

Előfizetési ára 1 óra
2 pengő 50 fillér. Két
óra 5 pengő. Negyed-
évre 7 pengő 50 fillér.
Félévre 13 pengő. Egy
évre 30 pengő. Egyes
szám ára hétköznapi
8 fill, vasárnap 12 fillér
(a pályaudvarokon is)

PESTI HIRLAP

Szerkesztőség: Vilmos
császár-ut 78. Telefon
112-295. Főkiadók: Vil-
mos császár-ut 78. Tel.
112-295. Erzsébet-körut
1. Tel. 135-296. Szín-
házjegyes- és utazási iro-
da: V. Vilmos csá-
szár-ut 73. Tel. 112-295.

A magyar társadalomhoz!

Mint a Felvidék hazatérésének napjaiban, most is, amikor a visszatérte erdélyi részek birtokbavétele befejeződött, a magyar társadalomhoz fordul az ország első asszonya, *utóz nagybányai Horthy Miklósné*. Ez a felhívás a gondoskodó szeretet asszonyi műveléssel koronázza meg azt a ragyszerű férfimunkát, amelyet honvédségünk, élén országgyarapító Kormányzóval, a visszatérte erdélyi részeket végzett. Az ezerszer megsiratott, majd az öröm boldog könnyeivel köszöntött erdélyi városokat, falvakat, erdőket, hegyeket, mezőségeket ma ismét az anyaország öleli magához, de ez a sokat hangoztatott fogalom: *anyaország*, talán sohasem fedett még annyira élő és igaz valóságot, mint most, mikor huszonkétévi távollét után ismét egyesül elszakított és szívének annyira kedves gyermekeivel: a keletmagyarországi, erdélyi és székelyföldi országrészekkel. Az anyaország jószágos, gondoskodó és simogató hangja szólal meg az ország első asszonyának felhívásából, amely nemcsak az egész magyar társadalomhoz szól, hanem — úgy érezzük — ennek legbensőbb óhajításából is fakadt: segíteni azokon a hazatérte testvéreinken, akik önhibájukon kívül szenvednek, nélkülöznek.

Nekünk, akik az anyaország fogalmát testesítjük meg, jut az a nagy és szent feladat, hogy ezt megakadályozzuk. Szeretettel, lelkesedést bőven adtunk hazatérte testvéreinknek e napokban, de komoly és bölcs intelem az, amely a Főméltóságú Asszony felhívásából felénk hangzik, amikor ezeket mondja: *a lelkesedésen és örömkönnyeiken túl gondoljunk azokra is, akik a felszabadult területeken támogatásra szorulnak*. Az ünnepség fényei hamar elhomályosulnak, az öröm könnyei hamar felszáradnak, ha nyomukban a gondok és nélkülözések mindennapjai járnak és ennek most nem szabad bekövetkeznie. Annyiszor hangoztatjuk, hogy Erdély egy része hazatérte, — a Főméltóságú Asszony felhívása ehhez hozzáfűzi: *érezzék, hogy valóban hazajöttek*. És itthon csak akkor érezhetik magukat, ha azt is érzik, hogy gondjaikban feléjük nyújtjuk segítő kezünket.

Két évvel ezelőtt, amikor Horthy Miklósné a „*Magyar a magyarért!*” nagy és nemes mozgalomának élére állt, *hétmillió pengőre* volt szükség, hogy segítsünk a hazatérte Felvidék magyarjain. *Ma négyszer akkora a visszatérte ország rész, tehát négyszer akkora kötelessége is hárul reánk a segítségnek*. De mint akkor, a magyar társadalom ma is megnyitja szívét a Főméltóságú Asszony kérésére szavának és ha akkor áldozatos szeretettel sietett részt kérni a *Magyar a magyarért!*-mozgalom munkájából, ma fokozott mértékben siet hozzájárulni az „*Erdélyért!*” Országos Gyűjtőbizottság munkájának sikeréhez.

Nem is lehet ez másként. Huszonkét esztendeig legvérvörösebb sebünk volt az elszakított Erdély és egyben legragyogóbb álmunk, hogy valaha visszatérjenek hozzánk Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, megannyi városa, községe, falva Erdélynek és a rajongva szeretett Székelyföldnek, csodálatos magyar népével. Álmaink álmainak egy része ime teljesedésbe ment, legyünk érte hálásak az Egek Urának, akinek színe előtt azonban csak üres malaszt volna minden lelkesedésünk, örömünk, ha ez nem járna együtt a tevékeny szeretet kötelezőteljesítésével is.

Főméltóságú Asszonyunk a hálának, az örömnél és lelkesedésnek erre a kifejezésére hívja fel az ország társadalmát és szavait meghalljuk, megszívleljük, tetté váltjuk mindnyájan, akik a magyaroknak immár megnövekedett családjához tartozunk.

A Főméltóságú Asszony felhívása: ERDÉLYÉRT!

A Mindenható kegyelméből a magyar igazság útján ismét jelentős lépéssel jutottunk előbbre: Erdély és Kelet-Magyarország egy része visszatérte Szent István birodalmához.

A keserűség könnyeit az öröm könnyei váltják fel.

A lelkesedésen és örömkönnyeiken túl gondoljunk azokra is, akik a felszabadult területeken támogatásra szorulnak. Nyújtjuk feléjük segítő kezünket, hogy elfeledjék a megpróbáltatásokkal teli keserves két évtized minden szomorúságát és nélkülözését, érezzék, hogy valóban hazajöttek. Ezt kívánja a hagyományos magyar becsület!

Ettől az érzéstől indítva fordulok Magyarország nemzeti társadalmához, amely a szükség óráiban sohasem tagadja meg lelkes áldozatkészségét az arra rászorulóktól.

Magyar szívünk egész melegével siessünk tehát azok megsegítésére, akiknek önhibájukon kívül mostoha a sorsa.

Támogatásukra az ország egész területén adománygyűjtést indítottunk és ennek folytatására az „Erdélyért” Országos Gyűjtőbizottságot kértem fel.

Kérem, hogy mindenki ehhez a Bizottsághoz juttassa el adományát, ezzel is kifejezve visszatérte testvéreinkkel való együttérzését.

Minden adománnyon a magyarok Istenének áldása lesz!

Horthy Miklósné

Kolozsvár napja!

Irla Herczeg Ferenc

A mai nap Kolozsvár napja. A hazatérés ünnepe. Holnap visszakövetel minket az élet kormos műhelye, ahol százféle munka, ezer új gond és csalódás vár reánk. De ma szóljon a zene, lobogjanak a zászlók, dobogjanak a szívek. Kolozsvár pedig nézen mélyen a szemébe annak a férfinak, aki ma inkább képviseli a magyar eszmét és a magyar sorsot, mint bárki más és aki a szürke lován már végigvonult a kolozsváriak álmait, mielőtt még szemtől-szembe láthatták.

Valahányszor történelmi viharok elszakították Erdélyt az anyaországtól, a szélcsend beálltával rögtön érvényesült megint az ősi vonzási törvény, amely ellenállhatatlan erővel sodorja egymáshoz a magyar Alföldet és a Keleti Kárpátokat.

„Erdély visszatér a Szent Koronához, amelytől az irigy sors és egyseks vakmerősége elszakította.” — 1691-iki diplomájában így köszönti Erdélyt Lipót király.

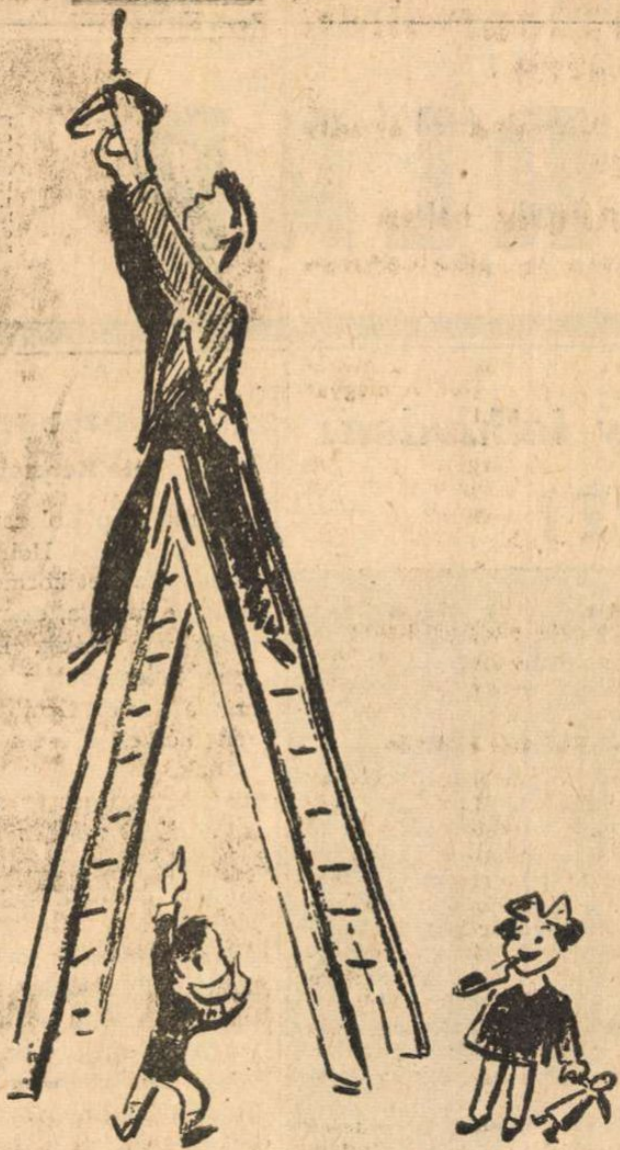
1848-ban pedig az első felelős magyar kormány, melynek tagjai közt voltak: gróf Batthyány Lajos, Deák Ferenc, Szemere Bertalan, gróf Széchenyi István, Kossuth Lajos, báró Eötvös József, ily szavakkal üdvözli a kolozsvári uniós országgyűlést: „Mig hajdan e két hon egy vala, mindnyájunkat nagyság, fény és nemzeti dicsőség környezett. Amely napon elszakadtunk egymástól, azon napon kezdtünk gyengülni, aljasulni, szolgaságba jutni... Minket Isten, közös vértörelék és nemzeti multunk testvérekké parancsol lenni, nemcsak szomszédokká, mint eddigelé voltunk.”

Most újból visszatérte, a vonzás titokzatos törvényének engedve, ha nem is egész Erdély, de Észak-Erdély a fővárossal és Székelyországgal együtt. Az elsüllyedt város, melynek harangjai husz esztendő óta szivfajditóan kondultak a ködös mélységben, a mesés Kincses-Kolozsvár, kiemelkedik megint a feledés tengeréből és bús románcból forró élet és lüktető valóság lesz.

Egy olasz író mondta a napokban: Kolozsvár olyan a magyar városok közt, mint Firenze Itáliában. Hajdan külön hatalmi rendszer központjában volt, de ma is, évszázadokkal a független fejedelemség alkonya után, uralkodó központ marad a lelkekben. A nagymagyarországitól elütő külön vérmérséklete, külön észjárása, külön irodalma, külön izlése és társadalmi élete van. Különbözik minden más magyar várostól, mint a fenyő az akácfától; de minden másnál magyarabb és minden rostjában erős és eredeti. Főlemelő és vigasztaló tudat, hogy túl a Királyhágón a nemzeti élet kimerithetetlen aranybányái várják az üzembehelyezést.

Sohasem fogjuk megérteni, józan gondolkodásu embereknek hogyan is

- Te - ... a villamszerelő Krypton
lámpát csavar be. Jrtó nagy
fénye lesz, ne ijedj meg!

juthatott eszükbe, hogy Kolozsvárból román várost csináljanak. Ez a kon-tár kísérlet, mely az őslakosságra nézve annyi felesleges szenvedéssel, magára a kísérletezőre nézve pedig teljes kudarccal járt, elképesztő szellemi és erkölcsi züllöttségében mutatja a trianoni államtudományt.

Bizunk benne, hogy Észak-Erdély, ahol valaha a magyarság legkeményebb katonái és legeszebb politikai születtek, meg fogja erősíteni a nemzet fizikai és szellemi erőtartalmát, sőt hatalmas segítség lesz Nagy-Magyarország fokozatos kiépítésénél. A legnagyobbodott országra már ma is óriás feladatok megoldása vár. Ki kell védeni egyebek közt a veszedelmeket, melyek „a kisebbik hazát” ideálisan egységes területének kettévágása következtében fenyegetik. Az észak-erdélyi románokat testvéri kézzel vissza kell megint kalauzolni Nagy-Románia ködországából Szent István birodalmának reális talajára. Ezt a szorgalmas és békés hajlamu népet meg kell védelmezni a politikáló agrárbankok üzelméi és az egyházi és világi álpróféták aknamunkája ellen, amit a háború előtti magyar kormányok bűnös könnyelműséggel elmulasztottak.

Nem egy hasonló feladat van még, amelynek bölcs megoldásától függ Magyarország jövője. Reméljük és hisszük, hogy Budapest és Kolozsvár egyesülése után a mai ünnepnapon a Kossuthék, Deák Ferenc és Széchenyi Istvánék áhitotta „nagyság, fény és nemzeti dicsőség” vonul Horthy Miklós fehér lován Mátyás király, fővárosi szobra elé.

A Pesti Hírlap „Erdélyért” gyűjtése

A Főmeltósági Asszony felhívása a fel-szabadult területeken támogatásra szoruló lakosság megsegítésére elhangzott. A jelszó: „Erdélyért” és ez mindenkit kötelez. A gyűjtésbe természetesen a Pesti Hírlap is belekapcsolódik, hogy előfizetőinek és olvasóinak hatalmas táborát, amely annyiszor tanujelét adta már áldozatkészségének, amikor magyar ügyet magyar szívvel kellett szolgálnia, ennek a legszentebb magyar ügynek a szolgálatába hívja.

A Pesti Hírlap a gyűjtést a következő adományokkal kezdi meg:

Dr. Légrády Ottó, a Pesti Hírlap főszerkesztője — 2000 P

A Pesti Hírlap, ill. a Légrády Testvérek Rt. munkatársainak, tisztviselőinek és munkásainak adománya — — — — — 1000 P

A Pesti Hírlap egyik legközelebbi számához az adakozás technikai megkönnyítésére csekkbefizetési lapokat mellékelünk, amelyekre az adakozóknak csak a nevüket, lakhelyüket és az adomány összegét kell ráírniuk és az adományok közvetlenül az „Erdélyért” Országos Gyűjtőbizottság 63.600. számú folyószámlájára folynak be.

Előfizetőink és olvasóink adományait, kat természetesen közvetlenül is eljuttathatják a Pesti Hírlap kiadóhivatalához. Ugy ezeket az adományokat, mint a Gyűjtőbizottság folyószámlájára érkezőket, azonnal az adományozóknak nyújtjuk.

Hóman Bálint az erdélyi egyetemi ifjúsághoz

„Szájjal, ígéretésekkel, programokkal nem lehet előre jutni”

Kolozsvár, szept. 14. (MTI) Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter két nap óta megbeszéléseket folytat a visszacsatolt országrészek tényezőivel a tárcája körébe eső kérdésekről. Az erdélyi egyetemi ifjúság ünnepélyes külsőségei között üdvözölte a minisztert. Az üdvözlésekre adott válaszában Hóman miniszter többek között ezeket mondta:

— Belső megújulásra, belső erőfejlesztésre, egymás iránti bizalomra, keresztény hitre, társadalmi megértésre és szociális érzékre van szüksége a magyarságnak. Nem szabad, hogy elválasztó falak legyenek közöttünk, hogy a vagyonosabb vagy magukat előkelőbbnek hívó társadalmi osztályok fiai lekicsinyítsék, vagy lenézzék a szegényebb és alacsonyabb szülőktől származó magyarokat. És nem szabad, hogy azok, akiket a sors nem áldott meg az élet dúsabb javaival, az irigység érzését táplálják azokkal szemben, akiknek kedvezőbb a helyzetük. Az államhatárolomnak az a kötelessége, hogy a fennálló különbségeket a lehetőség szerint kisebbitse és a szakadékokat áthidalja. A társadalomnak és a kormányzatnak egyaránt kötelessége, hogy a szociális ellentéteket eltüntesse, mert csak akkor tudjuk a nagy nemzeti egységet megteremteni.

Kijelentette a miniszter, hogy az erdélyi ifjúság, ha esetleg a román nyelv-vizsgákon el is bukott, magyar érzésben, tudásban és akarásban kitűnő vizsgát tett. Ehhez az ifjúsághoz csak szeretettel

és megértéssel szabad közeledni. A legnagyobb mértékben ki akarja fejleszteni a diákság szociális jólétét szolgáló intézményeket. Az egyetemet végzeteknek bőven lesz alkalmuk megfelelő elhelyezkedésre. Azok számára, akiket magyar érzésük miatt elzártak tanulmányaik elvégzésétől, lehetőséget nyújtanak a képesítéshez szükséges tudás megszerzésére. Az ilyen emberekkel kivételeket tesznek. Az életben boldogulni csak annak van joga, aki tud valamit. Szájjal, ígéretésekkel és programokkal nem lehet előre jutni. Azoknak van joguk az élethez és boldoguláshoz, akik érzik, hogy a nagy nemzeti munkaközösség tagjai és helyükön egy célt szolgálnak; az örök magyar nemzet boldogulását.

Hóman miniszter a sajtó képviselői előtt nyilatkozatot tett:

— Kolozsvárt — mondta — a kormány kulturális téren kívánja igen messzemenően támogatásban részesíteni, hogy kárpótolja a gazdasági téren elszenvedett veszteségeit. Tájékozódni kívánok a felekezetről, az egyetem és általában a közoktatás intézményeiről, a jelen állapotokról és a szükségesnek mutató intézkedésekről. Megbeszéléseket folytattam az egyházi vezető férfiakkal az egyetem magyar tanáraival és módomban volt az egyetemi ifjúsággal is beszélni. A tárgyalások eredményéről és jövőbeni terveimről csak kolozsvári tartózkodásom befejeztével kívánok részletesen nyilatkozni.

Széleskörű kegyelmi rendelkezést adott ki a kormányzó

A MTI. jelenti: A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli a Kormányzó Ur Ófőmeltóságának szeptember 11-én kelte alábbi legfelsőbb elhatározását a Magyar Szent Koronához visszatért keleti és erdélyi területeknek az országgal való egyesítési alkalmából engedélyezett kegyelem tárgyában:

— Abban a történelmi pillanatban, amelyben az ezeréves jogaink érdekében békés eszközökkel folytatott kitartó küzdelmünk újabb eredményeként a magyar királyi honvédség csapatai a román királyság által a wieni döntőbírói határozat alapján kiűrt keleti és erdélyi területekre bevonulnak és a nemzet hű fiait évekig tartó elszakítás után boldogan egyesülhetnek testvéreikkel: széleskörű megbocsátást kívánok gyakorolni azokkal szemben, akik az alább meghatározott keretek között vétettek a büntetőtörvényekkel védett jogrend parancsai ellen.

I.

a) Ehhez képest kegyelemben részesitem azokat az egyéneket, akiket a polgári büntetőbíróóság jogerős ítélettel

1. a jelen elhatározásom keltét megelőzően elkövetett bármilyen vétség, ugyszintén az ezzel esetleg együtt elbírált kihágás miatt

egy hónapot meg nem haladó

tartamu szabadságvesztés büntetésre vagy főbüntetésésként pénzbüntetésre ítélt, ha az utóbbit behajthatatlansága folytán egy hónapot meg nem haladó tartamu szabadságvesztés büntetésre kellene átváltoztatni,

2. a jelen elhatározásom keltét megelőzően három évvel megelőzően elkövetett bármilyen vétség, ugyszintén az ezzel esetleg együtt elbírált kihágás miatt

három hónapot meg nem haladó

tartamu szabadságvesztés büntetésre vagy főbüntetésésként pénzbüntetésre ítélt, ha az utóbbit behajthatatlansága folytán szabadságvesztés büntetésre kellene átváltoztatni,

3. a jelen elhatározásom keltét megelőzően öt évvel megelőzően elkövetett bármilyen bűncselekmény miatt

egy évet meg nem haladó

tartamu szabadságvesztésbüntetésre ítélt, — azzal a feltétellel azonban, hogy abban az esetben, ha a bíróság az elítéltet öt éven belül büntett vagy szándékos vétség miatt szabadságvesztésbüntetésre jogerősen újból elítelné, rajta a jelen elhatározásommal feltételeken elengedett büntetést is végre kell hajtani,

b) végül kegyelemből elengedem szabadságvesztésbüntetésük felerészét, vagy, ha abból eddig már többet kiállottak volna, szabadságvesztésbüntetésük hátralevő részét azoknak, akiket a polgári büntetőbíróóság jogerős ítélettel a jelen elhatározásom keltét megelőzően három évvel megelőzően elkövetett bármilyen bűncselekmény miatt

öt évet meg nem haladó

tartamu szabadságvesztésbüntetésre ítélt, — azzal a feltétellel azonban, hogy abban az esetben, ha a bíróság az elítéltet öt éven belül büntett vagy szándékos vétség miatt

szabadságvesztésbüntetésre vagy kihágás miatt 15 napot meghaladó tartamu elzárásbüntetésre jogerősen újból elítelné, rajta a jelen elhatározásommal feltételeken elengedett büntetést is végre kell hajtani.

Az a) és b) pontokban engedélyezett kegyelem kiterjed a mellékbüntetésésként kiszabott pénzbüntetésre is, ha behajthatatlansága folytán szabadságvesztésbüntetésre kellene átváltoztatni, nem terjed ki azonban az ítélet egyéb rendelkezéseire.

II.

Kegyelemben részesitem azokat is, akik ellen a jelen elhatározásom keltét megelőzően három évvel megelőzően elkövetett bármilyen vétség miatt kell eljárás indítani vagy folytatni — kivéve, ha a bíróság még nem jogerős ítélettel három hónapot meghaladó tartamu szabadságvesztésbüntetést állapított meg.

Ha a bíróság még nem jogerős ítélettel három hónapot meghaladó tartamu szabadságvesztésbüntetést állapított meg, az eljárást tovább kell folytatni s abban a kérdésben, hogy a terhelt az I. pont alapján részesült-e kegyelemben, a jogerősen megállapított büntetés mértéke az irányadó.

III.

Sem az I., sem a II. pont alapján nem részesülnek kegyelemben azok:

1. akik a bűncselekményt külföldön követték el,

2. akik ellen nyomozólevelet vagy szemléleírás-körözést bocsátottak ki és azt a jelen elhatározásom keltéig vissza nem vonták,

3. akiket — a kegyelem tárgyául szolgáló bűncselekményt ide nem értve — a jelen elhatározásom kelté előtt elkövetett büntett miatt, vagy három éven belül elkövetett szándékos vétség miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték.

IV.

Kegyelemben részesitem azokat az egyéneket is, akiket a jelen elhatározásom keltét megelőzően elkövetett kihágás miatt (ide nem értve a jövőbeli kihágásokat) a királyi büntetőbíróóság vagy a rendőri büntetőbíróóság jogerős ítélettel nyolc napot meg nem haladó tartamu elzárásbüntetésre vagy fő- vagy mellékbüntetésésként oly pénzbüntetésre ítélt, melyet behajthatatlanság esetén nyolc napot meg nem haladó tartamu elzárásra kell átváltoztatni.

Kegyelemben részesitem azokat az egyéneket is, akiket a jelen elhatározásom keltét megelőzően elkövetett kihágás miatt büntető eljárást kell indítani vagy folytatni és annak befejezése után terhelt jogerős ítélettel a királyi büntetőbíróóság vagy a rendőri büntetőbíróóság nyolc napot meg nem haladó tartamu elzárásbüntetésre ítélt vagy fő- vagy mellékbüntetésésként jogerősen oly pénzbüntetésre ítélt, melyet behajthatatlanság esetén nyolc napot meg nem haladó tartamu elzárásra kell átváltoztatni.

A kihágások miatt kiszabott elzárásbüntetésekre kiterjedő kegyelem nem terjed ki az ítélet egyéb rendelkezéseire.

Felhívom a magyar kir. igazságügyminisztert és a magyar kir. belügyminisztert, hogy az ezen elhatározásom végrehajtására szükséges intézkedéseket sürgősen tegyék meg.

EZ A GYORS IRÓGÉP

alapozta meg a Mercedes írógépek világhírét. A mai napig több mint felmillió került belőlük forgalomba. A Mercedes Express különlegessége a kocsijárásszerű, mely bármely írógyorsasághoz alkalmazkodik, továbbá a gép szétszedhetősége, ami a tisztítást és javítást könnyíti meg. Ehhez járul még a gép csodálatosan könnyed ledűzése és gazdaság kiállítása.

Küldje be még ma az alábbi szelvényt!

MERCEDES
Írógépek

Írógép Behozatali r. t. Budapest, V. Nádor u. 24

Szeretném díj nélkül és minden vételköltség nélkül megismerni a Mercedes írógépeket — borsorozható írógépeket. Kérek ajánlatot — bemutatást — leírást.

Nem köteles válaszolni.

Név: _____ Cím: _____

Gróf Csáky István:

Megnyit az út Magyarország és Románia együttműködésére

Gróf Csáky István külügyminiszter a „Magyar Élet Pártértésítője” vezető helyén Magyar zászló a Keleti Kárpátokban című cikket írt:

— A legnagyobbodott országban — írja cikkében — új feladatok előtt állunk. 1919-ben a békét diktáló nyugateurópai hatalmak Németország és Magyarország ellen Csehszlovákiát és Romániát börtönörnek állították. A versaillesi és genfi rendszer börtönét Németország erős kézzel szétvetette, hogy Olaszországgal együtt alapjait rakja le egy új, az igazságon felépülő európai rendnek. Ez a rend nem az országok népszövetségi álegyenlőségén alapul és nincsen szüksége olyan támaszokra, mint a kisanant és a Balkán-szövetség voltak. Ennek az új európai rendnek délkeleti pillére mi kellene, hogy legyünk. Méltóknak kell bizonyulnunk erre a szerepre. Nem esünk abba a hibába, mint Csehszlovákia és Románia; a területi kérdések rendezése után nem börtönörnek, de jó szomszédai, sőt barátai akarunk lenni valamennyi környező államnak.

— A bécsi döntéssel megnyit az út Magyarország és Románia együttműködésére. A magunk részéről az igazságtalanság jóvátétele után készek vagyunk, hogy erre az útra lépjünk és hogy ezen az úton a két ország találkozni fog-e, nem Magyarország és nem a magyar kormányon fog mulni. Ez nem ad új fordulatot politikánk, hiszen két évtizeden át következetesen hangoztattuk a szomszédainkkal való barátság előfeltételeit. A délkeleteurópai új rend Romániának is számos előnyt biztosít. Képzelt hatalom és a belsőleg gyenge genfi rendszer kétesértékű támogatása helyett Románia most valódi erőt jelent és a tengelyhatalmak megdönthetetlen rendszerének biztonságát élvezheti.

Magyarország pedig, amelynek a tengelyhatalmak területét megnagyobbították és ezzel egész nemzedékek munkáját végezték el, kifelé továbbra is rendíthetetlen hűséggel áll barátai oldalán, befelé pedig hozzákezdhet az új és nem könnyű feladatok megoldásához.

A töltőírószerkezet arisztokratája

Kapható minden jobb szaküzletben. Egyedüli előállítója: H. Hebborn & Co., Fabrik für Füllhalter und Füllbleistifte, Heidelberg — H. (Deutschl.)

Horthy Miklós fényes ünnepség mellett vonul be Kolozsvarra

Három különvonat indult szombat este Budapestről Erdély kormányzóvárosába

Nagyszabású légi támadás Anglia ellen

Sűrített levegővel telített bombákat dobtak le, amelyeknek hatása leirhatatlan

A honvédezerkar főnöke kiadta utolsó jelentését, melyben megállapítja, hogy a nagyszerű magyar hadsereg kilenc nap alatt végrehajtotta a Kormányzó hadparancsát: megszállta a belvederei döntés által nekünk ítélt északerdélyi területreszeket, kitűzte a lobogót a Trianonban elrabolt Kelet-Magyarország és Székelyföld városaira és falvaira, s elfoglalta történelmi örökösét a keleti Kárpátok gerincén. Több jelentést nem ad ki a honvédezerkar főnöke, s a nemzet e napokban hálás és büszke örömmel olvasta e szűkszavú jelentéseket, melyek egy nagy történelmi sorsfordulat részleteiről tájékoztatták a nemzeti közvéleményt: a napról-napra változó magyar térkép fölé hajolva képzeletben mindannyian követjük a magyar katonák büszke és nehéz útját a sokszor utatlan utakon, eltorlaszolt hágókon át, mindenütt, ahová megjelenésük a felszabadulást, a magyar jog uralmát, a magyar életformák visszaállítását, az élet- és vagyonbiztonságot hozta. S Erdély és Székelyföld népe napról-napra fokozódó csodálattal, lelkesedéssel és büszke örömmel látta a magyar hadsereg felvonulását, látta a hatalmas, tökéletesen felszerelt és forró nemzeti érzéstől áthatott honvédség érkezését, látta a magyar építő munka előharcosainak és a magyar nemzeti értékek örök védelmezőinek felszabadító munkáját.

A várakozás napjai elmúltak, Erdély északi része visszatért a magyar hazához, a magyar térkép megint egészebb, mint volt a trianoni évtizedekben. E pillanatban Kincses Kolozsvár és egész Erdély népe Horthy Miklóst várja, aki vasárnap délelőtt tartja ünnepélyes bevonulását Erdély fővárosába.

Horthy Miklós kolozsvári bevonulása

fordulópontot jelent a magyar történelemben. Most, amikor ez az ünnepélyes, nagy esemény valóság lesz, megdobog a nemzet szíve, s minden magyar fókuszban, tudatosabban átérzi ez órákat, mit köszönhet az országgyarapító, bölcs és hősiességű férfinak, aki huszonkét éven át szilárdan tartotta erős kezében a magyar hajó kormánykerékét. A kolozsvári bevonulás nemcsak hivatalos ünnepség, hanem a nemzet életének egyik bensősége, komoly érzésekkel és gondolatokkal kísért, mély pillanata. Az ünnepre következő hétköznapi napnak szólnak e gondolatok, s e hétköznapi megmunkáláson fáradozik már a helyszínen Teleki Pál miniszterelnök, aki munkatársaival Erdélyt járja e napokban, s városokban és kis községekben személyesen győződik meg minden kívánságról, minden szükséges és jogos igényről. Erdély felépítésének nagy műve megkezdődött e napokban. Minden magyar hiszi, hogy ez a munka gyors, zavartalan és eredményes lesz.

A német és az olasz lapok részletesen hírt adnak Erdély megszállásának befejezéséről. A német lapok általában kiemelik, hogy a magyar csapatok bevonulása — egyes jelentéktlenebb esetektől eltekintve — mindenütt a legnagyobb rendben, surlódás nélkül ment végbe. A Berliner Börsenzeitung rámutat arra, hogy időközben az utóbbi napok folyamán megszállt községekben már megtörtént

az új közigazgatási berendezkedés Erdélyben

és meglepő, milyen gyorsan megváltozott a városok képe. Nagyváradon például már csak magyar feliratok láthatók, éppen úgy Szatmárnémetiben és Marosvásárhelyen. A Deutsche Allgemeine Zeitung azoknak a magyaroknak sorsával foglalkozik, akik hosszú évek szenvedései után végre hazatérhetnek Erdélybe. Az olasz sajtó is részletesen méltatja Erdély visszacsatolásának jelentőségét. A Popolo di Roma megállapítja, hogy a Romániának maradt területekről tömegesen érkeznek magyar menekültek a Magyarországhoz csatolt területekre. Legtöbben Brassóból, Aradról és Temesvárról menekülnek magyar területre. Egyes lapok szerint Kolozsváron több mint huszezer a menekültek száma, kiket az erdélyi magyar közönség és a hatóságok minden erejükkel segítenek. A Messaggero részletesen méltatja a magyar hadsereg lelkes fogadtatását. A visszacsatolt területeken — írja az olasz lap — ismét megindul a rendes magyar élet. A közigazgatás átszervezése is gyors ütemben folyik.

A bécsi döntés és a bolgár-román megegyezés balkáni következményeivel foglalkozó tanulmányában a Stefani-iroda diplomáciai szerkesztője érdekes megállapításokra jut és

a Duna-balkáni helyzet

gyökeres megváltozásáról is. Károly király visszavonulásával Románia a tengely politikájának keretében lépett. A Balkán-szövetség meghalt és — egy török lap megállapítása szerint — senkinek nem jut eszébe, hogy imát mondjon sirjánál. Az angol-francia befolyást a Balkán világában felváltja a tengelyhatalmak befolyása, mely a szomszédos államokkal a legszorosabb földrajzi, természeti, történelmi és gazdasági kapcsolatokban áll és célul tűzte ki az általános új átrendezést az igazság alapján.

A Balkánon új átrendezési kérdések kerülnek színpadra, — írja a Stefani diplomáciai szerkesztője. — A szófiai sajtó hangsúlyozza, hogy Bulgária nem jelenthet érdekeltséget azokra a bolgároknak vonatkozóan, akik mai határain kívül élnek, s emlékeztet Bulgáriának arra a jogára, hogy kijárata legyen az Égei-tengerhez.

A nyugati háború fejleményei változatlanul a légi térben zajlanak le. Berlin az elmúlt huszonnégy órában nem bombázták az angol repülőket, de támadásokat hajtottak végre a Csatorna francia partjain felvonuló német szárazföldi és tengeri erők csomópontjai ellen, s támadtak egyes nyugatnémet-országi városokat is.

Londont hevesen bombázták

az elmúlt huszonnégy órában is. A Bu-

A német-angol légi háború

Londonban esténként sorban állnak az óvóhelyek előtt

London, szept. 14. (MTI) Nehéz ma hosszabb utat tenni Londonban anélkül, hogy ne találkoznánk tüzek és robbanások nyomaival. A belső városrészekben jobbra csak itt-ott estek károk. Egy-egy házfal vagy háztető megsérült, a falak tövében vagy az uttesten egy-egy bomba-ütötte tölcser tátong. Néhol egész háztömbök és házcsokorok megsérültek, de teljesen rombadólt utcákat nem látni. A pusztítások nagyrésze egyenként ledobott kisebb vagy közepes méretű robbanóbombáktól vagy pedig gyújtóbombák tömegét tartalmazó úgynevezett kosárbombáktól származik.

Az utcai forgalomban napról-napra változásokat léptetnek életbe. A forgalmat ugyanis elterelik azokról a helyekről, ahol az uttest megrongálódott. Huzamosabb akadályt főleg az időzített bombák okoznak, amelyek nem ledobásuk pillanatában, hanem csak később robbannak fel egészen váratlanul. Miattuk sokhelyütt nemcsak a forgalmat kell eltéríteni, hanem a környékbeli házak lakóit is ki kell telepíteni.

Megesik, hogy délután a járókelő már rendőrláncba ütközik ott, ahol délelőtt még átjuthatott és gyalog kell megtennie

Árlyai Udvari Hangszergyár
Sternberg
Rákóczi-ut 60. Legjobb választék. Csere. Javítás. Kedvező fizetési feltételek.

Bemutatja
MARNITZ
VIII., József-körút 37—39. Részlet! Csere!

ckingham-palotát több bombatalálat érte, s a király és a királyné több órát töltöttek a palota óvóhelyén. A Fleet-street újságpályát romokban hevernek, gyújtóbomba esett a Lordok Házára is, s az amerikai újságírók lapjaiknak küldött jelentéseikben a „londoni pokol”-ról írnak. Az angolok azt állítják, hogy a támadások rendkívül hevesek, de London és az angol légvédelem egyelőre állja az ostromot. A Churchill által közeli napokra jóslott esetleges német invázióról szóló híreket Berlinben a hírverés egyik fejezetének minősítik. Az angol állítás, hogy a támadás már a jövő hét elején be fog következni, csak a német szándékokat szeretné kifürkészni. Az egyetlen válasz, amit Berlinben az angol hírverés állításaira adnak, ennyi: „Jönni fogunk, de addig ne legyenek túlságosan kíváncsiak.”

az utat hazafelé onnan, ahol néhány órával előbb még autobusszal érkezett.

Az angolok kedvenc piritott kenyere most sok asztalról hiányzik. Elkészítése azért nehéz, mert a gáznymás elégtelen. A sűrűn lakott városrészekben az esti órákban már megkezdődik a sorbaállás az óvóhelyek előtt. Néhány héttel ezelőtt a londoniak még csak a színházak és mozik kapujánál álltak sorfalat. A várakozást megéri az a kilátás, hogy a tömeg-óvóhelyeken fekvőhely is akad és így némi alvási is számíthatnak.

Amikor este kilenc óra tájban felhangzik a légiradió szirénája, a légoltalmi-őrök, akik fehérre festett acélsisakot viselnek, külön sipjellel is figyelmeztetik a járókelőket. A gépkocsivezetők figyelmét az uttestre kitett táblákkal hívják fel. Néhány színház tart még korai előadásokat és a mozik is nyitva vannak kilenc óráig, az áruházak azonban már délután négy órakor zárnak.

Azok a vendéglők, amelyek helyiségei a föld alatt épültek, esténként zsúfoltak, míg a többiben csak lézengenek a vendégek.

A fontosabb középületekben a kapualjban géppuskák állanak és az épületekbe

Leányka- és fiúruhák, kabátok, intézeti ruhák stb. készen és rendelésre.

Bayer
ASPIRIN
0.5

Budapesten

magyar munkáskéz gyártja az

ASPIRIN

tablettákat.

érkezőket gépfegyverfészekben helyet foglaló kapuórság igazoltatja.
A londoni magyar idegenforgalmi iroda helyiségei, noha a légibomba az iroda közelében robbant fel, teljes épségben

maradtak és csupán a közeli épületek sérültek meg. Az iroda személyzete óvatosságból még az elzárás idején az épület körül vont rendőrláncon át kimentette a pénztárkönyveket.

Londonnak választania kell Varsó és Páris sorsa között

Berlin, szept. 14. (Német TI) London most olyan helyzetbe került, amelyben választania kell

Varsó és Páris sorsa között.

Jólétesült német körökben kifejezésre is juttatják ezt a nézetet. Ugyanezekben a körökben reménytelen vállalkozásnak mondják az angoloknak azt a kísérletét, hogy fővárosukat hanyatt-homlok kiűrtsék. Német felfogás szerint az lett volna a helyes, ha London kiűrtetését a német támadás megkezdése előtt indították volna meg. Itteni nézet szerint most már késő. A milliós tömegek, amelyek igyekeznek vagyonukkal kijutni a veszélyes övből, éppen ezután kerülnek igazán életveszélybe, mert London előtere nem nyílt mezőgazdasági terület, hanem össze-vissza beépített iparvidék. Amde éppen hadigazdasági jelentőségénél fogva

ez az iparvidék a főcélja a német légi fegyvernem minősített támadásainak. A londoni lakosság tehát az angol kormány hibája folytán szörnyű heteknek néz elébe, éhséggel, hideggel kell megküzdenie és ki lesz téve az esőnek.

Az angol királyi légi haderő — mint illetékes körökben mondják — hónapokon át ugyiszólván kizárólag polgári objektumokra dobta le bombáit és sokszáz német polgári embert ölt meg, közöttük sok asszonyt és gyermeket. A német véderő — mint Berlinben nyomatékosan kijelentik — ezt a háborút nem „labdarúgójátékszmának” tekinti, amelyben valaki kap egy rugást és visszarúg, hogy ezzel kiegyenlítse a dolgot. Sokkal inkább arról van szó, hogy

a német légi fegyvernem megsemmisítő csapásait London ellen a döntésig nem eszökkenő mértékben folytassa.

Ez — mint hangoztatják — különösen annál a katonai megfontolásnál fogva fontos, hogy Londonra esik Angliában a háború folytatását lehetővé tevő erőknél egyharmada. Ezenkívül az angol behozatalnak 43 százaléka eddig a londoni kikötőn ment át. Már ennél fogva is

fokozódó erővel folytatják a támadásokat London ellen.

Az a tény, hogy az angol repülőgépek az utóbbi napokban csak csekély számmal repültek be a német birodalom területére és csak szóróványosan dobtak le bombákat, nem készítheti a német hadvezetőséget arra, hogy beszüntesse megtorló támadásait London ellen. Nincs ugyanis ok arra, hogy a birodalom fővárosa ellen irányuló éjszakai angol támadások gyengülésében vagy éppen elmaradásában későn beállott angol belátást lássanak, hanem ez nyilvánvalóan az angol légi haderő gyengeségének és tehetetlenségének egyik mozzanata.

Colorado-bogarak

Amsterdam, szept. 14. (Német TI) Mint Hagában illetékes német részről közlik, az angolok Hollandia fölötti legutóbbi repüléseik során nem csupán foszforlapocskákat dobtak le, hogy a holland mezőgazdaságnak és a népélelmezésnek ártsanak, hanem odáig is elmentek, hogy Colorado-bogarakat dobtak le a burgonyatermés megsemmisítésére.

Borzalmas határu, süritett levegővel töltött bombák

Róma, szept. 14. (MTI) A Giornale d'Italia különtudósítója a La Manche-csatorna partjairól azt jelenti, hogy az elmúlt éjszaka London ellen intézett támadás minden eddigit elharmadította. A német bombázók ezúttal másodízban süritett levegővel töltött bombákat dobtak le, amelyeknek hatása leirhatatlan. Ilyen bombákat eddig csak egy ízben Lengyelországban használtak.

Német körökben az elmúlt eseményekről szólva, hangsúlyozzák, hogy az Anglia elleni német légitámadás első szakasza győzedelmesen véget ért, minthogy az angol légvédelem hasznavehetetlenné van téve és Anglia legnagyobb kikötői elpusztultak.

Eddi 6 százezer bomba hullott Angliára

A Popolo d'Italia haditudósítója szerint a német repülőgépekről eddig körülbelül százezer bombát dobtak le Angliára. A német hadianyagraktárakban többmillió bomba van felhalmozva, amelyek arra várnak, hogy rájuk is sor kerül. Mussolininek és Hitlernek egészen azonos felfogása van Anglia ellenállóképességéről és nekik eddig mindig igazuk volt. Winston Churchillnek eddig egyetlen számítása sem vált azonban be.

Ansaldó a Londonra csapódó tűz- és vérőzönről

Ansaldó, a „Telegrafo” vezércikkében London bombázásával foglalkozva azt írja, hogy a háború jelenlegi szakaszának egyik legkülönlegesebb jelensége az, hogy a tűz- és vérőzön egyetlen városra csapódik és ez London. Európa legnagyobb városában az élet nyugodtan folyik tovább,

míg Londonban házsorok omlanak össze és a német bombák halált és pusztulást hoznak Anglia szívébe. Ebben valahogy a történelem nemezisét kell látni. Három évszázadon át ugyanis a háborúk Angliától távol folytak le. Miközben az európai szárazföld vérzett és német, valamint olasz városok pusztultak el a tűz- és vasözönben, London a maga bevehetetlen tengeri erődítménye mögül zavartalanul nézte, hogy mások hogyan harcolnak. Ezt a főúri nyugalmat semmi sem zavarta meg és a világháborúban legfeljebb egy-két Zepelin tudott eljutni London fölé. Most azonban a történelem szele megfordult és a háború orkánya Angliára csapott le. Az angolok számára, akik már valóban féltisteneknek érezték magukat, üttött az emberi szenvedések tragikus órája.

„Rapid térkép” Copyright by Pestí Hírlap. Magyarországon kizárólagos joggal.

Német hivatalos jelentés

Berlin, szept. 14. (Német TI) A véderő főparancsnoksága közli:

A légi haderő pénteken nappal és éjjel is, noha az időjárás kedvezőtlen volt, folytatta megtorló támadásait a brit főváros ellen és sok telitalálatot ért el kikötők dokkberendezésein, raktárházakon és gyárépületeken. Több különböző helyen tüzek támadtak. A légi haderő azonkívül sikeresen bombázta Délkelet-Anglia ipari te-lepeit, kikötőit és vasúti vonalait.

Az ellenség néhányszor rövid időre be-repült Belgiumba, Hollandiába és Francia-országba és több helyen bombát dobott le, anélkül, hogy említésre méltó kárt okozott volna. Az erősen felhős időjárás következtében nappal csak egyes esetekben került sor légi csatára. Vadászgepeink és légvédelmi ütegeink nyolc ellenséges repülő lőttek le. Két repülőgépünk hiányzik.

A franciák még mindig angol győzelemben bíznak

Róma, szept. 14. (MTI) A „Popolo di Roma” párisi különtudósítója szerint a legnagyobb tévedés volna azt hinni, hogy a franciák felfogása a vereség következtében bármennyire is megváltozott volna. A franciák legnagyobb része még mindig abban az ábrándban ringatja magát, hogy végül mégis csak az angolok fognak győzni és az angol győzelem következtében Franciaország is visszanyerheti régi helyzetét. A francia hajóhad ellen intézett angol támadások és az angol zárlat miatt érzett bosszúság sem változtat semmit a franciáknak ezen a felfogásán.

Jellemző, hogy a meg nem szállott területeken a francia sajtó hogyan állítja be a nemzetközi politika egyes híreit. Így például az angol tengerészeti támaszpontoknak az amerikai torpedórombolókkal való kicserélését a francia sajtó nem Anglia gyengülésének, hanem az Egyesült Államokkal való együttműködés erősödésének tartja. Az indokainak kérdés alakulását igen nagy érdeklődéssel követi a közvélemény, mert a franciák remélik, hogy ez lesz az a kérdés, amely Amerikát bevonhatja az általános háborúba.

Olasz légi támadások ellen-séges hajókaravánok ellen

Valahol Olaszországban, szept. 14. (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 99. közleménye:

London és a Temze-torkolat

Aki nem ismeri jól London környékét és nincs tisztában a világ legnagyobb városának kiterjedésével — Nagy-London hozzávetőleges számítások szerint mintegy 310 négyzetkilométeren épült —, az nem egykönnyen igazodhatik el a különböző kerület-, sziget-, erdő-, folyó- és helységeknek sokaságában, amelyek az immár rendszeressé vált német repülő-támadásokkal kapcsolatban bukkannak fel. Eppen ezért vázoltuk itt fel — amint azt több nagy német lap megette — a brit főváros és a Temze-torkolat térképét. Ez az a terület, amely fölött éjjelnappal a legelkeseredettebb légi harcok játszódnak le; ezt hálózák be a brit lég- és partvédelem minsűrűbben felállított támaszpontjai.

Békeidőben London kispolgárai szívesen hajóztak le szombat délből, a hétvégi pihenő kezdetén, a Tower-hídtól a tenger felé. Jődöbe telik, amíg a kacs-karingós Temze folyó két partján vidékesebb tájjal találkozhatunk. Az északi parton fekvő Tilbury-ig (3) épűgy, mint a déln elterülő Gravesend-ig (7) egymást erik a hatalmas dokkok, magtárak, füstölő gyártelepek, széles tárolók, gáz- és villanyfejlesztők. A Millwall-dokkot, amely

Megjelent a

Képes Vasárnap

második

ünnepi száma

ERDÉLY II.

A magyar honvédség diadalmas bevonulása Szatmárnémetibe, Nagyváradra, Máramarosszigetre, Nagybányára, Zilahra, Besztercére

Légi erőnk a Földközi-tenger keleti részén hadihajóktól kísért ellenséges hajókaravánt bombázott, amelyet azután egy torpedóvető-repülőgépünk támadott meg. Egy közepes tonnatartalmú gőzös torpedó-találat következtében erősen oldalára dőlt, úgyhogy a hajóalakulat sorsára hagyta. Későbbi felderítés megállapította, hogy a hajó eltűnt; minden valószínűség szerint elsüllyedt.

Bombavetőink egy másik hadihajóktól kísért hajókaravánt is több ízben megtámadtak; telibe találták az egyik kereskedelmi hajót és valószínűleg az egyik hadihajót is eltalálták, mert haladéktalanul beszüntette tüzelését.

Repülőink a heves légharctól tevékenységgel szemben mind visszatértek támaszpontjukra.

Észak-Afrikában a cirenaikai határon felderítő osztagaink fokozott tevékenységet fejtettek ki.

egyike a legnagyobbaknak, alagut köti össze a déli parttal, ahonnan szép kilátás nyílik Greenwich (4) kupolás kórházára és az úde part közepén fekvő, hasonlónevű csillagvizsgálóra, amely tudvalevőleg a délkör-számítás kiindulópontja.

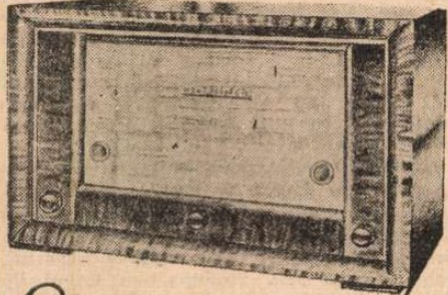
Itt a Temze széles ívet ír le és délkeletnek fordul. A nyugatindiai dokktelepek felől messze tengereket járó teherhajók árbócrengetege tűnik fel. A déli parton az a nagy, vöröstégla épülettömb: Woolwich (4) híres fegyvergyára. Tilbury (3) és Gravesend (7) után egyre szélesebb mederben hömpölyög a zöldessárga víz a torkolat felé. Itt ömlik a Temzébe, a chat-hami öbölben, a Medway-folyó, itt van Rochester (7) öreg városa, amely nemcsak sajtáról, hanem — annál sokkal időse-rőbb — repülőgépgyáráról is híres; itt rejtőznek, gondosan álcázva a kíváncsi tekintetek elől, Chatham és Sharnes (6) hadikikötői, amelyek együtt alkotják a Nore-nak hívott flotta-támaszpontot. Ezután már bent vagyunk a tulajdonképeni Temze-torkolatban. A mocsaras partok mintegy 10–15 kilométernyire táruinak szét. Délről nagy szigethez közle-dünk: ez Sheppey (8), melynek majdnem egész felületét az Eastchurch-repülőtér foglalja el. (Ezt a repülőtér is széjjel-rombolták a német zuhanóbombázók.)

A Temze-torkolat két partján fekvő repülőtereknek ugyanaz lett volna a rendeltetésük, mint a Whitstable (9) és Dartford (5), valamint az északi parton a Southend on Sea (2) és Harnchurch (1) között felsora-kozó erődöknek: London, a brit világbiro-dalom szívével kellett volna az ellenfél tá-madásai elől megvédeniök. Ez erődök és repülőterek legnagyobb része ma már romokban hever.

Dél felé az ingoványos partvidéket lágy dombok váltják fel. Sok a gyümöl-csös és a konyhakert. A „downs”-oknak hívott krétadombok Reigate (11), Eden-bridge (12) és Tonbridge (13) után Kent grófság szívéig nyúlnak. Jellegzetes angol táj, kastélyokkal, urilakokkal; a külvárosi településeket és gyártömböket lassanként haragoszöld pázsitok, dus erdőségek vált-ják fel. Seven Oaks (10) magaslatairól nyu-godtabb időkben pompás látvány a füstös, ködös világváros. Mostanság a támadó né-met gépek innen állapíthatják meg, Lon-don mely negyedében lánognak az előző napon felgyújtott háztömbök s innen válnak kisebb csoportokra, hogy tovább folytassák romboló munkájukat.

TELEFUNKEN 441 V a tökéletesen tisztahangú

Szuper rádió

Bemutatja

MARNITZ

VIII., József-körút 37—39. Részlet! Csere!

Belgráder

Főüzlet: Ráday-u. 11. Fiók: József-körút 34.
Használt készülékek: Ráday-utca 1.

A Hazatérés Templomában

A Szabadságtéri Református Egyház „Hazatérés Templomát” szombaton délből mutatták be a sajtó képviselőinek. A régi világban az volt a szokás, hogy a templom a helység közepén a legmagasabb helyen épüljön, az újszerű nagyvárosi fejlődés azonban nem mindig adja meg ezt a lehetőséget. A szabadságtéri református templomnál is a térség érzését nem kívülről, hanem belülről kapjuk, amiért a kitünően sikerült belső építkezés minden dicsőreget megérdemel.

Egyébként ennek a templomépítkezésnek is megvolt a maga külön kálváriája. Az egyházközség öt évvel ezelőtt kapta templomépítés céljára „örökhasználatképpen” ezt a kétszáz négyszögletes telket. Meg is akarta kezdeni az építkezést, de építési engedélyt csak az esetben helyeztek kiállításba, ha egyfelől átveszi a közelében lévő Pénzügyi Központ óriási palotájának újszerű stílusát, másfelől alkalmazkodik annak párkány magasságához is, vagyis hatemeletes épületet emel.

Ennek, amint azt nekünk dr. Viktor János lelkész, az egyházközség vezetője elmondta, ismét további akadályai voltak. Az egyházközségnek ugyanis nem volt szüksége hatemeletes palotára; ilyenre csak bérlakások befoglalásával és megfelelő zálogköcsönnel gondolhatt. Ez azonban nem volt lehetséges, mert a székesfőváros csak templom céljára és nem tulajdonul, hanem csak örök használatra adta a telket. Végül azonban a főváros előzékenysége folytán ezek a problémák mind megoldhatók voltak s az építkezés megkezdődhetett.

Az alapkövet 1938-ban akkor tették le, amikor a Felvidék egy része az anyaországhoz visszatért. Innen a név: Hazatérés Temploma. A hazatérést jelképezik a templom színes ablakai, amelyeken a beszűrődő napsugár Kassa, Komárom, Rimaszombat és Munkács címereit ragyogtatja. Bodon Károly iparművész, aki a belső építkezést vezette, már akkor gondolt a hazatérés további mozzanataira, aminek következtében most megkapják fenntartott ablakhelyeiket Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely és Szeps-Szentgyörgy színes címerei.

Az egész templom a régi erdélyi egyházművészet modorában és hangulatában készült. A széles lépcsős bejáratot csiszolt haraszi travertin-kő borítja. A nagy imaterembe működő-oszlopok közt jutunk. Ezeket Ohman Béla elgondolása szerint a kehely, buzakalász, biblia és szőlőfürt archaikusan művelt motívumai díszítik. Maga a terem kihasznál minden rendelkezésre állt teret, amit még fokoz a 850 személyre szánt hatalmas karzat. A lépcső, szőszék és mindennemű butor erdélyi stílusban, szilfából készült.

Az alagsorban a templom alapterületét csaknem egészen betöltő, színpaddal is ellátott termet találunk gyűlések és társasösszejövetelek rendezésére. Itt az erdélyi modor az amerikai rendszerrel találkozik. Iparművészeti remekmű a második emeleten lévő nagyterem kiképzése és a kisebb nyilvánosság előtt végbemenő ájtatos cselekmények, esküvők, keresztelők, stb. számára szánt kis imaterem.

Az egész épület jelentékeny gyarapodása a Budapesti egyházi építőművészeti emlékeinek.

Siklóssy László.

A szombathelyi vita

Meglepő dolgot olvastam az újságban. Szombathely városi közgyűlésén nagy vita kerekedett a színigazgató anyagi támogatásának kérdése körül. A vitáról szóló tudósításokban különösen két kijelentés ragadta meg a figyelmemet. Az egyik így szólt: „Elég volt a kultúrából, nem kell több, a kultúra ugyanis tönkretette a világot.” A másik így: „Szombathelyen nincs senki, aki a nyelv szempontjából a színházra szorulna.”

Ezt nem lehet szó nélkül hagyni.

Ne legyen tévedés: én nem a színigazgató támogatásáról beszélek. Mindenki azt csinál a pénzével, amit akar. Szombathely is. Ha akarja támogatni a színigazgatót, nagyon szépen és helyesen cselekszik. Ha nem akarja támogatni, akkor nem pörölhet vele senki. Ebbe nem szólhatunk bele.

De annak már fele sem tréfa, ha egy számottevő magyar város közgyűlésén kijelentik, hogy elég volt a kultúrából, nem kell több. Mondják ezt néhány lépésre Berzsényi Dániel szobrától. Ahol százhatvan esztendője gimnáziumot alapítottak. Ahol Horváth Boldizsár született. Az ember még egyszer elolvassa az újságot: lehetséges ez? Valóban ezt mondta volna egy képviselőtestületi tag, tehát felnőtt ember? Igen, ezt mondta, így áll több újságban is. Elég volt a kultúrából, nem kell több.

Csinos álláspont, mondhatom. Szóval csukjuk be azt a gimnáziumot, elég volt a kultúrából. Sőt az elemi iskolákat is, valamennyit, elég volt a magyaroknak írni és olvasni tanulni. A szombathelyi püspökség azonnal szüntesse meg azokat az érdekes ásatásokat a szép reneszansz-templom mellett, mert elég volt a régészettől is. A város valamennyi zongoráját és hegedűjét tüzzre kell rakni, elég volt a zenekultúrából. Még a parasztlégyenkeket is kóterba kell csukni, ha énekelnek, mert hiszen jól tudjuk, hogy a népköltészet szerves része egy nemzet kultúrájának. Ha festőféle ember vagy szobrász, vagy ilyesmi van Szombathelyen, azt a közgyűlés söpráztassa ki a városból, mert a képművészetből is elég volt, az is kultúra. A könyvkereskedéseket azonnal be kell csukni, hiszen főként ezek terjesztik az átkos kultúrát, mert Petőfit, Madáchot, Arany Jánost, Jókait árulnak, már pedig nyilvánvaló, hogy ezek tették tönkre a világot, lévén a magyar kultúra, sőt a világkultúra igen fontos nevei. Azt a Berzsényi-szobrot haladéktalanul fel kell robbantani, hiszen ez a híres költő is ludas a magyar kultúra kifejlésében. És még teret neveztek el Horváth Boldizsárról, ahelyett, hogy nyilvánosan megbélyegezték volna kulturmunkájáért! Azonnal le kell venni azokat a táblákat s a teret el kell nevezni Balkán-térnek, annak a Balkán-

FELSZABADULT

érzés egy SENATOR-ba sodort vagy
SENATOR CELOFILTER-be töltött cigaretta

Senator

gyártmányok
anyagban, minőségben utólérhetetlenek.

„Ar jelzi a minőséget”

SENATOR cigarettapapír 60 lappal	1 drb.	16 fill.
SENATOR BLOK cigarettapapír mézgázott (gumirozott) széllel, egyenkint levehető lappal	1 „	16 „
SENATOR RAPID cigarettapapír, mézgázott széllel, egyenkint kihúzható lapokkal	1 „	17 „
JANINA cigarettapapír, 60 lappal	1 „	15 „
SENATOR CELOFILTER hüvely, vatta előtétellel, cellulose fátol füstszűrővel, ezüstsínű dobozban	1 doboz	54 „
SENATOR CELOFILTER PARAFAS szopókával	1 „	58 „
SENATOR EXTRA nikotin-fogóval, arany színű dobozban	1 „	48 „
JANINA füstszűrős-hüvely	1 „	48 „

Csak ezeket kérje!

nak dicsőségére, amely büszkén hárította el magától a kultúrát, mint a képviselőtestületi tag.

Mindezt azonnal végre kellene hajtani, ha egyetértünk a felszólaló úrral. De nem értünk egyet. Sőt azt izenhetjük neki, hogy nem a kultúra tette tönkre a világot, hanem az emberek ostobasága és az igazi kultúra hiánya. S tudják-e azok a szombathelyi urak, hogy Erdély egy részét mi mentette meg? A magyar kultúra. A Felvidéket is az hozta vissza. A magyar nemzet szellemi színvonala és felsőbbisége, amely tiszteletet és megbecsülést tudott szerezni magának.

Szóljunk egy szót a kolozsvári Nemzeti Színházról is. Amely otthonából kiűzetve pajtában húzta meg magát és huszonkét évig nyomorában is törhetetlenül ápolta a magyar nyelvet, hogy közönségének magyarságát őrizze és erősítse. Hogy Kolozsvár magyar maradhasson. Hogy Erdély egy részét végül mégis csak visszakapja a szombathelyi közgyűlés hazája.

Katona József és Madách Imre (ezek

nagy írók voltak, ha az illető úr nem tudná) most Szombathely felé fordulnak és azt kérdik: valóban nincs Szombathelyen a magyar nyelvnek semmi szüksége az ápolásra? Vajon mi történt volna, ha jó száz esztendővel ezelőtt a főváros magyarjai is kévélyen azt mondták volna: nem kell Nemzeti Színház, minél az, kinek a magyarsága szorult itt színházra?

Borzasztó, hogy erről egyáltalában beszélni kell. Berzsényi Dániel, aki a maga korában úgy látta, hogy a hajdan erős magyar romlásnak indult, ma mit szólna a szombathelyi városháza közgyűlési termében?

Szombathelyi gyerekek, ne hallgassatok a közgyűlési bácsira. Ti csak tanuljatok szorgalmasan tovább. Tudom, hogy tanultok is, mert jól tudjátok, hogy csak művelt nemzetnek lehet ereje. És ha a közgyűlési bácsi netalán veletek is vitatkozni kezdene, hogy elég volt a kultúrából, mondjátok meg neki, hogy éppen az ő példája szerint néhol nem hogy tulsok a kultúra, hanem tulkeves.

Harsányi Zsolt

Nem gond...

mert:
RADION
70% színezéppont tartalmaz
RADION
kiméletesen mos
RADION
fehérít és ártalmatlan
RADION
munkát, tüzelőt takarít

RADION

mindeniütt Kapható!

RADION
mindent mos!

MINDEN HATÁR NYITVA

Bemutatja

MARNITZ

VIII., József-körút 37-39. Részlet! Csere!

Királyi Udvari Hangszergyár

Sternberg

Rákóczi-ut 60 Legjobb választék. Csere. Javítás. Kedvező fizetési feltételek.

Tömegesen üdvözlük a Magyar Revíziós Ligát

A Pesti Hírlap már megírta, hogy az erdélyi országgrészek visszatérése alkalmából a Magyar Revíziós Liga igen sok üdvözlő levelet és táviratot kapott. Az üdvözlések hálás szeretettel nyilatkoznak Németország és Olaszország vezéreiről és lelkes hódolatát a kormányzó úrról. Kifejezik azonban elismerésüket a Magyar Revíziós Liga iránt is, amely először tette magyar külpolitikai eszmévé a revízió gondolatát, husz éven keresztül ébrentartotta a magyar ellenállást, kitűnően megalapozott külföldi szervezeteivel tájékoztatta a külföldi politikusokat, saját, társadalmat és köztudatát tette idegenben, hogy a magyarság, sorsközösségben az újjáéledt Németországgal és Olaszországgal, küzd a maga igazát.

Friedrich Reinard, a „Das ist Rumänien” című munka szerzője a következő levelet intézte a Magyar Revíziós Liga elnökségéhez: „Ebben az örömteli órában, amikor a Német Birodalom vezérének, Hitler Adolfnak a segítségével Magyarország jogos követelése teljesült, szeretettel gratulálok az Önök Ligájának, amely husz éven keresztül helytállt a Dunavölgyében és Németország értékes munkát végzett a versaillesi békeparancs megdöntése érdekében. Boldog vagyok, hogy ebben a munkában én is részt vehettem és támogattam az Önök küzdelmét.”

Arrigo de Angelistól, a Popolo d'Italia helyettes szerkesztőjétől a következő levél érkezett Herczeg Ferencnek: „Még lelki szemem előtt látom Herczeg Ferenc nemcsak alakját annak a Revíziós Ligának az elnöki székhelyén, amely husz év óta annyi hittel küzd az igazságért, amely végtére győzedelmeskedett. Ennek a tiszteletreméltó Ligának elnöke: Herczeg Ferenc felé szállnak ma gondolataim és tiszteletteljes üdvözlésemet küldöm neki. O az irodalom és a gondolat világában oly magas helyet foglal el, hogy minden olasz ember szeretete övezi.”

Hétfőn este végetér az Őszi Lakberendezési Vásár

Utolsó két napját éli az Őszi Lakberendezési és Ántartási Vásár, amely szeptember 16-án este 7 órakor ez évre végérvényesen bezárul.

A vásár idegenforgalmának számadatai az utolsó napokban újabb ugrásszerű emelkedést mutattak. Minthogy pedig az Őszi Vásár utazási igazolványával a közönség szeptember 16-ának déli 12 órájáig megérkező bármely vonattal vagy hajóval féláron utazhatik Budapestre, a rendezőség és a kiállítók azzal számolnak, hogy a szombat, vasárnap és hétfő új rekordot fog eredményezni az utasforgalom terén is.

Budapesti idegenforgalmi ipara és természetesen ugyanilyen mértékben a vásár látogatására felutazott közönség szempontjából fontos, hogy visszautazásra az Őszi Vásár féláru kedvezménye belföldi állomásra szeptember 22-ig, külföldre utazók részére pedig szeptember 26-ának éjjeli 12 órájáig marad érvényben.

Az utazási igazolvány külön kedvezménye, melynek alapján a Budapestre érkezett közönség 33 százalékos vasúti kedvezmény igénybevétele mellett egy tetszésre bízott utazást tehet vidékre és vissza, mindkét viszonylatban való utazásra belföldiek részére szeptember 22-ig, külföldi utazási igazolvánnyal érkezettek számára pedig szeptember 26-ig vehető még igénybe.

SEPSISZENTGYÖRGY VISSZAJÖTT

IRTA HEGEDÜS LORANT

Visszajött Sepsiszentgyörgy. Huszonkét éves román rabság után találkoznak öreg város és öreg székely. Mi már ehhez hozzászoktunk. Először Buzdurgán Murza tatár kánja vitte el szijra fűzve a háromszéki székelységet, de visszajöttünk. Azután jött az Ojtoziszoroson a török, lekaszabolta népünket s aki ittmaradt, azt elhurcolta. Onnan is visszakerültünk. Mária Terézia parancsára osztrák katonaság szállta meg földünket és vitte el véreinket. Onnan is hazajöttünk. És mikor a világháború alatt a román betörés ránkrohant, akkor is megmaradtunk. Most pedig megint itt vagyunk: Sepsiszentgyörgy és mi székelyek. Nem hagyhatjuk el a déli Kárpátot és ő sem hagyhat el minket.

Aki Szentgyörgyre érkezik, Brassó fölött látja a Kárpátok kéklő ormait. A legenda szerint az elhúzó hegycsoport Mária Terézia fekvő alakját mutatja, amint végignyújtózik az ország határára. Az Ölt és Feketeügy itt hagyják el a magyar földet s a Nemere szele suhan végig az ősi ugaron.

Mi székelyek emberenként is sokszor esetlenek vagyunk, hallgatók és durcások, mert a történelem nekünk nem adott hoppmestert; minket másra tanított, mi a hosszútűrésnek népe vagyunk. Így jött vissza most megint a mi székelységünk és Sepsiszentgyörgy. Ha az új térkép szerint megindul Európa fejlődése, Szentgyörgyből nagy város lesz, forgópontja a Kárpát és a román siker ár- és embercseréjének.

A román megszállás nyomait Szentgyörgy még sokáig fogja viselni. Mikor román impérium alatt az ősi fészekbe ellátogattam, keserű volt az eltaposás, amit éreztünk. Esperesünket, mert magyarul tanított, örültek házába zárták ott meg is halt. Minden sarokháza, amely Szentgyörgyön láttam, már valamely román tisztviselőnek tulajdona volt, aki katonaszabaditással, büntetéssel elengedéssel harcsolt magának vagyont. A volt árvászéki elnököm pedig egy zöldségkereskedés pincéjéből került elő.

Mi székelyek kivártuk az időt. Nagy-

ném világtalanul huszonkét esztendeig ült a rádióánál, este és reggel a magyar rádiót hallgatta, mert ő nem ismerte el, hogy román világ van körülötte. Ravasz Lászlóval imádkozott, a magyar hírekből táplálkozott, a magyar Himnusz énekelt, ő addig sem ismert mást, csak Magyarországot.

Igy jött vissza Sepsiszentgyörgy, melynek székely muzeumát annakidején még Tisza István pártfogásával gyarapítottuk. Különbös volt, a régi sirokban Tanagra-szobrocskákat találtunk. Egy ősi, valószínűleg a görögök által a Balkán-hegységekbe felnyomott népnek a nyomai, amely megvárta a hunokat és magyarokat, várt itt azért, mert a Kárpát a lakóit el nem ereszté.

Nyáron már nem győztem tovább a várakozást. Néhány hónappal ezelőtt a szabadságtéri református templomra ablakot festtettem és rá Sepsiszentgyörgy címerét, — hogy már jöjjön vissza. Sepsiszentgyörgy megérezte nagy sóvárgásunkat és visszajött.

A mostani békekötésben ránk, székelyekre nézve a legmegnyugtatóbb az, hogy vér nélkül történt. Borzalmas elképzelni is, hogy a magyar hadseregnek először Nagyváradot és Kolozsvárt, azután a székely városokat fel kellett volna perzselnie, hogy magyar a székelyhez eljusson. Még nagyobb lelki kín lett volna, hogy az ottani székely lakosság Magyarországból legelőször a golyók és bombavető hatását érezze. A székely, amely külön nemzetnek érezte magát az erdélyi régi alkotmány alatt, lelkében a balladák népe. Régen nem volt székely regény és kevés a szerelmes vers, de a magyarság legnagyobb népi balladái, a Körmives Kelemen és társai, a székelység lelkében teremtek meg. Ilyen ballada lett volna abból, ha a magyar hadsereg bevonulásával a székelységnek véreznie kellett volna. Ehelyett most a józan megértés hozta vissza Sepsiszentgyörgyöt. Ezért tudjuk, hogy semmi sem választhat el többé minket sem a magyarságtól, sem a Kárpátoktól, amelynek őrzői vagyunk.

Az „Erdélyért” Országos Gyűjtőbizottság adománygyűjtése

A m. kir. belügyminiszter 81.800/1940 B. M. számú rendelete

A Főméltóságú Asszony legfőbb védnöksége alatt a nemzeti társadalom és az egyházak képviselőinek részvételével gyűjtőbizottság alakult, amely a román uralom alól felszabadult területeken megsegítésre szorulókat támogatása céljából az ország területén készpénz és természetbeni adományokat gyűjt.

Az adománygyűjtés lebonyolításának módjait és feltételeit a következőkben állapítom meg:

A bizottság neve: „Erdélyért” Országos Gyűjtőbizottság; elnöke: gróf Teleki Pálné (miniszterelnökség); ügyvezető alelnöke: Bróts Gézáné (Budapest), aki a bizottság ügyvitelében intézkedésre jogosult. Székhelye: Budapest, I., Szentháromság-utca 4. sz.

A gyűjtés időtartama 1940. évi november hó 15.

Az Országos Gyűjtőbizottság hazafias működését elsősorban a saját, az egyházak, a társadalmi egyesületek, továbbá a főispánok (főpolgármesterek, kárpátaljai kormányzó) biztosítják a szükséges képest alakítható társadalmi helyi bizottságok és a hatóságok hivatottak legmesszebbmenő támogatásukkal előmozdítani.

A készpénzadományok a 63.600. számú „B. M. Erdélyért, letéti számla Budapest” elnevezésű postatakarékpénztári számlára fizethetők be.

Postatakarékpénztári befizetési lapok valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjénél és közigazgatási kirendeltség vezetőjénél díjtalanul igényelhetők, ezenfelül postahivatalokban és egyes dohánytözségekben is díjtalanul kaphatók.

Önként értendő, hogy a pénzadományok az említett számlára bianco postatakarékpénztári befizetési lapon is befizethetők.

A pénzadományok ezenfelül bármelyik politikai napi és hetilap kiadói hivatalához is eljuttathatók. Az ily lap kiadója a laphoz befolyt adományokat a lap legközelebbi számában az adományozó nevének és az adomány összegének feltüntetésével nyugtázza, az adományokat pedig hetenként a fentemlített postatakarékpénztári számlára befizeti. Ezen felül okmányokkal

felszerelt elszámolását az Országos Bizottság tizenöt naponként megküldi. Ezt az eljárást kell megfelelően alkalmazni abban az esetben is, ha valamelyik más gyűjtőszervezetre fizetnek be közvetlenül pénzadományokat.

A törvényhatóság első tisztviselője (közigazgatási kirendeltség vezetője) ennek az engedélynek az alapján kizáróan az engedélyben megjelölt célra közvetett adománygyűjtést (előadás, hangverseny, stb.) engedélyezhet abban az esetben, ha azt az Országos Bizottság által is megfelelően tartott olyan bizottság vagy egyesület kéri, amely biztosítékot nyújt arra, hogy a közvetett adománygyűjtés jelentősebb jövedelmet hoz. Ezek az engedélyek rendőri és tűzoltói ügyeleti és ellenőrzési díj fizetése alól mentesek.

Ha természetben ajánlanak fel adományt, erről a Bizottságot késedelem nélkül értesíteni kell és az ily adományok továbbítása, tárolása, stb. tekintetében a bizottság ügyvezető alelnökének rendelkezése szerint kell eljárni.

Ennek az adománygyűjtésnek terhére semmiféle kezelési költség, napidíj, százalékos részesedés fel nem számítandó és ki nem fizethető.

Az adománygyűjtés eredményéről főfelügyeleti hatáskörben közvetlenül fogok tájékozódást szerezni. A helyi közvetett adománygyűjtések felügyelete és ellenőrzése a törvényhatóságok első tisztviselőinek (közigazgatási kirendeltségek vezetőinek) a feladata, akik az egyes gyűjtések eredményéről hozzám jelentést tesznek, a bizottság ügyvezető alelnökét pedig egyidejűen tájékoztatják.

Az adományok mikénti felhasználásáról a m. kir. miniszterelnök rendelkezik.

Az adománygyűjtés eredményéről és annak mikénti felhasználásáról annak idején az ország lakossága részletes tájékoztatást kap.

Felhívom a törvényhatóságok első tisztviselőit és a közigazgatási kirendeltségek vezetőit, hogy a Bizottság működését a legmesszebbmenően támogassák és az adománygyűjtés eredményességét saját hatáskörükben is mozdítsák elő.

XILEGUJABB

Berlin, szept. 14. (Német TI) Az egyik angol hírszolgálati iroda az elmúlt napokban több ízben arról közölt jelentést, hogy a német bombázások megrognálták a Buckingham-palotát. A hírszolgálati iroda részletesen leírta, hogy a királyi család és az udvar milyen nagy veszélyben forgott.

Német részről semmit sem tudnak a királyi palota ellen intézett bombatámadásról. Rámutatnak azonban arra, hogy az angol jelentések valamit elrejtettek a világtól. Azt, hogy a király állandó lakóhelyének közelében egy nagy benzintartály-telep van. Ezt a katonai célpontot német zuhanóbombázók megtámadták. Egy „Ju 88”-rendszerű repülőgép pontosan irányított bombáival megsemmisítette a tartálytelepet.

A nagy buzgóságból, amellyel az angol hírszolgálati iroda a Buckingham-palota állítólagos bombázásáról szóló jelentéseit a világra szétküldte, nyilván helyesen következtetnek arra, hogy elpátlástólási műveletről van szó, amennyiben angol körökben kezdik felismerni, hogy milyen nagy könnyelműség volt, midőn a királyi család állandó lakhelyének közelében egy katonailag fontos telepet rendeztek be.

Az új román kormány

Belgrád, szept. 14. A bukaresti rádió szombaton este 11 óra 35 perckor közölte, hogy Antonescu tábornagy kinevezte az új kormány tagjait. Helyettes miniszterelnök: Horia Sima. Nemzetgazdasági miniszter: George Lean. Belügyminiszter: Constantin Petrovicescu. Közigazgatási miniszter: Trajan Breilan tanár. Igazságügyminiszter: Mihail Antonescu. Külügyminiszter: Mihail Sturza. Pénzügyminiszter: George Cretianu. Közlekedési- és vasutügyi miniszter: Panfil Nicolai tanár. Szociális ügyek minisztere: V. Jasinszki. Földmívelésügyi miniszter: Nikola Mares. Gazdasági koordinációs miniszter: N. oia Dragomir tanár. Hadsereg igazgatási miniszter: George Dobre tábornok.

Francia hadihajók haladtak át a gibraltári szoroson

Genf, szept. 14. (Német TI) Vichyben hivatalosan közölték, hogy a francia hajóhadnak egy köteléke, amely három cirkálóból és három torpedórombolóból áll, áthaladt a gibraltári tengerszoroson és Dakar felé vette útját. Francia politikai körökben értesre adják, hogy a francia hajóhad-köteléknek kiküldése Francia-Afrikába összefügg a kormányzat ama rendszabályaival, amelyek célja a brit üzemeket a francia gyarmatbirodalom egyes részein megakadályozni.

A magyar-orsz kereskedelmi szerződés ideiglenes életbeléptetése

A MTI jelenti: Az S. S. S. R. kormányával 1940 szeptember 3-án — mint ismeretes — kereskedelmi és hajózási szerződés, valamint áruforgalmi és fizetési egyezmény jött létre. A megállapodásnak megfelelően a magyar királyi minisztérium a Budapesti Közlöny szombati számában közzétett rendeletével intézkedett a szóbanforgó szerződésnek 1940 szeptember 15-étől kezdődőleg való ideiglenes hatályú életbeléptetése iránt. Egyidejűleg alkalmazást nyert az áruforgalmi és fizetési egyezmény is. A közvetlen vasúti forgalom tényleges megnyitása csak a kilátásba vett vasúti egyezmény megkötése után fog megtörténni.

Ismét éfélig ad műsort a rádió

A magyar rádió, mely az elmúlt napokban este tízkor beszüntette adását, szombaton már ismét éfélig adott műsort. Ezzel helyreállt a régi rend, azzal a különbséggel, hogy a műsor sugárzása este 10 órától csökkentett energiával történik.

Felügyelők a visszatért területen levő vállalatoknál

A kormány rendeletet adott ki, amelynek értelmében a visszatért keleti és erdélyi országrészekben működő vállalatokhoz, ugyancsak külföldi vállalatnak a visszatért területen működő főkéhez (képviseletéhez) a vállalat költségére felügyelőt rendelhet ki, aki az ügyvitelt abból a célból ellenőrzi, hogy az az ország közgazdasági, közhatali és egyéb közérdekeinek megfelelő-e. A felügyelőnek be kell jelenteni minden olyan jogügyletet, vagy tervbevetett intézkedést, amely a megjelölt érdekek szempontjából fontos. Erre való tekintet nélkül is be kell jelenteni az olyan ügyletet (intézkedést), amelynek tárgya legalább 3000 pengő vagyoni értékű, vagy amely körben a felügyelő a bejelentést megkívánja. Ilyen esetben a felügyelő jóváhagyása szükséges, a jóváhagyás nélkül kötött ügylet, vagy tett intézkedés érvénytelen. Ha a vállalat a rendelkezés ellen jár el, kárterítéssel tartozik. A felügyelő döntése ellen panasszal lehet élni a miniszterhez. A felügyelő a vállalat könyveit és iratait megtekintheti és felvilágosításokat kívánhat s a kötelezettség megsejő vezetőt (alkalmazottat) a vállalat ügyében való részvételétől eltilthatja.

A TEXTILÁRUK

folytonos emelkedésének az ellensúlyozására több 100.000 méter árut dobok a piacra.

Eladás csak kicsinyben.

Ezen a héten a következő cikkek kerülnek eladásra:

5000 m. színes ágynemű kreton métere **1.55**

10.000 m. cca 180 cm. széles paplanlepedő, a legkiválóbb külföldi arany macco minőségben **5.80**

5000 m. duplaszéles alsólepedő domestic **3.50**

1000 drb törülköző **1.-**

20.000 m. divatos mintájú pouplin ingre **3.-**

Hímzett 4 részes ágykészlet, 1 kispárna, 2 nagypárna, 1 paplanlepedő **40.-**

KISS ENDRE

NAGYKERESKEDŐ
ÜSKERESZTÉNY CÉG

V., GRÓF TISZA ISTVÁN-UTCA 16.
és TÜRÖK ISTVÁN, Rákóczi-ut 10. sz.,
ahol az őszi gyermekruha újdonságok is megérkeztek.

A repülők felvonulása a kolozsvári ünnepeken

A kormányzó kolozsvári látogatása alkalmával rendezendő díszszemlén több ezrednyi hadi repülőgéppel vonulnak fel a légierők különböző alakulatai. Vitéz Hány László repülőezredes, a légierők parancsnokának irányításával szombaton főpróba volt Nagyváradon a repülők felvonulásáról. A bécsi döntés alapján mind magyar, mind román részről légi zárlat volt. Most kerültek először légierők gépei a visszakerült erdélyi repülőterekre. Az első magyar repülőket mindenütt viharos lelkesedés fogadta. Hány László repülőezredes magavezette nehéz bombázógépén délután Kolozsvárra érkezett.

Albánia igénye görög területre

Róma, szept. 14. (KH) Az albán nemzetgyűlést rövidesen összehívják, hogy egy albán nemzeti ügyet szolgáló kérdésben nagyfontosságú határozatot hozzon. A nemzetgyűlés ünnepélyes hitvallást fog tenni és egyben igényt bejelenti Csamuria nevű görög tartományra, amelyben albánok laknak, valamint hasonló alapon az ugyancsak görög Janina kerület északi részére. Az albán népképviselőt küszöbönálló állásfoglalását rendkívüli jelentőségűnek mondják, különösen a Balkán-helyzet jövőbeli alakulására vonatkozóan.

Kánya Kálmánt súlyos autóbaleset érte

A nyugalmazott külügyminiszter autója a sikos uttestről az árokba esett — Kánya lábtörést, zúzódásokat és bordatörést szenvedett. Állapota nem életveszélyes.

Szombaton délután Kánya Kálmán ny. külügyminiszter Balatonalmádirtól Budapestre ment gépkocsin. Amikor autója Erd közeliében egy kanyarulathoz jutott,

a gépkocsi a sikos uttesten megcsuszott és az autót az árokba esett.

A baleset következtében Kánya Kálmán súlyosan megsérült és megsebesült a nyugalmazott külügyminiszter inasa és sofőrje is.

Néhány perccel a baleset után gépkocsin arra haladt Klímó Dezső orvostanár Balás-Pir László művészettörténész, író társaságában. Az orvostanár, amikor az árokba fordult gépkocsit meglátta, megállította autóját és Kánya Kálmán segítségére sietett. Az egyetemi tanár s művészettörténész, író Kányát és két alkalmazottját Budapestre hozta és a sebesülteket

a II. számú sebészeti klinikán helyezték el. Kánya Kálmánt Bakay Lajos egyetemi nyilv. rendes tanár vizsgálta meg és megállapította, hogy

a nyugalmazott külügyminiszter bal lába eltört és zúzott sérüléseken kívül még bordatörést is szenvedett.

Kánya Kálmán lábát gipszbe helyezték, majd sebeit bekötötték.

Bakay Lajos egyetemi tanár Kánya Kálmán állapotáról az esti órákban a következőket mondotta:

— A kegyelmes úr állapota nem életveszélyes. Öngyműködése nagy energiával és heroizmussal tűri a fájdalmakat. Most már sokkal jobban érzi magát.

Kánya Kálmán inasa lábközépcsonttörést és bordatörést szenvedett, sofőrje pedig a térdén és a szeme fölött sérült meg.

A kivonuló román katonaság és hivatalnokok kegyetlenkedései és fosztogatásai Erdélyben

A visszakerült erdélyi részek magyar lakossága a bécsi döntéstől a magyar csapatok bevonulásáig súlyos órákat élt át. A visszavonuló román katonaság és az elhurcolkodó hivatalnokok a legkiméletlenebbül és a legdurvábban gyötörték és fosztogatták a védtelen magyarságot. A rémuralmat a Maniu-gárdisták garázdálkodása tetőzte be. A magyarellenes atrocitások már szeptember 1-én megkezdődtek. Megtámadták a magyarok házait, betörték lakásaikba, a berendezést összetörték és a magyar lakosságot, ahol találták, megverték.

Kolozsvárt a tüntetők összevonták a magyar színház bejáratát, ablakait, a Marianum és a református kórház ablakait, behatoltak több magyar üzletébe és lakásába. A tüntetéseknél Kolozsvárott és a vidéken számos halálos áldozata volt. Kolozsvárt a következő történt:

Tyukodi Józsefet, a magyar párt egyik ismert tagját, a Donát-utcaról jövet két román megtámadta, kifosztotta és megverte, úgy hogy eszméletlenül terült el az utcán.

Nagy Józsefet, mert az utcán magyarul beszélt, román rendőrök súlyosan bántalmazták; egyik karja és lába több helyen eltört.

Hádics Lajos Radák-utca 3. szám alatti lakos házába behatolt a tömeg. Ugy őt magát, mint édesanyját és 19 éves leánytestvérét borzalmasan összeverték, lakását kifosztották.

Molnár Károly Szentegyház-utca 31. szám alatti lakost Maniu-gárdisták a Csermalom-utcaiban összeszurkálták és súlyos sérüléseivel otthagyták a következőn.

Deák Ferencet és Szabó Gézát a nyílt utcán leütötték, majd földretaposták, késekkel szurkálták és bottal verték.

Kis Miklós kolozsvári vendéglős házat megtámadták, lakását összetörték, úgy őt magát, mint öreg szüleit félholtra verték és kidobták az utcára.

Péter József Király-utca 6. szám alatti tanuló, mert az utcán magyarul beszélt, két rendőr feltartóztatta, majd bekísérte a rendőrségre, ahol egy katonatiszt összeszurkálta, majd a rendőrök a felismerhetetlenségig összeverték és kidobták az utcára.

Nem különb a helyzet a vidéken sem. A visszavonuló román katonaság a legembertelenebb módon bántalmazta és fosztogatta a falvak magyar lakosságát. A katonák feldúltak és kifosztottak több falut, elhajtották az állatokat, elhordták az élelmiszereket s amit nem tudtak elvinni, azt elpusztították. Az állatokat leölték, a még kintlévő gabonát pedig felgyújtották.

Bács községben annyira kifosztották a falut, hogy a lakosság az éhhalálnak volt kitéve és csak a magyar katonaság bevonulásakor jutottak élelemhez.

Kiskalotán a katonák és csendőrök összeselődöztek a lakóházakat, fejszékkel bevették a magyarok házainak ablakait és ajtóit.

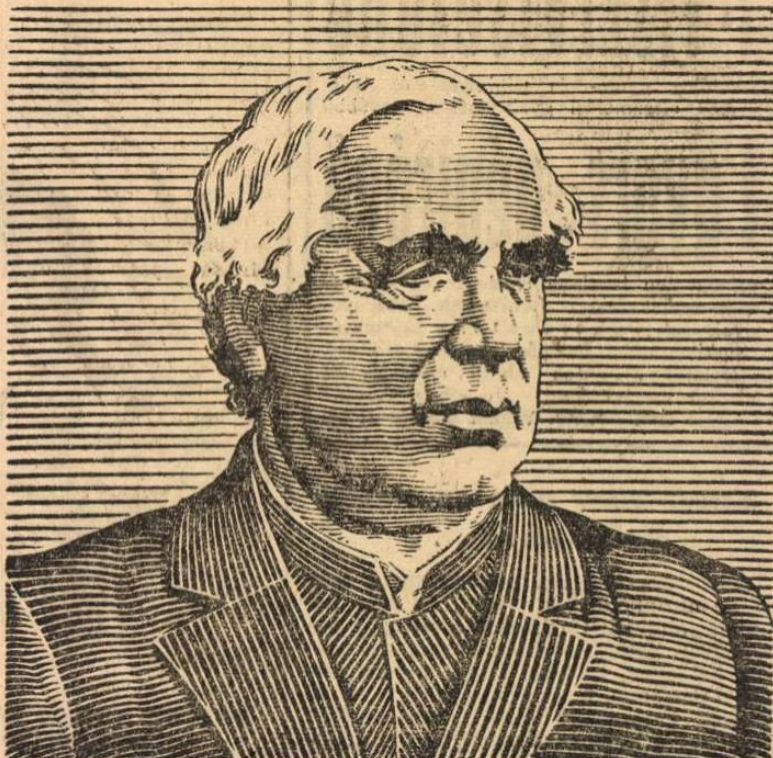
Méra községet Maniu-gárdisták támadták meg, a lakóházakba belövéldöztek, a legelőről hajtották el a marhákat és a községet több helyen felgyújtották.

Kajántó községet ugyancsak teljesen kifosztották. A lakosságnak azt a részét, amely nem tudott idejében elbujni, levetkőztették és elverték.

A vidék lakossága, ahol lehetett, menekült az üldöztetés elől, de a románok a menekülőket sem kímélték. Ahol érték, megállították, kifosztották, levetkőztették és megverték őket.

A legszomorubb azoknak a magyaroknak sorsa, akik a román hadseregben teljesítettek szolgálatot és miután lakóhelyük a bécsi döntés következtében Magyarországhoz került, leszerelték őket. Leszerelésük után levetkőztették, majd ütlegelték, aztán szélnek eresztették őket. Legtöbbször a rossz ellátás és a hegyetlen bánásmód miatt már amúgy is el volt csigázva. Most élelem nélkül, ruhátlanul, szülőfalujuktól gyakran sokszáz kilométerre kerültek az utcára.

Kneipp emlékének!

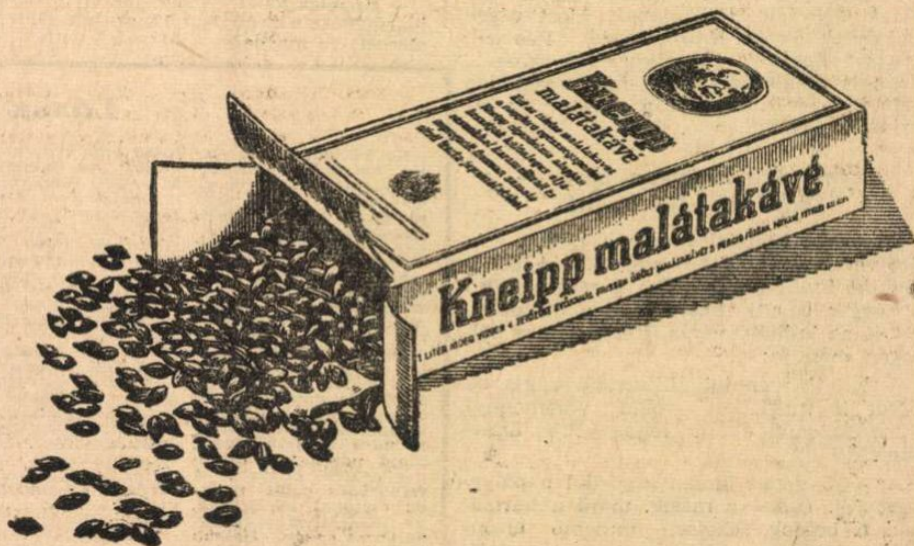
Ki volt Kneipp?

A nagyvilág mint híres egészségapostolt ismerte. A tudomány történetében mindenkor egyszerűen Kneipp lesz a neve: Kneipp a természetszerinti élet modern tudományának leghatalmasabb előharcosa. Kneipp az emberiség jótevője. Nevét mindenki ismeri. Hiszen még a kitűnő Kneipp malátakávé-t is ő adta nekünk.

Nézzétek csak az arcát! Méltóságteljes, kemény arc. Mennyi jószág sugárzik le róla! Ismeritek már? Természetesen. Hiszen ott látjátok képét ezer meg ezer konyhában! Mindenütt, ahol jó háziasszony szorgoskodik, aki minden reggel Kneipp malátakávé-t főz a családjának. Minden kávésdobozon ott van a képe és aláírása is. Ez igazolja a malátakávé kiváló minőségét.

Gondoljatok mindig öreá is, ha az ő Kneipp malátakávé-ját isszátok, ezt a valóságos »gyógyforrást«, ahogyan Kneipp maga is emlegette néha. Ez a malátakávé a tápláló árpa keményítőtartalmú magvaiból készül és ezeknek az áldott magvaknak köszöni fűszeresen zamatos illatát és tökéletes ízét. Az árpa ennél az erőteljes malátakávéval mindaddig tökéletes épségben marad, míg bele nem kerül a kávédarálóba. A belőle készített ital olyan, mint a folyékony, elevenerejű kenyér, mintha valósággal kenyér lenne a kávécsészében.

Igyunk **Kneipp malátakávé!**
Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek.

ATELIER ISKOLÁBAN

Budapest, V.,

Személynök-u. 9-11.

az előadások hétfőn, 16-án megkezdődnek.

Beiratások naponta 10-12 és 4-6 óráig.

Tananyagok:

Grafika, textiltervezés,
divatrajz, kerámia,
lakberendezés.

Telefon: 112-214

1 tisztviselő

lehetőleg gyors- és gépirással és OTI, MABÉ elszámolási gyakorlattal, továbbá

1 gyors- és gépirónő

mindketten legalább részleges szóbeli német nyelvtudással felvételnek. Bizonyos gyakorlat, öskeresztény származás megkívánatik. Belépés lehetőleg azonnal. Részletes ajánlatok eddigi működés és életkor megjelöléssel „Jó elhelyezkedés” jellegre Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33.

Szívét-lelkét vitte az ország Kolozsvárra...

Nyolc óra negyven perckor indul csak el az első kolozsvári vonat, de már hét órakor alig lehet mozogni a nyugati pályaudvar hatalmas csarnokában. Az utasok boldogan, kipirult arccal sietnek végig a perironon, hogy a vasutasok és tisztviselők kalauzálása mellett megkeressék helyüket a különvonatokon, amelyek Kolozsvárra viszik a főváros és az ország ünneplő közönségét. Három hosszú szerelvény áll a sötét boltozat alatt. Minden kocsi kivilágítva, nemzeti színű szalagokkal és felirásokkal feldisztve.

A felvirágozott mozdonyok

Előremegyünk, hogy megnézzük a mozdonyokat. Egész délután disztették őket a munkások, mozdonyvezetők és fűtők. Valóban gyönyörű a hatalmas gépi! Még mindig disztik, igazgatják a munkások az elejére felerősített óriási babérkoszorút, amelynek közepében piros, fehér, zöld színekben pompázik a magyar címer és a magyar Korona. A koszu alatt hófehér tábla, rajta a felírás:

Megjöttünk testvérek, hozzuk a szívünket, de ha kell, Erdélyért adjuk a vérünket...

A mozdonyvezető, aki az első vonatot viszi, most ugrik le a gépről. Olajos arca ragyog a boldogságtól. Alig tudja kimon-dani:

— Erre vártunk... hogy végre Kolozsvárra mehessünk... Nagyon boldog vagyok... Tessék elhinni, szívesen vezet-ném a vonatot, akár Brassóig is...

Előkelőségek, egyesületek, magánszemélyek

Közben gyorsan megtelek az első vonat. Ahogy végigmegyünk a kocsi mellett, majdnem mindegyiknek az ablakában táblát látunk. Erre küld fel, hogy milyen egyesület, vagy küldöttség utazik abban a kocsiban. Az igazságügyi minisztérium és a belügyminisztérium küldöttsége felekezete ünneplőben. A főváros küldöttsége, élén Karafalvi Jenő főpolgármesterrel és Szendy Károly polgármesterrel, részint fekete magyar ruhákban, részint díszmagyarban száll fel a vonatra. Érdekes színtűt az Erdélyi Nők Országos Szövetségének népes csoportja. Az ablakokon az „Erdélyi-Induló” kottája és szövege. Zilahy Farnos Eszter könnyes szemekkel mondja:

Husz esztendővel ezelőtt egy teher-vagonban menekültünk Erdélyből és most boldogan mehetünk vissza szülőfö-lünkre.

A Petőfi Társaságot Gáspár Jenő és Agyagfalvy Hegyi István képviselik.

Különösen szívósorító örömet okoz — mondja Agyagfalvy Hegyi István tit-kár —, hogy Kolozsvárról találkozunk azokkal az írórsainkkal, akik eddig, mint külföldiek, csak levelező tagjai le-hettek a Petőfi Társaságnak. Most végre hazatértek ők is. Nyíró József, Végvári, Gyulati Farkas, Gyallay Domokos... Mennyit dolgoztak, hogy husz esztendő alatt magyar maradjon a magyar az el-szakított Erdélyben... De jól dolgoztak.

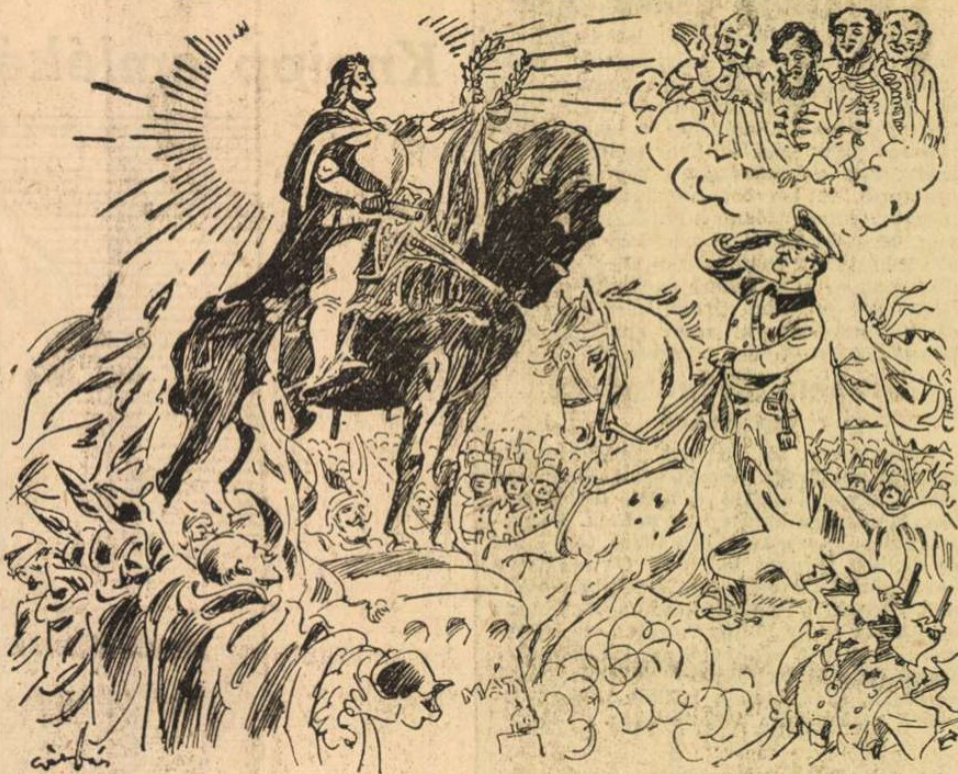
Nyolc óra negyven perc — indul az első vonat

Mindenki elfoglalta már a helyét. Az első vonat zsufolással megtelt. Rövid időkö-zönként indul majd utána a másik kettő. Az egyik vasuti tiszt ott áll a mozdony-nál és az indítást várja. Kérdésünkre bol-dogan mondja:

— Ha tíz vonatot állítottunk volna be, akkor is megtelt volna valamennyi. Husz esztendő óta a legnagyobb ünne-pünk ez!

Az első vonat lassan kigördül a pályau-dvarról. Utána a másik, majd a harmadik. A boldog, lelkesen ünneplő ország küldi el velük szívét, lelkét és szeretetét a felszabadult kincses Kolozsvárnak, Er-délyország fővárosának.

Horthy Miklós erdélyi bevonulása

Gáspár Antal rajza

HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ: Igazságos Mátyás, becsülettel hazahoztam sere-gedet, az Igazság Napja mind magasabbról sugárzik országodra.

NAPI HIREK

Pax

(„Magyarok Békekönyve” számára)

Addig nem lesz Béke a világon, amíg az emberek — mint Isten gyermekei — meg nem értik egymást.

Krisztus alapvető tanítása: az ember-testvériség, a tiszta szeretet mindnyá-junkat arra kötelez, hogy jó békekés-ségben éljünk egymással.

Ennek a békekéségnek áldott szelleme áradjon ki az egyes ember kebeléből a családra, a családból az emberi társad-alomra, a társadalomból a népek és nemzetek szövettségére!

Ámde ennek az örök Békének a zá-loga nem lehet csupán a szeretet... Az Igazságnak kell győznie és uralkod-nia mindennek felett!

Józan Miklós.

— A jugoszláv sajtóattasé kitüntetésé. Va-zics Milánt, a budapesti jugoszláv követség sajtófőnökét a magyar-jugoszláv jóviszony megteremtése terén szerzett nagy érdemeiért a jugoszláv koronarenddel tüntették ki.

— Huszmillió pengőt fordít a főváros kész-letek beszerzésére. A háború következménye-ként szükségessé vált, hogy a főváros bizo-nyos készletek beszerzéséről kellő időben gondoskodjék. A főváros közgyűlése annak-idején felhatalmazást is adott a polgármes-ternek, hogy 20 millióig terjedő keretben forgótőkét vehessen igénybe a célra. A bel-ügyminiszter most leiratban értesítette a pol-gármestert, hogy a közgyűlésnek ezt a hatá-rozatát jóváhagyta. A főváros a készletek be-szerzését már megkezdte.

— Új utcanevezések. A Fővárosi Közmun-kák Tanácsa a Mátyus-utcaból nyugatnak ki-induló és a végén térré kiszélesedő utcát, il-letve teret Március-utcának, a Míasszonyunk útja, Antónia-lepcső és Lipót-utca találkozá-sánál fekvő névtelen teret Fátia-teret ne-vezte el.

— Találkozó. Volt kolozsvári 21-es és 51-es bajtársak. Vas. d. e. 9 ó. Szépművészeti Mu-zeum előtt. Koszorúelhelyezés a hősök em-lékművén.

— Állatbarátok elajándékozik puli ku-tyát, 6 hónapos him, 1½ éves fekete nőstény és 1 éves nem tisztá faj puli, ez kitűnő ház-örz. Cím: VIII. ker., Szentkirályi-utca 4. I. 11, csak déli 2 óráig.

— Debrecen és Nagyvárad között a vasuti összeköttetés — mint a MÁV igazgatósága közli — október 1-én helyreáll.

— Hirtelen halál. Scheumann Gyula 70 éves iparművész a Szőnyi-ut 17. sz. ház előtt ösz-szeesett és meghalt.

Lassu javulás...

Hazánkban a hét ele-jén beáramlott sarkvi-deki származású levegő igen hideg, késő őszi időjárást hozott. Egyes éjszakákon már csak-nem fagypontra terjedt a lehülés. A péntekről szombatra virradó éj-szakán déli felől nagy magasságból páradus meleg levegő beáram-lása indult meg. Az ujjongan érkezett me-leg és a már uralko-ni volt hideg levegő kö-zött hatalmas küzdelem indult meg. A kétfajta levegő keveredése egy-re növekvő felhősödést, majd napközben orszá-gos esőzést okozott. A felhősödés gátat vetett az éjszakai lehülésnek, de napközben megka-dályozta az erőteljesebb felmelegedést. A hő-mérséklet még a 20 fo-kozt sem érte el, sehol és általában csak 15-17 fok, délebb a legerősebb

— Ravasz László püspök első unokája. Ifj. dr. Uray Sándor miniszteri titkár fele-sege, Ravasz Veronika, Ravasz László püs-pök leánya, egészséges fiugyermeknek adott életet.

— A házasságzédelgessel vádolt ál-hajós-kapitány a törvényszék előtt. Dr. Török Géza büntetőtörvényszéki ügybíró szombaton tár-gyalta Haraszti Andor Miklós rovtomultu-ügynök bűnügyét, aki ellen az ügyészség há-zasságzédelgés, csalás, illetve kihágás miatt emelt vádat. A vádirat szerint egy elvált asszonynak, Bartók Miklósnak házasságot ígért, elhallgatta, hogy már van felesége, ne-vét jogtalanul ípszilonnal írta, nemesi előné-vet és címet használt. Többnyire hajós egyen-ruhában járt és okmányyszerzés ürügyével pénzt csalt ki. A vádlott tagadta bűnösségét és hangoztatta, hogy legnagyobb szeg-szerezte az ígért okmányokat és némelyek-nek visszafizette a pénzt, mert közbenjárása sikertelen volt. A házasságzédelgés vádjára nézve azzal védekezett, hogy szó volt ugyan házasság lehetőségéről, de a pénz nem en-nek reményében, hanem kölcsönként kaptá. Bar-tók Miklósné tanuallomása szerint Harasz-ti egyből azzal biztatta, hogy visszavették a hajózási társaságba, és mint hajóskapitány, havi 400 pengő fizetést fog kapni. Szembesi-tésük eredménytelen maradt. A bíróság más tanuk kihallgatása céljából a tárgyalást el-napolta.

— Megsebesült egy tábori főesperes az au-tobuszon. Egy 16-os jelzésű autobus, amely az Alagut és a Vár között közlekedik, meg-csuszott a Hunyadi János-uton és egyik ab-laka betört. Az üvegcsilánkok könnyebben megsebesítettek vitéz Mosonyi Sándor tábori főesperest, Parádi László pénzügyi főtaná-csost és az autobus kalauzát. A mentők a helyszínen részesítették őket első segélyben.

— A vadállomány védelme a visszacsatolt területeken. A katonai közigazgatás vezető-sege rendeletet adott ki, amely szerint a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken a vadászat további rendelkezé-sig mindennemű vadfajta tilos. A vadászat tilalom nem vonatkozik farkasra és vad-disznóra. A katonai közigazgatás arról is gondoskodik, hogy az esetleg felügyelet nél-kül maradt területek vadállománya is kellő védelemben részesüljön. E célból elrendelték, hogy a felügyelet nélküli maradt vadászterü-letek vadőr-személyzetének ideiglenes pótlá-sáról a tulajdonos, illetve bérli haladéktala-nul gondoskodni köteles. A tulajdonos vagy bérli távolléte esetében annak költségére a járási (városi) katonai parancsnok hivatalból intézkedik a vadőr-személyzet pótlásáról.

— Az összes romániai petróleumrészvény-tulajdonosok, valamint letéti bank és zálog-jogi hitelezők tudomására hozzák, hogy ezek-nek a részvényeknek a lepecsételési hatá-ridejét október 12-ig meghosszabbították. A lepecsételést naponta 11 és 13 óra között vég-zik a román követség Horánszky-utcai hiva-talában.

Codreanu özvegye emigráns vasgárdistákkal átutazott Budapesten

Szombaton délután a Berlinből érkező gyorsvonaton átutazóban a budapesti keleti pályaudvarra érkezett Zelea Codreanu vasgárda-vezér özvegye két gyermekével. Az özvegy kíséretében volt Sturza herceg-nő, továbbá Dimitrescu Voloján, valamint harminc vasgárdista vezér, akik német-országi emigrációban voltak. A hosszú száműzetés után néhány nap előtt Anto-nescu tábornok engedélyt adott a vasgár-distáknak arra, hogy hazatérhessenek Ro-mániába. A vonat késéssel érkezett meg Budapestre, ahol a pályaudvaron a bu-dapesti követség egy tagja jelent meg magánszemélyként. Budapestről a vonat menetrendszerű pontossággal folytatta út-ját Bukarestbe.

Tömegesen bocsátják el Romániából a német munkásokat is

Basel, szept. 14. (KH) A „Basler Nach-richten” jelentése szerint Romániában nem csak a magyar munkásokat bocsátják el tömegesen, hanem hasonló intézkedéseket tesznek a német származású munkásokra vonatkozóan. Aradról és Temesvárról ér-kezett hírek szerint az ottani nagyvállala-tok szászámra bocsátották el a várátla-nul a német munkásokat. Az elbocsátást azzal indokolták, hogy helyet kell terem-teni olyan román munkások számára, akik tömegesen özönlének majd át a Magyar-országhoz visszacsatolt vidékekről. A svájci lap szerint Nagyváradra máris megérke-zett a német munkások hatalmas csoport-ja, amelynek kirtelen kellett elhagynia Romániát. Budapest egyik elővárosában ez idő szerint 500 olyan német munkást he-lyezték el, akiknek ugyancsak el kellett hagyniuk Romániát. Ezeket a munkásokat rövidesen tovább szállítják a birodalomba.

Hétfőn ül össze érdemleges munkára a magyar-román bizottság

A MTI. jelenti: Vörnte János rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a kül-ügyminiszter állandó helyettese és Pop Valér meghatalmazott miniszter elnöklete alatt szombaton délelőtt a külügyminisz-teriumban összeültek a magyar és a román bizottságok a bécsi döntés 6. pontjában említett tárgyalások felvétele céljából.

A kölcsönös üdvözlések után a bizottsá-gok elhatározták, hogy az érdemleges munkát albizottságokban végzik és a meg-oldásra váró legsürgősebb kérdések le-tárgyalására az albizottságokat megalaki-tották. Az albizottságok működésüket hét-főn, szeptember 16-án kezdik meg.

— Személyforgalmi korlátozások a MÁV vonalain. A MÁV igazgatósága közli, hogy Erdély egyrészenek visszatérésével kap-csolatban — különös tekintettel arra, hogy a román államvasutak a visszatért vasuti hálózatról a vasuti járműveket csaknem teljes mértékben elvitték, hétfőtől kezdve kénytelen vonalainak nagy részén további messzemenő személyforgalmi korlátozások-ka eszközölni. Felkéri ezért a közönséget, hogy a túlzásfoltásig lehető elkerülése vé-gett csak halaszthatatlanul szükséges ese-tekben utazzék. A fenti időponttól forga-lomban maradó vonatokról az utazóközön-ség az állomások utján és a rövidesen kiadásra kerülő közlekedési jegyzékek ré-ven nyerhet tájékoztatást. Együttal közli a MÁV, hogy ez az újabb korlátozás a budapest—debreceni, budapest—miskolci, valamint a villamosüzemű budapest—győr—hegyeshalmi fővonalak személyforgal-mára nem terjed ki és a budapestkörnyéki helyi forgalmat is csak kis mértékben érinti.

— Félévi börtönrre ítélték egy ügyvédet. A büntetőtörvényszék annak idején nyolc-hónapi börtönrre ítélt dr. Kemény D. Dezső fővárosi ügyvédet, mert özv. Bojár Mi-hályné ingatlanulajdonosnó nevét külön-féle okiratokra felhatalmazás nélkül alá-írta. A tábla a büntetést hathónapi börtönrre mérsékelte. A Kuria — amelynek ítéletét szombaton hirdették ki a törvény-széken — jogerőre emelte a táblai ítéletet.

— Fejbelötte magát egy nyelvtanár. Busch Gertrud 53 éves nyelvtanár szomba-ton este a Hidegkúti-ut 97. sz. házában levő lakásán Frommer-písztollyal fejbelötte magát és meghalt. Tettének okát nem tudják.

— Kétévi börtönrre ítélték egy szülésznőt. A büntetőtörvényszék Krayzell-tanácsa Konká Kálmánné Mucha Mária szülésznőt szomba-ton két évi börtönrre ítélté magzatelhajtás büntetetté. Mikor az asszony az ítéletet meghallotta, összeesett. Vitray Antal orvos-szakértő terítette magához az ideggörcsök-ben fetregő asszonyt. Konká Kálmánné az ítélet kihirdetése után letartóztatást és íté-lek nem jogerős.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Budapest I. hétfői mu-
sora. 6.40 Ebr., torna. 7.
Hr. érend. hangl. 10. Fe-
l. 12.20 és 10.45. Fel-
olv. 11.19 Vaj. 12. Ha-
rang. Időj. 12.10 Jazz.
Közben 12.40 Hr. 1.20
Időj., vízállás. 1.30 Sza-
lonotós. 2.30 Hr. 2.45
Műsorism. 3. Ár., árak.
4.15 Diákfelőra. 4.45
Időj., hr. 5 Hr. szlov.
és ruszin ny. 5.15 Zong.
fűnn szerzők műveiből.
5.45 Előad. 6.15 Cigányz.
7.15 Hr. magy. és rom.
ny. 7.25 Operaház zene-
kara. 9 Hr. idegen ny.,
majd hr. idő. Budapest
II. 6.45 Német nyelvtől.
8 Hr. magy., szlov. és
rusz. ny. 8.25 Felolv.
8.55 Szórakoztató zene.

színház nem tartott főpróbát, az éjszakába nyúló bemutató után nincs időnk a színészekkel külön is foglalkozni, pedig megérdemelnék. Ezért csak ideírjuk, hogy **Muráti Lili, Törzs Jenő, Hajmássy Miklós, Básti Lajos, Mihályffy Béla, Pálóczy László, Pethő Endre, Pataky Miklós** és még egy sereg jó színész játssza a főszerepeket, egytől egyig kitűnően.

F. J.

* A kolozsvári magyar színház statisztikája. A kolozsvári magyar színház igazgatósága az augusztus 29-én lezárult évadról kiadott közleményéből kitűnik, hogy a 165 tagú társulat 11 és félhónapig működött és Kolozsvárott 406, a vidéki központokban 396 előadást tartott. Kolozsvárott 202.000, vidéken 132.000 fizető látogatója volt az előadásoknak. A Thália színtársulat működésének hét esztendeje alatt összesen 4097 előadást tartott és 1.647.000 nézője volt. A most lezárult évadban Nagyváradon 140, Temesváron 121, Brassóban 110, Marosvásárhelyen 8, Aradon 13 előadást tartott és egy-egy napra meg látogatta Lugost, Sepsiszentgyörgyöt és Dettát.

* **Báró Kemény Melinda és Lieszkövszky Titna** világhírű táncművészek iskolájában a tanítás megkezdődött. Károly kir.-ut 3/a.

* **P. Berczik Sári** mozdulatművészeti iskolájában tanerő- és művészképzés. Teréz-körút 40.

Szentpál Iskolában mozgásművészeti tanerőképző, táncművészképzés, higiénikus testkultúra. XXI. évfolyam. Vilma király-nó-ut 3.

* **A Filharmoniai Társaság** tisztelettel közli, hogy f. hó 16-tól, hétfőtől kezdődőleg, már csak az írásban lefoglalt régi bérleteket tartja fenn. **Új bérletnek** valamennyi elő nem jegyzett hely rendelkezésére áll. Bérletváltás hétköznapiakon d. e. 10-1 és d. u. 5-7 óra között a **Filharmoniai Társaság** irodájában, **Operaház**, bejárat, félelelet. Tel. 11-45-55.

Apróságok

BARÁTNOK EGYMÁSKÖZT.
A tizánvörös, de már nem egészen ifjú színész nő menyasszony lett és vőlegényétől, az ismert nagyiparos fiától szép kis villát kapott ajándékba. A villa a Farkasréti fekszik és megtalálható benne minden, ami csak szemnek-szájnak kívánatos. A legdrágább butorok, a legpuhább keleti szőnyegek, a legmodernebb neoncsöves világítás kápráztatja el a vendéget. Rózsaszín márványból épült a fürdőszoba, ezüstből a „hideg-meleg” viz-csapok.

A művésznőnél valóságos bucsujárás van az utóbbi időben. A barátok egymás kezébe adják a kilincset. A házasszony végigvezeti őket a lakáson és gyönyörködik leplezetlen „pukkadtszobákban”. Legutóbb egyszerre két barátjára látogatta meg, akik a szemle után aléltan bujtak össze.

— Látjátok? — szölt az egyik sötéten. — Tíz fogkeféje van ezüstből.

A másiknak megrándult az arca.

— Igen — mondta epésen — Minden fogára egy...

Rózsavölgyi bérletei:

Dohnányi—Telmányi

3 est októberben. Beethoven összes zongora-hegedűi szonátái. Bérletek szerdától 3.80—18.— P.

Zenekari bérlet

Vez.: Komor. 6 est népszerű műsorral. olcsó helyárrakkal. Prospektus.

Muzeumi matiné

Waldbauer-quartett
4 est bérletben. Prospektus.

Legújabb rádiókülönlegességek nagy raktára, gramofonok, lemezek Rózsavölgyinél.

Koncert zongorabérlet

9 nagy est — 9 hét alatt.
Dohnányi (Beethoven), Fischer Edwin (Bach—Beethoven), Fischer Annie (Beethoven), Faragó (romantikus est), Károlyi (Chopin—est), Engel Iván (Beethoven, Liszt, Kodály), Magaloff (orosz, francia művek), Ungár Imre (Beethoven, Chopin, Bartók). Bérletek 9 estére 6—38 P (részletben is) Koncertnél (IV., Váci-u. 23).

Rádió, gramofon és villamos háztartási cikkek is Koncertnél.

* **Riedl Margit** mozdulatművészeti tanár- és laikusképző iskolája, Muzeum-körút 35. Tel. 185—539.

MOZI

Mária két éjszakája

Rádus

A magyar filmgyártás öröndes fejlődését bizonyítja a témaválasztás gazdagsága is. Becsvágyó forgatókönyvíróink és rendezőink ma már olyan bonyolult feladatokat vállalkoznak, melyeknek tökéletes megoldása becsületre válnék a korlátlan anyagi eszközökkel rendelkező külföldi nagyságoknak is. A „Mária két éjszakája” például külsőségeiben az első lépés az ugynevezett „nagy társadalmi film” felé; emellett lélekrajzot igyekszik adni, a francia filmek módjára. Ha nem is tökéletes, maga a szándék: a fejlődés akarása dicséretes benne. Igaz, a tehetséges **Orsy Mária** túldússa szötte a mesét. A becsvágyó festőművész kisse mérséklőre vállalkozik, amikor elfogadja az emberismerő mecénás kemény feltételét, talán a meglopónak szánt fordulatokból is többet kapunk a kelleténél, a párbeszéd adagolása sem mindig mérték tartó — de ez a sok „többlet” könnyen lecsiszolható s a jövőre nézve biztatóbb, mintha hiány volna. A fontos, hogy — hálá **Balogh Béla** avatott rendezésének — érdeklődésünk percre sem lankad. A bohém tanyá kedves jelenetei szívünkhöz szólnak, a Mefisztó-résznel pedig komolyan aggodunk a hősnőért. A színészgyűttes — **Uray, Csontos, Greguss, Latabár, Pataki, Sennye Vera, Kókény Ilona** és a többiek — mindent elkövet a siker érdekében. Az új csillag: **Szilágyi Szabó Eszter** pompás jelenség, tud „grande dame” lenni, behízelgő alhangja is van, csak olykor még merev. **Makay Árpád** felvételei kitűnőek, **Dolecskó Béla** zenéje kifejező. (g.—l.)

Nincs többé fájós láb ha egyszer Radics

gyógycipészt, ki a gyógycipővel és gyógybetétivel elnyerte az egészségügyi világkiállításon az érdemkeresztet, nagyarányú és dicsőítő oklevelet s a világ minden részéről elismerő oklevelekkel halmozta el. Budapest, VIII. Rókk Szilárd-utca 20. szám. Telefon: 135—414.

Ingyenes légóltalmi szaktanácsadás

SZALAY ES TÁRSA B. T., Budapest, V., Alkotmány-utca 12., V., Szalay-utca 13. Tel.: 111—715, 122—081. A m. kir. Honvédelmi Minisztérium ellenőrzése mellett működő szaküzlet. **LEG-ES GAZVEDELMI MUSZAKI SZAKÜZLET.** Tűzoltó felszerelések, egészségügyi cikkek. 4891

REG RUHÁJÁT MEGBAVITJUK

speciális külföldi eszközökkel modernizáljuk, fénytelenítjük, széppé, divatosá váruozzuk vagy szakszerűen kifordítjuk. **RUHAKE-RESZKEDELMI K. T.**, IX., Ferenc-körút 39. sz.

Raktárhelyiségekkel is rendelkező, garancia-képes öskeresztény vállalkozás Szatmárnémeti székhellyel

képviselőteket keres

komoly házaktól. Szíves megkereséseket „Szatmárnémeti 4957” jellegre főküldöb.

Első-rendű virágüzletet

venne, vagy pénzzel és közreműködéssel be-társulna keresztény hölgy. Ajánlatokat „Bel-város 36884” jellegre **Blocknerhez, Vilmos** császár-ut 33.

ELŐKÉLO BUTORVÁLLALATBA szép jövede-lemmel és megfelelő biztosítékkal öskeresztény 20.000 pengő tőkével be-társulhat. Ajánlatok „Ne-mes” jel. Karczag hirdetőbe, Pozsony-ut 30.

Mérlegképes könyvelőt felvesszünk

Kimerítő ajánlatokat „Aránysságot nem rontó” jellegre **Blocknerhez, Vilmos** császár-ut 33.

A BUDAPESTI OLASZ KIRÁLYI KÖZEPISKO-LABAN hétfőn, szeptember 16-án reggel 8.30-kor az olasz nyelvűből az írásbeli pótvizsgák meg-kezdődnek. A vizsgák további sorrendjéről a tanulók az iskolában érdeklődjenek.

Szálloda-étterem

és vendéglátóipari komoly, tökéletes jömeneteli

üzletet keres átvételre

vagy vezetésre, vidéken is. „Negyvenes, öske-resztény 4981” jellegre főküldöb.

SPORT

Oktober elején megkezdődik az erdélyi labdarugóbajnokság

Dr. **Gidófalvy Pál**, a Magyar Labda-rugó Szövetség miniszteri biztosa a hé-ten lenn járt Erdély hazatért részsein és ott beható tárgyalásokat folytatott a labdarugósport helyi képviselőivel. A miniszteri bizos **Gálffy Andrást** bizta meg Erdély labdarugósportjának meg-szervezésével.

Gálffy, mint a labdarugósport köz-ponti megbízottja, a napokban utazik Erdélybe és Kolozsvárott beszéli meg az érdekeltekkel a legközelebbi teendőket. Mint értesülünk, a hazatért országrész labdarugóegyesületei már október elején megkezdik bajnoki körmérkőzéseiket és a két első helyezett kerül egy év múlva a nemzeti bajnokság első osztályába.

A vasárnap sportja

Atlétika. BEAC versenye a lágymányosi BEAC-pályán d. u. 3. — Banksportliga baj-noki versenye a Margitszigeten délután. — Vasutasbajnoki verseny Dunakeszin.

Kerékpár. Bajnoki és nemzetközi motorve-zetési verseny a Millenárison d. u. 3.

Labdarugás. Nemzeti bajnokság: Ferencváros—Törökves, Beszék—WMFC, Újpest—Gamma, Kispest—S. BTC, Tokod—Szeged, Szolnok—Elektromos és Haladás—D. Mávag.

Uzrás. MUE 1500 m uszása este félhétkor a szigeti sportuszodában.

A fedett sportuszoda medencéjének átépí-tése véget ért és néhány nap óta a fedett uszoda újból megnyit a nagyközönség szá-mára.

A csepeli WMTK kerékpáros járóre zász-lót visz Kolozsvárra. Erdély fővárosában a járóre a zászlót a város polgármesterének adja át a kerékpárosszövetség erdélyi kerü-leetének megalakulásáig.

A nagyváradi futók stafétája szombat dé-lutántól urban van a főváros felé. A nagy-váradi atlétik csoportja vasárnap d. e. 10 óra után érkezik meg Budapestre és megko-szorozza a Hősök emlékkövét.

Lovász Gitta volt az első a MUE ezermé-teres női uszóversenyén. Lovász ideje 16 p 56.8 mp. A hármas csapatban az FTC az első, csapatának tagjai: Lovász, Linhardt és Vá-mos.

A német-olasz atlétikai viadal első napján két kimagasló eredmény volt: 800 méteren **Lanzi 1 p 50 mp** és sulyban **Trippé 16.60 m**.

Kolozsvár lesz a színhelye a MAC kard-vívó Hősök emléktversenyének, amelyet a Felvidék egy részének visszatértek egy iz-ben Kassán rendezett a MAC.

A Beszék atlétikai viadalán a teljesítmé-nyekre károsan hatott az esőzés. A főbb ver-senyek győztesei: 100 m dr. Sir 10.9 mp, 400 m Góbi 50.6 mp, 800 m Aradi 1 p 57.8 mp, 1500 m Hires 4 p 5.2 mp, 3000 m Kelen 8 p 52.2 mp, 110 m gát: dr. Szabó 15.2 mp, suly Nemeth 14.35 m, diszkusz Kulitz 46.43 m.

Újabb magyar teniszgyőzelmek voltak Mi-lánóban. A férfi egyes elődöntőbe bejutott mindkét magyar: **Asbóth—Rado 1:6, 6:4, 6:4, 6:4**, **Gábori—Bossi 1:6, 8:6, Del Bello—Scotti 2:6, 6:4, 6:4** és **Vido—Sada 6:3, 6:4**. Fé-rfi párosban: **Asbóth, Gábori—Romanoni, Rado 6:3, 6:2, 6:2**. Vegyes párosban: **Jusits, Ta-roni—Bianchi, Chitarin 6:4, 6:1** és **Szilvá-sy, Del Bello—Rosenow, Buchholz 6:0, 6:2**. Az egyetlen vereség: női egyesben **Rosenow—Jusits 6:1, 10:8**.

Vertikális textilgyár keres

egy kezdő és egy némi gyakorlattal bíró szövőiskolát végzett fiatallembert.

Ajánlatokat „Allandó állás 4949” jel. főküldöb.

Pótkávé és Tápszer R. T. keret garantált tehermentes eladó. „Tápszer 4945” jellegre főküldöb.

Bizalmi állást vállal

kereskedelmi képzet, jó megjelenés, per-fekt német, abszolút megbízható öskeresztény, ki hosszú ideig volt r. t. igazgató. Esetleg tár-sulna 10—15.000 pengő biztosított tőkével, közre-működés. „Magyar Állampolgár” jellegre **R. Mosse, Erzsébet-körút 23**.

Előkelő fővárosi iparvállalat keres gyakorlat-tal rendelkező

könyvelőt

jó fizetéssel. Feltételek: keresztény száma-zás, jó megjelenés. Kézsz írott ajánlások az életkor feltüntetésével. „Önálló, fejlődő-képes munkaerő” jellegre **Balogh** hirdetőbe, Szent István-körút 9. küldendők.

Ügyvéd

rekonomat, 43 éves, nőtlen, korlátlan tanusi-tványu urat vezető jogi pozícióba vagy komoly cég nagyforgalmu behajtási osztályának élén elhelyezni óhajtom. Utóbbi esetben 2—3000 P előleget is folyósítok künnlevősekre. Roko-nom ismert szervező erő és nagy nyelvtudással rendelkező, tekintélyes kereskedelmi jogász. Megkeresések „Csak jól járhat 4914” jel. fők.

Kereskedelmi gyakorlattal és mérlegképes könyvelői tudással bíró okleveles gyakorló ügyvéd

vezető állást
keresek nagyobb vállalatnál. Válaszokat „Keresztény 40 év körül 4867” jellegre kérek a Vilmos császár-ut-i főküldöb.

Erdélyi származású, öskeresztény, román-német perfect, hosszú közgazdasági gyakorlattal, jelen-legi üzemi

VEZETŐI ÁLLASAT feloszerlőné **ERDÉLYI VEZETŐI ÁLLASSAL.** Ajánlatok „Erdélyben 4866” jellegre főküldöb.

iparvállalat keres felvételre öskeresztény, perfect magyar-német gyors- és gépirónót

többséves irodai, lehetőleg gyári gyakorlat-tal. Csak elsőrendű munkaerők jelentkez-zenek. Ajánlatokat „Német gyorsíró 7987” jellegre **Blockner J.** hirdetőjébe, IV., Városház-utca 10. kérünk.

Ingatlanárverés!

Szeptember hó 17-én, kedden délelőtt 11 óra-kor árverésre kerül a Kispest, Petőfi-tér 20. fszt. 9. ajtószám alatti telekkönyvi hatóságnál a pestszentlőrinc 1064. sz. tkvi betétben foglalt 163 [0]-bi területű, Pestszentlőrinc, Erzsébet ki-rályné ut 105. sz. alatti házról, udvarból és kertből álló ingatlan. Kiküldési ára: 12.822 pengő, azonban az ingatan 9200 pengőért meg-vásárolható.

Nagyforgalmu, kiváló vevőkörrel rendelkező, tej- és zöldségtermelő, BUDAI **fűszer- és csemegeüzlet** leltári árban átadó. Az átvételhez circa 18 ezer pengő szükséges. Erdeklődest „Vissza Erdélybe” jellegre a főküldöb hivatal továbbít.

Ügyes, fiatal rövidáru eladót, kb. 2-4000 kg eladónót keresünk.
„Csak öskeresztény 4909” jellegre főküldöb

Keresünk bérbe somogy megyei föld-munkáinkhoz 800 fm kis nyomtávú, hordozható **iparvágányt** váltókkal, fordítólemezekkel, 20 dbb billenő csilléval. Telefon: 183—994. 4930

Mészkeőrlő berendezés

mely áll egy kőmalomból, szelészályozó és 14 m. elevátorból, kb. 2—4000 kg óránkénti tel-jesítménnyel, jutányosan eladó. Ajánlatok „Cementárugyár” jellegre **Rudolf Mossehoz, Erzsébet-körút 23**. 4940

Rentabilis üzlethez tanusilványos be-társulna

cca 25.000 PENGŐVEL és személygépkocsival, esetleg gyors lebonyolítású üzlethez is. Leveleket „Rentabilis” jellegre **Leopold Cornél** hirdetőjébe, Teréz-körút 3. 4936

FÉNYKÉPEZ? Okvetlenül olvasni a **Dulovits Janó: Művészi fényképezés** c. könyvét! Sokkal szebben sikerülnek majd a felvételei! 4881

Gyáringatlant

vagy TELKET keresünk megvételre cca 4000 négyszögöllet, közművekkel. „Lehetőleg Buda-pest területén 4927” jellegre főküldöb.

Neves festőművész

volt külföldi akadémiai tanár nagy, szép műter-mében egy-két tehetséges tanítványt vállal. Délelőtt 8—10 óráig, telefon: 220—735. 4926

Budapesten és környékén élelmiszerüzletében bevezetett öskeresztény ügynőksé

Erdélyből kizárolagos képviselőteket keres

„Sokoldalú 4937” jellegre Erzsébet-krti főküldöb.

Evolut-könyvelő

ki 10 éven át megszakítás nélkül könyvelési és szállítási osztályok élén állott, kiváló szervező és adminisztrátor, megfelelő alkalmazást vá-lalna. Szíves ajánlatokat „Keresztény könyvelő 40 — 4938” jellegre a főküldöb kérem.

Eladó vagy bérbeadó modern malom

2 1/2 vagónos, TISZAPARTI GÖCPONTON, nagy vām- és kereskedelmi öréssel. Tökeerős érdeklődők közvetlen ajánlatát kérjük: „Tiszaparti város” jellegre **Leopold Cornél** hirdetőirodába, Teréz-körút 3. 4935

Utazó

öskeresztény, a rövidáru és gombaszakmából felvették. Ajánlatok „Gombgyár 4912” jellegre főküldöb.

40 éves öskeresztény, széleskörű műszaki tudás-sal rendelkező, fáradhatatlan munkaerő

vezető állást keres

Megkeresések „Uj szellem” jellegre **Haasenstien és Vogler r. t.** hirdetőirodába, V., Dorottya-u. 8.

Nagyvállalat keres öskeresztény, magyar-német **perfect gyors- és gépirónót** lehetőleg jó angol, vagy francia tudással. Ajánlatok „Azonnal 4884” jellegre főküldöb.

Atvettem

Hirschler Sándor, V. Bályvány-utca

2. szám alatti vendéglőjét. A hitelek három napon belül, jogvesztés terbe állat, jelentésk igényjogosultságukat. Sákovic József, IV. ker., Váci-utca 79., III. 20. 4921

Villamosági nagy iparvállalat keres kapcsoló-berendezések tervezésében gyakorlattal bíró, németül tudó öskeresztény

gépészmernőket vagy felsőipariskolát végzett **műszaki tisztviselőt,** továbbá fiatal, németül tudó, jól számoló, öskeresztény

kereskedelmi tisztviselőt Ajánlatot fizetési igény és eddigi működés meg-jelölésével „Komoly munkaerő 4925” jellegre főküldöb kérik.

Gyűjtő. Állást keres

Országgyűlés, német levelezési jutányosan vállalt. Öskeresztény nyugalmazott főkönyvelő. "Perfekt 728" jellegre főkialdóba. — Vezérképzőseleket keresek Erdélyre. Tárgyalásokra itt vagyok. Címek: "Öskeresztény 96316" jellegre főkialdóba. — Barmilyen állást elvállalok kereskedő. "Keresztény 96317" jellegre főkialdóba. — Méteráru kirakatkendő ajánlok. "Keresztény 76332" jellegre főkialdóba. — Villamos igazgatóval bármilyen déli munkát vállallak. "Elny 39949" Erzsébet-körúti főkialdó.

NŐI ÁLLÁS Irodai alkalm.

Keresztény, perfekt magyar, német, francia gép-gyorsíró nő nagyobbi irodai gyakorlatlalt levelező vagy titkárnő állást keres. "Videki városba is 46990" jellegre főkialdóba.

Öskeresztény, referenciákkal bíró titkárnő keresetk, perfekt magyar-gyorsíró gép- és gyorsíró és önálló levelező. Ajánlatok. "Komoly vállalat 7776" jellegre a főkialdóba kerül. Szerkesztőség gépnő, tökéletes magyar-német, öskeresztény, jó fizetéssel felvez. Saját tudósító, Báthory-u. 3. Videki favallat keres szakmai gyakorlatlalt, öskeresztény, perfekt könyvelő, gyors- és gépíró tisztviselő. Ajánlatok adatai működés leírásával és fizetési igények megjelölésével Budapest 62 postafiók 145. 55980

Ötven pengő adok, ki elhelyez 80 P kezdő állásba. Vállalatok vagy üzletben 21 éves, 4 közepiskolás keresztény leányt. Szász M., Szentker, Sáro-u. 18. 61244

Fogorvosi asszisztensnő pályára előkészítő oktatás. (Alapítási év: 1924). Erzsébet-körút 34. II. 21

Gyors-gépíró, számlázásban gyakorlatlalt, nagyvállalatok ajánlok. "Öskeresztény 30904" Erzsébet-körúti főkialdóba.

Műszaki iroda keres öskeresztény gyors- és gépíró. "Lehet kezdő 8001" jellegre fők.

Munkatársnak, titkárnőnek ajánlok jó megjelenésű, ösker, fiatal úrnő. "Szerénynek 7998" főkialdóba.

Keresk. érettségivel azonnali elhelyezkedni intellgens. "Kezdő tisztviselő 30916" Erzsébet-körúti főkialdóba.

Gépíró, szép írással, jó számlázó győgyáru-nagykereskedés. "Gyakornok 47002" jellegre főkialdóba.

Felvetéti kereskedelmi meg képzett keresztény gyors- és gépíró, németül tudók előnyben. "Budai gyógyszerállalat 47006" jellegre főkialdóba.

Keresztény vagy tanúsítványos jókézírásgépíró felvetéti. Ajánlatok. "Fiatl 46925" jellegre főkialdóba.

Levelezés és könyvelésben nagy gyakorlatlalt, jó megjelenésű, keresztény tisztviselő azonnali belépésre keresetk. "Alann 7933" jellegre a főkialdóba.

Német levelezéshez keresztény cég gyakorlatlalt keresztény gépíró azonnali belépésre keres. Ajánlatok. "Komoly és önálló 7913" jellegre főkialdóba.

Tisztviselő, keresztény 2-3 évi gyakorlatlalt felvetéti. Részletes ajánlatok fizetési igényvel. "Ugyes 7942" jel. fők.

Nagyon jó megjelenésű öskeresztény fiatalasszony, kintű munkaker, hosszabb irodai gyakorlatlalt, jelenleg is vezető pozícióban, megfélelő irodai vagy reklámi állást keres. Megkeresést. "Kintű számló 7930" jellegre Vilmos császár-úti főkialdóba ker.

Gyors-gépíró, öskeresztény, fiatal lány délutáni elfoglaltságot keres. "Titkárnő 7740" fők.

Szociális tevékenységű nő, mellette titkárnőnek ajánlok nagy lakókörű, szociális területen kiváló tudással rendelkező úrnő. Megkeresés. "30825" főkialdóba.

Mérlegképes könyvelő, esti állást vállalna. "Gyors, pontos 56104" főkialdóba.

Gyors- és gépíró, keresztény vagy tanúsítványos, azonnali felvetéti. Ajánlatok fizetési igény feltüntetésével. "Előmenetel" jellegre Blockner hirdető, IV. Városház-ú. 10. 56077

Jól számló és jó írással keresztény női irodai munkaker keres budapesti gyárvallalat. — Ajánlatokat igény megjelöléssel. "Gyors- és pontos" jellegre Blocknerhez, Városház-ú. 10. 46980

Öskeresztény

perfekt gép- és gyorsíró nő gyakorlatlalt elhelyezkedni. Pestszenterzsebét, Csáky-utca 41. 7934

Ferencvárosban lakó gyors- és gépíró szombattartó cég felvez. Ajánlatot. "Fizetési igény 56082" jel. fők.

Perfekt magyar-német gép-gyorsíró, számlázó, az egysúlytörvény miatt állást vesztette, elhelyezkedni. "Szorgalmas 7991" jellegre főkialdóba ker.

Fiatl, kezdő, öskeresztény gép- és gyorsíró ajánlok. "Szorgalmas" jellegre Filippinyi hirdetőbe, Deák Ferenc-utca 17.

Perfekt öskeresztény gyors- és gépíró keresünk

azonnali belépésre. Magyar-német előnyben. Ajánlatok. "Nagyvállalat 36826" jellegre Blocknerhez, Vilmos császár-ut. 33. 56004

Öskeresztény magyar-német gép- és gyorsíró nő mindkét nyelven sajátkező irt részlete ajánlatát kérjük fizetési igények megjelölésével. "Gyárvallalat 8002" jeligen főkialdóba.

Ugyvédi irodai gyakorlatlalt rendelkező öskeresztény magyar gyors-gépíró, valamint kezdő ügyvédjelölt keres nagy vállalat jogügyi osztálya. "Világcege 76383" jelig. főkialdóba.

Gyárvallat keres perfekt német gyors- és gépíró német francia v. angol nyelvtudással. "Öskeresztény" jellegre Erdős hirdetőbe, Teréz-körút 35. 56127

Saját írógépen mindenmó leírást vállalkoz, idegen nyelven is. Tel. 366-924.

Öskeresztény közepűzemet levelezésben, bérlésmólamában jártas gépíró német keres. Jelentkezés d. u. Műkönyvközet, Eszterházy-utca husz.

Irodai munkára fiatal, perfekt számló és író, közepiskolát végzett leány kormánybiztosi ajánlással jelentkezzék. Neumann és Schwarz, Bécsi-utca 1.

Fiatl keresztény tisztviselő németül tudók. Könyveim tudó előnyben. Papiranyagkereskedés, XI., Bertalan Lajos-u. 26.

Állást keres perfekt gép- és gyorsíró német francia tudással. "Keresztény 75540" jel. főkialdóba.

Gyakorlott német nő délelőttre óvodába, délután 2 órára gyermekekhez felv. Vilmos császár-ut. 31. I. 2.

Öskeresztény perfekt gép- és gyorsíró, aki irodai munkában jártas, felvetéti. Ajánlatokat fizetési igény feltüntetésével. "Gyakorlott 18404" jellegre Blocknerhez, Városház-utca.

Részvénytársaság keres németül tudó, tisztviselőt

Ajánlatokat referenciákkal. "Komoly munkaker" jellegre Blockner hirdető, IV. Városház-utca 10. 56073

Keresztény gépírók némi gyakorlatlalt, felvetéti. Wesselyné-utca 29. II. 9. Jelentkezés hétfőn. 89762

Számlázásban, pénztárkezelésben jártas perfekt gép- és gyorsíró keresztény tisztviselőt németül tudók. Ajánlatok. "Bányavallalat" jellegre Blocknerhez, Városház-ú. 10. 56224

Könyvelésben jártas, perfekt gyors- és gépíró, öskeresztény tisztviselő felvetéti. Jartasság a sorsjegyzakmában előny. Ajánlatok. "Sorsjegyzak" jellegre Blocknerhez, Városház-ú. 10. 56050

Kereszténynek számító, magyar gyors- és gépíró, jó kézírással, némi gyakorlatlalt, azonnali belépésre keresetk. Kézzel irt ajánlatot. "V. kerület" jellegre Patak hirdetőbe, Vilmos császár-ut. 29.

Keresk. alkalm.

Trafikba vezetőnek elhelyezkedni ösker. fiatal úrnő takaréknövelv. 2-3 ezer befektetéssel. Lehet azonnali is. Cim: főkialdóba.

Drogeriába fiatal úrnő eladóknak felvetéti. Richter, Sándor-tér 2. 61206

Keresztény hölgy üzleti értekezéssel, bevezetett cikk terjesztésével nagy jóvedelmű, állandó állásra tehet szert. Jelentkezés hétfőn reggel 8 órátk. Gyuláné, Dohány-utca 12. 46980

Lapváltókat egyes meg-bizható ügyintézők keres.

"Magas jutalék 97974" jel. főkialdóba.

Trafikokba vezetőket keresetk 1000-10.000 P-ig, havi kereset 140-650 P-ig, lehet kezdő is. Ditalan felvilágosítást. "Rex" trafikiroda, Vilmos császár-ut. 74. II. 3.

Keresztény pénztárkezelő National kasszához, lehetőleg cipészakmabeli, felvetéti. Dóci Rákóczi-ut. 10. 30990

Stühmer üzletbe fiatal eladóknak keres. Telefon: 1875-63. 7945

Trafikvezetésben, sorsjegyekelésben perfekt jól számló fiatal leány állást keres. I. Márvány-utca 11. fszt. 5.

Pénzbeszedő jó megjelenéssel, tárgyalóképessé, lehetőleg keresztény felvetéti. "Megbízható 8019" Erzsébet-körúti főkialdóba.

4 közepiskolát végzett fiatal keresztény leány RAKTARKEZELŐNI állásra felvetéti. Jelentkezés költségmentesen kéességvizsgálatra kedden reggel 8.30-ór: Andorg intézet, V. Nádor-utca 26. 56016

Vegyztisztító-gyár keres

Rökkezelő, gyakorlatlalt és kezdő. Ajánlatot. "Keresztény 56212" jeligen főkialdóba.

Fiókkezelő 2000 biztosítékkal, 150 fix és %-ra keres gyárüzem. Kender-ú. 3. I. 6.

Nőidivatárúztetőbe tanulóany felvetéti. IV. Fehérhő-ú. 12. Schneider.

Angró üzletbe jömegelesű, keresztény, szolid, munkaszerető kisközp. fűtés, melegvíz, frigidár, etc.) Ajánlatot. "Otthon 8045" jellegre főkialdóba.

Ötödik elcsjére komoly, megbízható, jó bizonyítványokkal bíró szobaleányt keresek. Telefon: 256-555. 30893

Szakácsnőnek magányoshoz, kis családhoz. Farkasné, Garai-utca 3. I. 9. 37166

38 éves urasági szakácsnő 15 éves szobainasfiával elhelyezkedni. Murányi-ú. 51. III. 19.

Képzett magyar gyermekgondozónő, hosszú bizonyítványokkal, október elcsjére elhelyezkedni. Telefon: 364-168.

Intelligens megbízható nő keresek két kisgyermekem mellé. Kietli Károly-ú. 11. IV. 19. Jelentkezés d. u. 2-4.

Gyermekekondozónő, gyakorlatlalt bíró, 2 1/2 éves flacskaához azonnali felvetéti. Felsőerdősr 11. II. 10. 56169

Idősebb gyermekgondozónő hosszú bizonyítványokkal István-ut. 10. trafik. 61249

3 1/2 éves kislánymellett keresek gyakorlatlalt szolid gyermekkeresztőnt. X., Ballagi Mor-utca 14. Irodában.

Özvegyasszony iskolás vagy kisebb gyermek gondozását vállalna. X. Hős-ú. 508. 56152

Fiatl német lányt gyermekhez keresek. Gellérthy-ú. 21.

Gyermekek mellé jó bizonyítványokkal jobb nő keresek. 29-46-65. 61222

Ugyes fiatal szobaleány és egy jól főző fiatal mindenek hosszú bizonyítványokkal felvetéti. Rózsadomb, Arvácsk-utca 11. 61231

Fiatl jömegelesű, jól főző perfekt szobaleány magányoshoz ajánlok hosszú bizonyítványokkal. Király-utca 31. sz. I. em. 6.

Jobb házhöz elmenne fiatal mindenek. Tömörcs-utca 23-a, fszt. 4. 61193

Önállóan főző fiatal mindenek szakácsnő elcsjére felvetéti. Pasareti-ut. 22. I. 3. 56113

Fiatl mindeneknek ajánlok. XI., Tas vezér-ut. 24. 60875

Gyűjtő. Állást keres

Kereskedelmi érettségizett keresztény, kezdő tisztviselő elhelyezkedni. Balogné, Kispest, Klapka-utca 17. — Államvizsgázott öskeresztény gyors-gépíró állást vállalt. Rákóczi-ut. 76. II. 3. — Trafikot keresztény vezető 1-re átvenne. "Tökével, gyakorlatlalt 31003" a főkialdóba.

Középkori szerény úrnő házvezetőnő állást keres idősebb magányos úrnál. Cim: K. A., Szekszárd, Garai-tér 6. I. em. — Megbízható nő, hosszú bizonyítványokkal elhelyezkedni keres magányosnál. Pestszenterzsebét, Damjanich 58. — Német nevelőnő gyermekgondozónő állást keres keresztény háznál. "Bejárónak is 96318" jel. főkialdóba.

Házvezetőnőnek magányoshoz fizetés nélkül ajánlok urasszonyt. "Jó otthon 96358" jellegre főkialdóba. — Arva úrnő elhelyezkedni idősebb házaspárhoz családtagként. Galicza, Salgótarján, Nádasy-kert.

Apólonő keres félnap elfoglaltságot. "Németül is beszél 96309" — Házivarrónő, perfekt, francia, angol ruhákat legszébben készít, vidékre is. "Jutányos 96314" főkialdóba.

OKTATÁS

Nyelv és mű.

Végzett akadémista havi 8 pengőért tanít zongorázni. XI., Abel Jenő-utca 4-a. II. 2.

10 P-ért német, francia tanárnő. 129-105. Telefon 1-3-ig. 7739

Hat hónap alatt tökéletesen megtanít németre. Almásy-tér 17. II. 10. 7745

Diplomás korrepetál. Német, angolitanis filibázison. "Odajön 46939" főkialdóba.

Ok. közepiskolai német-francia szakos tanárnő nyelvért és korrepetálást vállal. Kinizsy-ú. 3. III. 21. Aut. 181-540. 7861

Hegedűtanítást vállalna uricáladnál, lakás vagy ellátás ellenében, érettségizett, ez évben képtelős tanár. V. L. IX., Vendel-ú. 3-b. "30911

Német nyelvtanítást vállalkozó kintűnben tanítási módszer szerint. Cim: Dr. Barta, Bezerédy-utca 3. 30924

Szerbül vagy horvátul tanulók délutáni órákat. Jelige: "1811" Erzsébet-körúti főkialdóba.

Ok. zongoratanárnő tanít 8 P. Ráday-ú. 11. I. 6. 30931

Angol nyelvtanítás, keresk. levelezés, ford. külf. egyet. végz. tanárnő. V. Zoltán-ú. 13. II. 6. hétfőn nyolcig.

Német hölgy oktat német, franciát és olaszt. "Rapid 30961" fők.

Angol hölgy órákat ad. "Londoni" jellegre Tenzerhez, Szervita-tér 8.

Született angol tanár. Cambridgeben végzett, órákat ad. Kereskedelmi levelezés. Kis csoportok. Levelek: "Professzor" XII., Németvölgy-ut. 12. III. I. Telefon: 157-228. 8013

KIVÁLÓ NÉMET TANÁR CIME: Rökk Sz.-u. 29. I. 2. 61198

Perfekt francia, intelligens leány órákat ad délelőtt. Várház-körút 14. trafik. "60875

Angolt, olaszt tanulók, németet, franciát gyakorolnak esténként nyolc órátk. Arjánlatot. "Többtől is 47004" főkialdóba.

Német, francia, angol tanár esetleg ebédet. "Elsőrangú 7816" fők.

Angol, német hölgy keres órákat gyermekeknek, felnőtteknek. Tel.: 126-048. 7956

Perfekt, németül beszélő kisasszony fél- vagy egésznapos állást keres. "Öskeresztény 37-46965" jellegre főkialdóba.

9 éves fiához tökéletes francia tudású fiatal embert, esetleg hölgyet keresek hétköznapokra, 1/4-től 7-ig. Telefon: 115-937.

Német, franciát, angolt sikeresen, jutányosan tanít külföldi diplomás nyelvtanár. T. 13-62-48

Született francia fiatal hölgy. Órákat ad 7971 főkialdóba.

Gyűjtő. Állást keres

Francia tanít kintű eredménnyel fiatal tanár. T.: 187-993 (8-1-ig).

Jutányosan ad német és francia órákat, korrepetál megállapodás szerint. Időben, nyolc órátk. Külföldön élt, kintűtessélg vizsgázott, diplomás keresztény nyelv-tanár. Telefon 9-2. 19755

Párisi fiatalember olcsó nyelvtanárk vállalt. Telefon: 129-928. 7941

Angol, német tanárnő tanít jutányosan. Dessewffy-utca 3. III. 11.

Francia kisasszony órákat ad. Jel. "Erdmény 7915" fők.

Franciaul tanít

Diplomás nyelvtanár. Telefon: 116-310. 56111

Nyelvtanítás, korrepetálás, vizsgaelőkészítés. Dr. Lengyel Katinka Leányintézet. Királyi Pál-ú. 9. Tel. 182-141.

Német, angol nyelvtanítás, gyakorlati módszerrel. Kereskedelmi levelezés is. Teréz-körút 33. I. 13. 56124

Fiatl hölgy nagy gyakorlatlalt, kellemes modorról, gyors eredményt nyelgőit tanít. Telefon: 133-992. 61224

Elsőrangú német, angol, olasz, francia tanár. Tel. 312-755. 56159

Olasz úrnő. "Anyanyelvét tanítja". Blockner, Vilmos cs.-ut. 33.

Német-francia okl. tanárnő. V. Návy Lajos-ú. 4. IV. I. T. 127-407

Tangóharmonika, mandolin, gitár (Hawai) tanítás 10 P. gyakorlás esti órátk. Rökk Szilárd-ú. 6. Lukács. 56243

Német, orosz, angol, francia oktat külföldi nyelvtanár, kereskedelmi célra is. "Praktikus, könnyű 75536" fők-ba.

Zongorázni tanít a sz. tangóharmonikánál, megkelti gyors módszert, tanít felnőtteket zenetanár. Felvilágosítást délután Dohány-ú. 73-75. II. 28. 56424

Angol, zongoratanárnő, nem keresztény, félnapos, egésznapos vagy bentlakó állást keres. "Németül beszél 56041" főkialdóba.

Angliai diplomás tanárnő vállalt csoport- vagy egyéni tanítást könnyű eredménnyel módszerrel. Tel. 366-671. Városmajor.

Szolföriskola

Lelkismeretesen tanít Szalay szolföriskola, József-ú. 45. T.: 143-968.

Ungár autósakiskola

a legelső Magyarországon. Legelőszóban kitanítjuk gépkocsit vezető legmodernebb utakon. VIII., Kárpfenstein-ú. 20. Tel.: 141-246.

Szálloige 3 szava:

Tökeletes kiképzés VIKTORIA autósakiskola, Andrássy-ut 2 Telefon 12-08-14

BALOGH szolför- és urvezető iskola, Viola-ú. 45. T. 144-921. Autókra t. 50-től motorkerékpárra 15-től. Műhelygyakorlatlalt. 10 nap alatt is levezsgázhatjuk. Szakkönyv 5 P. Ur-hölgyeket a lakásról lakásra viszünk.

KERBER Autósakiskola, Teréz-körút 7. Alá költöztött. T. 128-275. Hatóságilag vizsgázott. Haszélyautóra, teherautóra, motorkerékpárra. Részletfizetés. Videkieknek bentlakás.

Tanuljon vezetni a legmodernebb felszerelt **CENTRUM autósakiskolában** VIII., József-körút 26. Telefon: 130-783.

Ekkert autójavítóztem 40 pengőért tanít autót vezetni, javítani felelősséggel. Sieski János-ú. 28. Tel.: 131-598.

Egyéb oktatás

Angol-német kisasszony délelőtti elfoglaltságot keres gyermek mellett. Telefon: 420-474.

Gyűjtő. Állást keres

Magyar-német kisasszony 4 éves kislánymellett. "Keresztény 96316" jellegre főkialdóba.

Német nevelőnő éves bizonyítványokkal állást keres. Vörösmarty-utca 69-71. I. 2.

Videkre 3 gyermekhez korrepetáló, lehetőleg németül beszélő kisasszonyt keresek. Jelentkezés Andrássy-ut. 8. Touring Penzió. 56145

Fiatl német kisasszony d. u. állást keres, órákad ad. Ruiz, II., Török-utca 4. 75534

Fiatl, német kisasszony d. u. 4-7-ig felvezsek. Szabolcska M.-u. 3. II. 5. Horthy-körút. 71273

Intelligens kisasszonyt felvezsek délután 8-10 éves leánykámhoz. Csató, Hunfi-utca 10. 75534

Videki úrnő, kereskedelmi végzet, 22 éves, ref. vallású, keresztény úri családnál gyermek mellé állást vállalna. Választ. "Nevelőnő 7-30929" jel. Erzsébet-körúti fők.

Nevelőnő, tanítónő, gyermekgondozónő, magyarok, idegennyelvek legmegbízhatóbban **"PEDAGOGIA"**

Andrássy-ut

100 évvel ezelőtti bútorok, képek és egyéb régiségek vetele-eladása. Sándor Emil, IV. Rákóczi-utca 17. Tel. 183-665. 55976

Használt bútor biztonság. Háló 150-tól, szimha 200-tól, ebédli 190-tól, gyönyörű kombinált szobák, használtak, újak 315-től (7 drb). Új és használt konyhák. Orfiai választék. Részletfizetés. Butormagazin, Mária-utca 48. 60590

Károly-körút 3-a

On még nem tudja? Orfiai választékot talál, ha megtekintésként különleges márkás, alig használt Styll bútorait, hálókat, ebédliakat, konyhákat, stílusalkotókat, garnitúrákat, szobákat.

Saját készítményű bútorok és konyhák részletei is. Millenél, József-körút 49. Udvarban. 60690

Remek háló, ebédli, kombinált bútor. Kárpitok, 15. Asztalos. 60597

ROYAL BUTOR részletei is. Baross-utca 34. Hálószobák, ebédliberendezések, kombinált szobák. Választékunk **ORFIAI**. Árunk **OLCSÓK**. Minőségért garanzálunk.

Használt és új ebédli, kombinált, konyhák, kárpitok, minden árban.

Lászlónál, Jókai-utca 6. Hihetetlen olcsón mindenféle használt, új bútorok részletei is. Rákóczi-ut 75. sz. Bejárati Berzsenyi-utcai oldalon.

Részletre sezlonok, átvétők,

ebédli- és futószőnyegek. Paplanok, fotelágyak, függönyök, kárpitosárak. Lakásberendezés, Baross-utca hetvennégy.

TOTHNÁL, Bakács-tér nyolc. Alig használt kombinált szoba, biedermeier hármasszék, szekrény, pároszék, szék, vitrinek, íróasztalok, könyvszekrények, garnitúrák, fotelok, reklamiák olcsón. 61187

Kombinált szobaberendezés, íróasztal, hálószoba, reklamiák, fotelok, olcsón eladó. Rákóczi-ut 61. második lépcső II. 2. 54365

Kiállításról visszaadott 600-700 pengő olajfestmények **60.- pengőért**

Kerék nélküli, országosnyvű festményvázák. Thököly-ut 61. III. 1. 46963

Modern ebédli privátnak eladó. Bakács-tér 8. IV. 3. hétköznap délután 3-6-ig. 7879

Ebédli, modern bútor eladó. Megtekintés hétköznapokon d. u. 4-6-ig. III. Lajos-utca 49. I. em. 3. 19754

Gyönyörű kombinált ebédli, dízháló, konyha sürgösen eladó. Futó-utca 49. fszt. 3. asztalos

Urban asztalosnál mindenféle bútorok nagy választékban, részletei is. Király-u. 96. Futó-utca 32. 54780

Új és használt bútorok, bútorok, recamierek, kombináltakban mindig a legolcsóbb. Wessely-utca 11. bútorüzlet.

Műasztalosnál visszavetett kombinált szekrény eladó. Kispeszt, Hunyadi 46. 18790

Tavalyi újbútor, tavalyi ár! Vilmos cs.-ut 63. Székely, Berlini-térnél.

Használt kombinált szobák háló, egyes darabok igen olcsón részletei is. Klauzál-utca 26. 54867

Használt bútorok legolcsóbban Románál, Eötvös-utca egy, Király-utca sarkok.

UJ LAKÁSBÁ UJ BUTORT Ébnerstől

VIII. KÁRPITFENSTÉNY-U. 2/A

Vesztek használt bútor háló, kombináltat. Goldner bútorüzlet, Baross-utca 43. T. 136-943.

Butorvevők! Háló 220, simaháló 335, ebédli 365 P-ért. Részletre is. Wessely-utca 14.

Használt bútorok Jókai-utca 36

Lingel-féle háló, bútorok, ebédli, íróasztal, garnitúrák, olcsóbb használt háló és egyéb bútorok. Jókai-u. 36.

Orosz, kis részletek is vásárolhat szezon, rekamiék, matraccok, konyhák, háló, kombinált. Károly király-ut 16. sz. Udvarban. 54864

Kamatmentes részletre gyönyörű hálószobák, szecessió kombinált berendezések. Árban, feltételekben, minőségben vezetünk. Nagymező-utca huszonöt.

10 raktárban **100** készítő **1000** butora

UNIVERSAL műbútorgyár, íróbútor gyár, VII. Wessely-utca 8. Tel. 137-842, 135-869.

Uj rendszerű bútorhitel Kőzalkalmazottak lakásukat berendezhetik minden 100 P után havi 5 P törlesztéssel Kárdos Testvérek, Wessely-utca 18. I. éven beüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

Nagy Sándor 26. Károly-körút **BUTOROK.** Gyönyörű új használt háló, ebédli, íróasztal, bútorok, csodás kombinált berendezések.

Alig használt styll ebédli eladó. Bosnyák-tér 3. I. em., balcsengő.

Használt Thék-féle műbútor ebédliberendezés. Zimmermann, Akáca-u. 7.

Uj háló, ebédli, kombinált berendezések. Zimmermann, Akáca-u. 7.

Használt és új styll garnitúrák, bútorok, csodás kombinált berendezések. Zimmermann, Akáca-u. 7.

Finom kombinált dupla egyes rekamié, 3 ajtós szekrény eladó. Nagymező-u. 12. I. 4. Kramer. 61185

BUTOR LEGJOBBAN „Bog-Mill” r-t bútorüzletben, VI. Vilmos császár-ut 43. vásárolhat Szobabútor drb-ként is eladó. Dohány-u. 47. I. 4

Király-utca 82 SZTOPKA ASZTALOS-MESTER. Bútor asztalosnál mindig legolcsóbb. Keményfaháló 7 daraból 220, simaháló 7 daraból 335, ebédli 9 daraból 365, konyha 6 daraból 145. Részletfizetés kedvezmény. Vidékre csomagolás.

Rendkívül finom műbútor háló és kombinált sürgösen Bobay műasztalosnál, Bércokcs-u. 39. Alkalmi vétel modern, soktelt fehérműszekrény, smizet, eladó. Rákospalota, Bezerédi Pál-utca 39. 61284

Világos háló olcsón eladó, délután 4-6 között. IX. Lónyay-u. 23. fszt. 4. 61283

Bútorüzlet, modernizálás, csomagolás. Tóth műasztalosnál. Telefonhívó: 29-47-47. 61281

Rendkívül olcsó hálószobát 450 pengőtől termelőd. Újpest, Virág-utca 9. 61278

Antik szalagarnitúra eladó. Tel.: 366-643.

3 ajtós szekrény, modern konyhabútor eladó. Práter-u. 29/B. sz. Erdőközy. 56091

Ujonnban fényezett konyhabútor eladó. Futó-utca 27. fszt. 10. 56088

Dízháló, modern konyhabútor eladó. Baross-utca 83. fszt. 6. 56090

Világos háló 700-ért eladó. Horthy Miklós-ut 57. I. 4.

Thék-féle dítha ebédli privátnak eladó. Tel.: 259-339 (8-10-ig).

Szép, kombinált szobaberendezés eladó. Margit-körút 22. II. em. 1. Kombinált szoba, elsőrendű kivitel, jutányosan eladó. Szentkirályi-utca 2., felelelet 16.

Recamiér, fotelok, asztalka, állólámpa. Menkín J.-u. 10-a, IV. 1.

Ebédli, könyvszekrény, biederzsalon, privátnak eladó. T.: 352-242.

Szép, kombinált férfi szobát vennék, esetleg ezzel garzonlakást átvennék. Tel.: 14-49-40.

Márkás műbútorok, ragasztott ebédli, hálószoba olcsón eladó. Telefon 367-389. 76379

Kombinált szoba eladó. Garay-u. 23., II. lépcső 6. 61301

Hálószoba, reklamié, fotel eladó. Teréz-körút 33., I. 7. 37321

Gyönyörű komb. és háló sürgösen eladó asztalosnál. Király-u. 92. I. 16.

Ebédli komplett sürgösen eladó. Elemér-u. 37. I. 7. 69736

Jókarban lévő, prima minőségű hálószoba és ebédli sürgösen eladó. Telefon: 144-124. Heti köznap. 37320

3 ajtós festett és dítha szekrény, komód, kombinált szoba, 2 ágy, eladó. Baross-tér 17. I. 9. Eötvös-u. 29. I. em. 2. Vrasági bútorok eladók. Gyönyörű uriszobá sürgösen eladó. Teréz-körút 12. I. 1. 89764

Könyvszekrény, szép, csak privátnak eladó. Kaas Ivor-u. 9. III. 5.

Biedermeier szekrény és egyéb bútorok árak olcsóbbak miatt eladók. II. Kapás-u. 43. I. 1.

Elegáns ebédli műbútor és csillár, elkötözött miatt csak privát vevőknek eladók. Nürnberg-utca 45. 37223

Uriszobá, kombinált szekrény, reklamié, fotelok, hálószoba, konyha eladó. Nagymező-u. 37. fszt. 3. Hétfőtől. 37208

Különleges műbútor ebédli berendezés, keveset használt, rendkívül szép, megbízható sürgösen eladó. Tóth műasztalosnál, Kecskeméti-u. 9. 61314

Finom műbútor hálószoba, keveset használt, rendbe hozva, sürgösen eladó. Megtekintés hétfőtől. Baranyi műasztalosnál, Kispeszt, Petőfi-utca 68. 61312

Gyönyörű háló, kombinált, jókarban, privátnak eladó. Mozsár-u. 10. I. 6. Nagymező-utánál.

Remek kombinált hálószoba privátnak olcsón eladó. Vilmos császár-ut 22., felelelet 1.

Világos, kombinált bútor olcsón eladó. Teréz-körút 2. Perényi. 56251

ELADÓ KELETI perzsaszőnyegek, nádazott reneszánsz uriszobá reklamiával, modern könyvszekrény, íróasztal, komód, ebédli, stb. Nagybörtönzsalonja, Bajza-utca 44. I. em. Tel. 124-933.

Biedermeier ülógarnitúra, könyvszekrény, vitrine, biedermeier bronzcsillár, 6 ágy, 55 P. Úvegcsillár előnyös árban. Lámpaenyőket készítenek. „Lux” kft., Nádor-utca 19. Tel. 125-632.

Oláh József Kárpitosmester IX., Erkel-u. 20. Tel.: 185-136, legelőnyösebben vállal mindenféle új munkát, javításokat. Függönyfelvételek.

Modern ebédli, kombinált szekrény, rekamié, kih. asztal, szép stb. eladó. Tátra-u. 21. 1/2 I.

Egyéb berend. (hibásat is) magas árban veszek. Telefon 142-843.

Egy szép, nagyméretű, valódi keleti perzsaszőnyeget, alig használt, jutányosan árban eladó. Megtekintés. Budapest, XI., Bercsenyi-u. 3. III. em. 2. alatt. 55963

Magyar és keleti perzsaszőnyegek eladása, vétel és csere. Szőnyegüzlet, Ráday-u. 1. Telefon: 182-194.

Konszultőrök nagyméretű márvánnyalappal eladó. Bályvány-u. 4. III. 9.

Használt, de modernizált fűtőgáz kályhák üzemeltetése, kifizetésük megvételre keressük. Csavargár, Lehel-utca 23. 56015

Egyaknás kályhát jó állapotban veszek. Ringlaub, Budapest, posta 56.

Kályhát veszek, kályhatonogót. Középnagyságú, Hoffmann, Derék-utca 19. 56067

Veszek antik bútor, régiséget, porcellán, műtárgyat, szőnyeget. Tel.: 382-032. *47019

Kisebb Unió folyton-egő kályha féláron eladó. Lejtő-ut 18.

Kályhák használtan minden nagyságban Ernstnél, Kun-utca 11. Tel.

Néhány perzsa szőnyeg lakásváltás miatt jutányosan eladó. Megkeresések „Perzsa” jellegre Patak hirdetőbe, Vilmos császár-ut 29.

Valódi békebeli keleti 8% szőnyeg eladó. „Privát 56161” jel. fők.

6 drb lószőrmatrac, keveset használt, olcsón. Krisztina-krt 161. Hétfőtől. 89729

Kisméretű pénzszerényt keresek. Tel. 386-037.

Cukorkáldiet berendezése eladó. Állványok, pulatok, asztalok, üvegek, napellenzők, tálak stb. Boráros-tér 6. Angyal-u. sark. Hétfőn.

Ebédli kályha, hufnis, kőszűzüléses két nagyságban kapható. Cím: „Erdőközy” Pestszentlőrinc, Tompa-u. 7.

Hangszer Rövid zongora eladó köznap 4-7-ig. Pestújhely, Klebelsberg-u. 14. 59927

Gyönyörű körpáncélos, keresztúros, 3 pedálos zongora olcsón eladó. Nefelejts-u. 28. Biróczy. Zongora privátnál eladó 2-5 között. Váci-ut 34., III. 2. 46965

ZONGORÁK, pianók, harmonikumok legolcsóbban Werner koszosz-mesternél, Magyar-u. 23. M. kir. Operaház, M. kir. Zeneművészeti Főiskola szallitója.

Expresszifetéssel legmagasabb megvásároljuk zongoráját, pianóját, „LYRA”. Erzsébet-krt 19. Telefonáljon 222-607.

Stingl, Wirth, Bösendorfer, Albert, Prokisch, ingozongorák, angolmechanikus pianók olcsón. Rákóczi-ut 47. Reissman zongoraszálon

Hívja 13-93-23. Veszék zongorát, pianót, Fahn készítő, Rákóczi-ut 64.

Márkás zongorák 400-ért Fahn, Rákóczi-ut 64. Olcsó zongorabérlés. 61290

Prima bécsi zongora eladó. VIII., Staffenberger-u. 8-a. Marót. 56042

Egy kifogástalan Koch-Korselt-pianó eladó. Budafoki-ut dohánypár, vitéz Főző. 56079

Pianó olcsón eladó. Pannónia-utca 24. csemege (hétfőtől). 56080

Pianó privátnak eladó. Kispeszt, Szent István-körút 7. I. 9. naponta 4-től. 56086

Rövid Bambach zongora, keresztúros, eladó. Fecske-u. 16. Házfelügy.

Bösendorfer zongora jókarban olcsón eladó. Podmaniczky-utca 105. földszint 2. 56239

Rövid bécsi zongora sürgösen olcsón eladó. Tavaszmező-u. 10. f. 3. Keresztúros Schweighoffer zongora eladó. Baross-u. 45. Bétsy.

Vennék zongorát vagy pianót privátnál készpénzért. Telefon 11-59-34. Pozsony-ut 1. sz. Virágüzletben. Hausner.

Márkás hangverseny-zongora olcsón eladó. Bakul. XII. Márvány-u. 48. III. 10. 76365

Pianót venni készpénzért. Mendőné, Bezerédi-u. 10. T. 14-64-11.

Angol és bécsi mechanikus zongorák, legolcsóbban beszerezhetők Szávitsnál, Rózsá-u. 35.

Eredeti rövid páncélos Bösendorfer, Stingl, Oeser stb. zongorák, pianók nagyon olcsón részletei is. Strokl. Aréna-ut 9. fszt. 2.

Rövid zongorát v. pianót venni. Telefon: 34-28-36. 61302

Zongora-pianó legolcsóbb Hencz zongorakészítőnél, Népszínház-utca 12. 37201

Zongora olcsón eladó. Erzsébet-körút 21. f. 3.

INGATLAN Birtok Eladó birtok

Fővonalu vasúti állomáshoz egészen közel 176 magyar hold, tanyával, gyümölcsösökkel, műúttal, telefonnal, 1-hez cca 350 km-re, Tisza mellett, jó buzatermelő föld. Vételárhoz negyvenezer pengő közpénz szükséges. Olcsó árért eladó. Azonnal átvethető. „Kedvező birtokvétel 37168” jellegre Erzsébet-körúti főútkódoba.

Közel a vasútállomáshoz 15 kis hold tanyás birtok, 13 éves gyümölcsösökkel, elkötözés miatt sürgösen eladó Filvig Matyásnál, Kálcsa, Pest megye. 61445

Életjáradékra, kedvező feltételekkel keresek 30-100 holdas földbirtokot, lehetőleg épületkel. Vöröss Vince, főjegyző, Nagykeszi, Komárom vm. *30814

Vácon még 40 hold kapható tanyával, részletekben is. Budapesttől 40 km műúton, Mavart megálló, 50 hold eladó gyönyörű kastéllyal, hosszulejárati vezetéssel. Keresni 100-150 holdat szép úrilakkal Budapesttől legfeljebb 100 km. Barcskai-utca, Budapest, Bályvány-utca 15. Tel.: 310-827.

Szőlőbirtok Budapesthez közel és lenti című ház eladó. Szabó, Kispeszt, Eszterházy-u. 30.

Dunaparton busznál 50 hold remek kúria, major, park, szőlő, gyüm., vízv., vill., telef., beke-rezve telektereken alul, 100.000. Hajós, 421-164.

Eladók Zala megyében 123.000 öl akác- és cseres-erdő. Az évi vagási kontingens 7% kamatozással biztosít. Érdeklődés Rozsnyos Imre, Szombat-helyi Takarékpénztár-nál, Szombathegy. 61180

Birtok eladó Veszprém megyében, állomástól 4 km-re, 400 kat. holdas, 4 szobás komfortos úrilakóház, gazdasági épületekkel, takarmánnyal és holt felszereléssel, a birtokon 3 patak. Eladási ára kat. holdanként 480 pengő. Csiz ingé-lanrodája Veszprém.

TIPOLD Rákóczi-ut 61. sz. divatszarnakkal, szivatsarnokkal, Zongorák, harmonikumok legolcsóbban részletei is Keresztény cég.

Márkás zongorák pianók 400-tól. Unhikál, Rákóczi-ut 45. Grauer likóházban. 59927

Gyönyörű körpáncélos, keresztúros, 3 pedálos zongora olcsón eladó. Nefelejts-u. 28. Biróczy. Zongora privátnál eladó 2-5 között. Váci-ut 34., III. 2. 46965

ZONGORÁK, pianók, harmonikumok legolcsóbban Werner koszosz-mesternél, Magyar-u. 23. M. kir. Operaház, M. kir. Zeneművészeti Főiskola szallitója.

Expresszifetéssel legmagasabb megvásároljuk zongoráját, pianóját, „LYRA”. Erzsébet-krt 19. Telefonáljon 222-607.

Stingl, Wirth, Bösendorfer, Albert, Prokisch, ingozongorák, angolmechanikus pianók olcsón. Rákóczi-ut 47. Reissman zongoraszálon

Hívja 13-93-23. Veszék zongorát, pianót, Fahn készítő, Rákóczi-ut 64.

Márkás zongorák 400-ért Fahn, Rákóczi-ut 64. Olcsó zongorabérlés. 61290

Prima bécsi zongora eladó. VIII., Staffenberger-u. 8-a. Marót. 56042

Egy kifogástalan Koch-Korselt-pianó eladó. Budafoki-ut dohánypár, vitéz Főző. 56079

Pianó olcsón eladó. Pannónia-utca 24. csemege (hétfőtől). 56080

Pianó privátnak eladó. Kispeszt, Szent István-körút 7. I. 9. naponta 4-től. 56086

Rövid Bambach zongora, keresztúros, eladó. Fecske-u. 16. Házfelügy.

Bösendorfer zongora jókarban olcsón eladó. Podmaniczky-utca 105. földszint 2. 56239

Rövid bécsi zongora sürgösen olcsón eladó. Tavaszmező-u. 10. f. 3. Keresztúros Schweighoffer zongora eladó. Baross-u. 45. Bétsy.

Vennék zongorát vagy pianót privátnál készpénzért. Telefon 11-59-34. Pozsony-ut 1. sz. Virágüzletben. Hausner.

Márkás hangverseny-zongora olcsón eladó. Bakul. XII. Márvány-u. 48. III. 10. 76365

Pianót venni készpénzért. Mendőné, Bezerédi-u. 10. T. 14-64-11.

Angol és bécsi mechanikus zongorák, legolcsóbban beszerezhetők Szávitsnál, Rózsá-u. 35.

Eredeti rövid páncélos Bösendorfer, Stingl, Oeser stb. zongorák, pianók nagyon olcsón részletei is. Strokl. Aréna-ut 9. fszt. 2.

Rövid zongorát v. pianót venni. Telefon: 34-28-36. 61302

Zongora-pianó legolcsóbb Hencz zongorakészítőnél, Népszínház-utca 12. 37201

Zongora olcsón eladó. Erzsébet-körút 21. f. 3.

INGATLAN Birtok Eladó birtok

Fővonalu vasúti állomáshoz egészen közel 176 magyar hold, tanyával, gyümölcsösökkel, műúttal, telefonnal, 1-hez cca 350 km-re, Tisza mellett, jó buzatermelő föld. Vételárhoz negyvenezer pengő közpénz szükséges. Olcsó árért eladó. Azonnal átvethető. „Kedvező birtokvétel 37168” jellegre Erzsébet-körúti főútkódoba.

Közel a vasútállomáshoz 15 kis hold tanyás birtok, 13 éves gyümölcsösökkel, elkötözés miatt sürgösen eladó Filvig Matyásnál, Kálcsa, Pest megye. 61445

Életjáradékra, kedvező feltételekkel keresek 30-100 holdas földbirtokot, lehetőleg épületkel. Vöröss Vince, főjegyző, Nagykeszi, Komárom vm. *30814

Vácon még 40 hold kapható tanyával, részletekben is. Budapesttől 40 km műúton, Mavart megálló, 50 hold eladó gyönyörű kastéllyal, hosszulejárati vezetéssel. Keresni 100-150 holdat szép úrilakkal Budapesttől legfeljebb 100 km. Barcskai-utca, Budapest, Bályvány-utca 15. Tel.: 310-827.

Szőlőbirtok Budapesthez közel és lenti című ház eladó. Szabó, Kispeszt, Eszterházy-u. 30.

Dunaparton busznál 50 hold remek kúria, major, park, szőlő,

Vitéz nagybányai Horthy Miklós csapatai
élén bevonul a felszabadult Nagyváradra

A kormányzó ur legendás fehér lován belovagol Nagyváraadra.

Erdélyi köszöntő

Irta: Vályi Nagy Géza

Hozsánna néked, Erdély magyarsága! És te, Csaba királyfi népe! A féltő szeretet, a fiúi ragaszkodás melegével, a hődotlat és csodálat babérágaival övezünk, *dicsőség sugárpalástjában tündöklő, drága testvérek, végek ércdandára, Erdély virrasztó, örök őrszeme!

Hozsánna néked! Küldetett sereg, villámfogó tölgy, kultúra, vallás védőpajzsa, ki századok vérzivataraiiban, a szabadság és haladás szeplőtlen zászlaját lobogtatva, történelmi hivatásod teljesítve álltál őrt Kelet bástyáján, Európa oltárán: te legtisztább, legszentebb áldozat!

Hozsánna néked! Mondák, legendák, balladák, regék meselovagja, mítoszok hőse, akinek dicsőséggel és mártíriummal átszőtt históriája: a legzengőbb, legmegragadóbb és legragyogóbb hősköltemény!

Hozsánna néked! Törhetetlen hit, erő, akarat, lángoló hon-szerelem és önzetlen önfeláldozás megszállottja!

Te adtad nekünk a magyar és egyetemes kultúra tündöklő génuszait, világító fáklyavivőit és apostoli utjelzőit! Te szülted Bocskait, Bethlent, Wesselényit, a magyar kard és szabadság fenkölt bajnokait; Bolyait és Kőrösi Csomát, a tudomány uttörő hőseit, Arany Jánost, Apácai Cserit, Mikest,

Kemény Zsigmondot, Krizát, Szász Károlyt és Benedek Eleket, a szépirás e nagyjait; Gábor Áront, a legendáshírű ágyúöntőt, s az erő és szellem annyi kiválóságát!

Hozsánna néked! Sugárzó értelem, józan okosság, kitartó munka, bölcs önmérséklet és okos takarékoság népe; nemes hagyományok, polgári és katonai erények istápolója; napfényes ormok, vadvirágos rétek, fonókák, faragott kapuk fehérharisnyás, aranyos kedélyű, pajkos humoru szerelme-se, akit az örökös harc, küzdelem és veszély érzete erőssé, szívóssá, viharállóvá, földjéhez, fajához sirig tartó hűséggel ragaszkodóvá edzett!

Hozsánna néked! Nép, aki nagy tud lenni a szenvedésben is és gyászát, sorsát tűrő türelemmel, istenfélő, hívő lelkehez méltó, emberi alázattal, méltóságteljesen viseli és lét-fenntartásának eszközeit bölcs eszélyességgel mindig megtalálja; életőstöne csálhatatlan s magát az örökkévalósággal jegyezte el!

Hozsánna néked! Nehéz próbákön megtisztult, soha el nem muló, duslombu fiatalság népe, ki rendíthetetlen hittel, egy percig se remegve, nézett és néz a jövő ködfátyolába s a Maros, az Olt, a Küküllő habjainak zugásában, a szűz

Baloldali kép: a magyar címerrel és lobogóval és a tengelyhatalmak zászlóival felékesített díszemelvénny Nagyvárádon.

rengetegeket lombsuttogásában rejtelmes szöveget hall, a gyimesi és görgényi havasok hókoronás ormáról jósjeleket lát megcsillanni; a Hargita és Nyárad völgyéből biztató, isteni ígéretek figyelt; Szent Anna tündértavából, Bálványosvár sásfészekéből s a véráztatott ojtózi orom felől a magyar jövőendő megejtő, bűvös dalát hallja kicsendülni. Vizek, erdők, patakok, bércek, barlangok mélyéből dalok, mesék, mondák, regék kelnek szárnyra babonás sejtelemmel: a hősi áldozatok népének nagy szimfóniája!

Hozsánna néked! Kéthédést, csüggedést, kishitűséget nem ismerő délceg, erős nemzedék, ki a halál és elmulás éjjeléből a győzelmesen újjászülető élet felé tekint. Rózsás hajnala most ime felpitymallott, a vak-ság, elvakult gyűlölet és rab-ság évei csak muló, röpke percek voltak a történelem idő-mutatóján... Vetésed meg-érett, az igazság felkelő napja

elközelgett. Csaba királyfi szellemvitézeivel már ott száguld a „Hadak útján“. Horthy Miklós legendás lovának ércpatkója Szent László és Hunyadi Mátyás városának utcáin szikrázik. Győzelmi zászlót lenget a szél a Királyhágó ormán, a Hargitán és a Csiki havasokon. Égi lakából lenéz Bem is, a kis, fehérszakállu hadisten és a lánglelkű Petőfi, akinek lantján a szabadság dörgő himnusza s a titánokat dicsőítő dal zendül fel:

„Csak nem fajult el még a székely vér,
Minden cseppje drága gyöngyöt ér!“

Hozsánna néked! Sasok ivadéka! Te megtaláltad az új „csodakardot“, te megzendített az elásott tárogatókat. Porból a csillagos égig nőtt diadalmas erdélyi magyar és te, legendás, örökéletű, székely nemzet: Hozsánna néked! Hozsánna! Hozsánna!

A trianoni határon keresztül...

Irta: vitéz József Ferenc kir. herceg

Vitéz József Ferenc kir. herceg, aki mint huszárnagy még július 5-ikén megkezdte katonai szolgálatát, mint a VIII. hadtest parancsörtszije résztvesz az erdélyi diadalmas bevonulásban.

1940 szeptember 5. ...Kora reggel van. Még a Tisza innenső partján állunk. Gyönyörű, nap-sugaras az ég, a Gondviselés megáldotta ezt a nagy napot legnagyobb mosolyával. Csupa izgalom van a levegőben, mindenki a vágyvagyott pillanatot várja: az indulás hatalmas pillanatát, amikor majd első csapataink átkelnek itt a Tiszán. A folyó csillogva siet medrében, mintha ő is türelmetlen lenne. A régi nagy vashídon nem lehet átmenni, azt évekkel ezelőtt elpusztította a jégzajlás, azóta csonkán áll. A Tisza közepén kis homoksziget van, utásaink még tegnap három pontonhidat vertek a szigetre. A szigettől a tulsó partig csak ma hajnalban készült el a hidak folytatása, bámulatos gyorsasággal, egy parancsszóra, nyolc perc alatt, közvetlen az átvonulás előtt. Ezeken a pontonhidakon fogunk átkelni... Most elérkezett az idő. Elhangzik a vezényszó, a zenekar játszani kezd. A Magyar Hírszerzők áhítatos hangjai szállanak fel, áradnak szét, át a tulsó part felé. Csapataink feszes vigyázzban állnak. Elhangzik az utolsó dallam: Hiszek Magyarországot feltámadásában. Mindenki szívét megmarkolja a nagy érzés. Megkezdődik az átvonulás. Szekerek, autók, ágyuk, gyalogalakulatok, minden zörög, mozog, beszél, a kis falu csendjét világvárosi zaj váltja fel. Emellett a távolból hallani Máramaros-sziget harangjait, ahogy hív-nak mindnyájunkat. Erőteljes, mélyszéles szép benyomások, egy életre megmaradó emlékek...

Kisfiamra gondolok — hozzá száll lelkem üzenete... Édes kis fiam, ma lépjük át a trianoni határt, Erdély határát, életedre emlékezz erre. Amit mi most visszakeresztünk, azt titektek kell majd megőriznetek. Isten adja most vissza Erdély felé.

Szeptember 6. ...Tegnap a csapatok élén mentünk az ujon-

nan visszatérő földre. Mi voltunk a legelső, az élnek éle. Valami hullámtörő gyönyörű érzés ez: az elválasztó határt először, elsőnek átvágni, a földet elsőnek foglalni, a szabadság, a kibontakozás fenséges érzése ez, hiszen a világháborúban védtem ezt a földet, jártam Csíkbén, Gyergyóban.

Máramaros-szigeten a fogadtatás virágos, meleg, felejthetetlen. Nem is igen lehet leírni, szavakkal visszaadni ezeknek a perceknek a szépségét, amikor a Szűz Máriás lobogót magyar huszárszázadok ismét áthozták a Felső-Tiszán. Minden teremtetett lélek az utcákon, kicsinyek és nagyok, a legöregebb emberek is és mindenki virágot szór, éljen, énekel. Vastag virágosznyegen járunk már, ezek nemcsak a máramarosi kertek virágai, hanem a magyar szívek, a magyar szeretet virágai. Egy kicsi lányka önfeléd kiáltását hallom a tömeg első sorából: Szép magyar huszárok, daliás leventék! De elcsuklik a hangja, sirni kezd örömeiben. Mennyi nemzetiszín zászló, még a legkisebb házikon is. Mennyi magyar ruha mindenfelé. Hol őrizgették mindezeket két évtizeden át, honnan kerültek most egyszerre elő? Rejtély, nagyon szép és szívetmelegítő rejtély. Minden honvédünk tele van virággal. A lakosság igazán nem is tudja már, miként adjon kifejezést újból és újból a lángoló szeretetnek, a hazával egyesülés boldogságának. Olyan történelmi kép, élő freskó szemtanui vagyunk, amelyet Égi Kéz festett a visszatért határ fölé...

Megdobban a szívem, amikor arra a földre lépek, amelynek fiait voltak utolsó hűséges katonái Édesatyámnak. Ellentálltak a forradalmi törekvéseknek, ragaszkodásuk és bizalmuk az összeomlás utolsó pillanatáig atyámtól várta és remélte, hogy gátat tud vetni a bomlasztó elemek tombolásának. Boldog vagyok, hogy most én, a fia, a honvédcsapatok sorában lehetek, akik elhozták nekik a felszabadulást, a magyar feltámadást és velük ünneplem újjongó lélekkel a viszontlátást!

Az első magyar katona. — Alsó kép: a felszabadult erdélyi lakosság virágsokrokkal koszorúzza meg a kormányzó ur arcképét.

A kormányzó ur törzskara élén bevonul Szatmárnémetibe.

S z a t m á r

Ugy tűnik elibénk Szatmár városa az öreg Szatmárhegy alján, a kanyargó Szamos partján, mint-ha Erdélyország szélén, vigyázón, boldog szeretettel tárná ki karját a Nagy Magyar Alföld felé...

Szatmár! Sokat hallottunk az utóbbi évtizedek alatt róla. Hősköltemény volt, amit hallottunk. És mi is kitártuk innét, „ideát-ról” a karjainkat feléje...! Sokáig kellett várnunk, amíg az ölelésre tárt karokról lehullottak a rabbilincsek... Sokáig vártunk, de — hála a jó Istennek — nem hiába!

Hej, sok nagy időt megért, sok vihart látott ez a gyönyörű, magyar város. Csaknem harmadfél századig fejlődött és virágzott már akkor, amikor rácsapott nagy pusztítással az 1241-ik esztendőben a tatárjárás. Aztán újra csak rendbejött, amikor is pár évszázaddal később a török látogatta meg. Azt mondja a történetíró: „Szatmárral a török nem boldogulván, Erdőd alá ment, ostromra!”

Elmondja a krónika azt is: az ostrom alatt a „hetyke török” felszólította Bánffy Bálintot, hogy „törjenek kopját”. Az ilyen fölösleges erőpazarlást tiltották ugyan a magyar törvények, de hát melyik magyar vitéz huzódott volna félre az ilyen kihívás elől? A komoly történetíróból, Verancsicsból epikus költő lesz, amikor a bajvívás eredményét elbeszéli:

„Az törököt lováról leeklelé,
És az földön fejét vevé,
Az tisztességet Bánffy megnyeré.”

Szóval: volt itt bú is, de volt a nyomán öröm is, volt török is, tatár is, de el is pusztult Szatmár alól mind a kettő, felhős is volt az égbolt, viharok is dultak bőségesen, ám mindig elült a vad vihar, mindig kiderült utána az ég. De soha úgy ki nem derült, a híres első szatmári „szabadságlevél” átadása óta olyan

boldog fényben nem csillogott, mint most, az 1940-ik év szeptember havának ötödik napján.

Hogy mit érezhettek a szatmáriak ezen a napon, azt — csak ők tudják igazán elmondani. Idézzünk pár sort dr. Pirkler Ernő lelkes szép verséből, amelyet a magyar csapatok fogadására tartott ünnepélyen Kovács Gabi szatmári urhölgy mondott el:

„Oh, ha belénk láthatnátok,
Kebblünk, hogy mit érez,
... Pedig még a szenvedéstől
Sokezer szív vérez.
Alig tudunk fölocsudni,
Hogy szolgálás már nincs,
Hogy megszűnt hát a börtön, és
Az ostor és bilincs.
Hogy végre szabadok vagyunk
— Vége a rabságnak, —
Hogy földerült szent napja a
Magyar Igazságnak!
Az ég végre rámosolygott
Szép magyar hazánkra
És rábízta sorsunkat a
Horthy katonákra!”

Igen, soha nem látott fényben ragyogott itt azon a napon minden, a szívek ujjongása, lelkek-szemek ragyogása még teljesebbé tették ezt az ünnepi fényt. Az öreg Szatmárhegy szőlői fölött, a Homoród vize mellett, a vén kőhidtól kezdve végigömlött ez az ünnepi ragyogás a boldog, hűséges magyar városra, ahol a régi Ormos portán Riskó Sándor vármegyei főjegyző Petőfit látta vendégül, ahol az öreg házak régi szatmári családoknak szép neveit viselik, ahol Pap Endre, korának híres költője zengette dalait, ahol a nevezetes Rákóczi-ház a nagy fejedelem emlékét őrzi, ahol az utcák Báthory, Kazinczy, Kőlcsey szellemét, emlékét idézik!

Szatmár hazatért! Hogyan is mondja a szép költemény?

Az ég végre rámosolygott
Szép magyar hazánkra...!

(Kocsárdi.)

Baloldali kép: ünneplő közönség a szatmárnémeti ősi templom előtt.

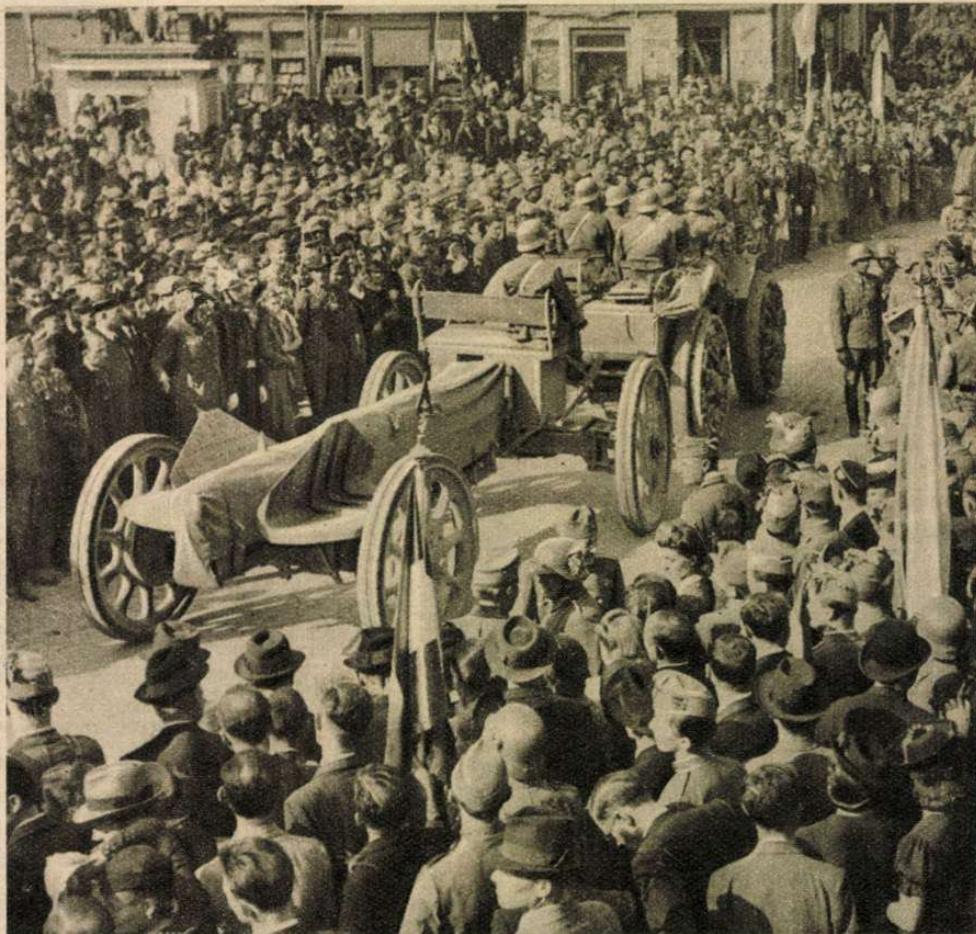
A kormányzó úr fogadja a honvédek díszmenetét.

A huszárok bevonulása az ősi magyar városba.

A tábori tüzérség bevonul Szatmárnémetibe. — Alsó kép: a honvédek a lelkesen ujjongó lakosság sorfala közt bevonulnak Szatmárnémetibe.

Motoros tüzérek bevonulása. — Alsó kép: az ünneplő tömeg lelkesen tüntet Szatmárnémeti főterén.

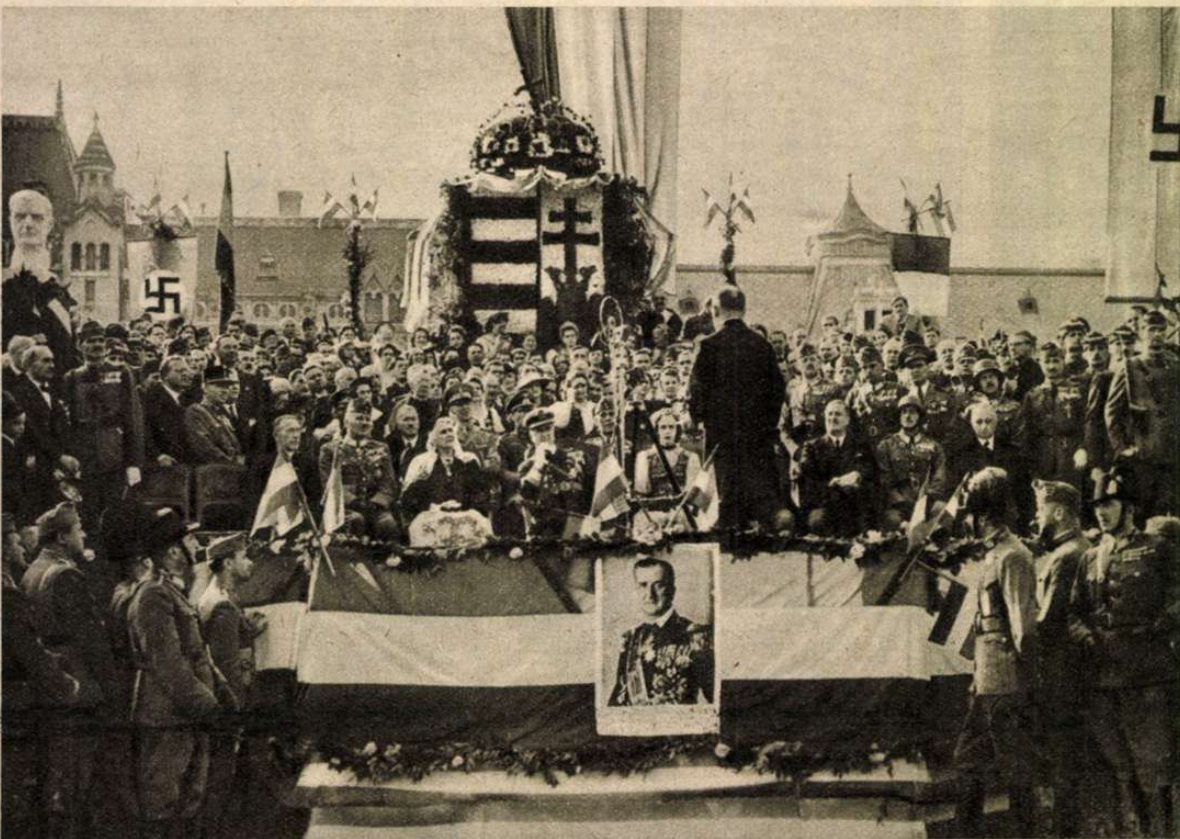

A gyalogság bevonul Nagyvárada.

Huszárok bevonulása Nagyvárada.

A kormányzói pár a díszemelőn az üdvözlő beszédek hallgatja. — Alsó kép: óriási tömeg a honvédség bevonulási utvonálán.

Várad lelke

Irta Dutka Ákos

1940 szeptember 6. Arany mosolyu, bágyadt őszi fénytel telt meg az ég kék üvegharangja. Szent Margit szigetén rigók, fécánok, pávák táncolnak az őszi pázsit bársonyán. József nádor régi boltíves kertészháza előtt pirosan égnek, tüzelnek a rózsák. A ház mögött piros abrosszal terített kis kerti vendéglő asztalánál megakad torkomon a falat. A boltíves kertészház nyitott ablakán túl megszólal a rádió.

Két óra van. Valami áldott régi ismerős hang simítja és cibálja meg a szívem. Kongva, hullámozva dalol a margitszigeti fák felett is, otthon is és mindenütt az egész országban és mindenütt a föld kerekén, ahol magyarok élnek...

Ur Isten, a várad nagyharang. Halljátok, emberek. Valóra vált a legenda az elsüllyedt Atlantis városáról, melynek éj, se víz nem oltja lángját...

Jaj, megszabad a szív ezen a csodaváltó szeptemberi délutánon. Hogy morajlik a Szent László-tér embersűrű sokasága, hogy reszket, hogy dohog a levegő, a fény, a lomb, a felhő is. És hogy reszket a rádióbemondó elcsukló hangja.

Most érkezik Horthy Miklós, Magyarország kormányzója fehér lován Szent László piacára. Ide hallik, hogy Várad sir és kacag. Valaki sikoltott, talán éppen az én özvegységben, árvaságban, rabságból most szabaduló hugom. Hogy remeg a jó öreg Thury Kálmán hangja s hogy dobog Sulyok püspök szavában minden váradiai ős hite a feltámadásban.

Szememet elborítja a könny, már nem látom a piros abrosszt, már nem a margitszigeti fákat és virágokat. Már ott állok a Szent László-templom előtt, mint negyven év előtt, Huszávesen, ki-gyultan, kacagva és egymást kergetik a látomások a legendák városáról.

Látom a széles Körös partját, az örök magyar ujrakezdés és feltámadás útját. Ez a várad por tele van a nagy üttörők, az ujrakezdők, az építő magyarok porával.

Már látom a megyeházát, a Tiszák várát, milyen messzire látni innen a vármegyeházáról, ellátni Gesztig, Ungvárig, ahol az anyám bölcsője ringott. Hej, Bakacsok, Darabonthok, ébredjétek ott a bihari porban, drága ma-

gyar véreim, nagyapám, keljétek ki a Tiszák földjéből. Hazajött, feltámadt Várad. Hazamegyünk, a földem izent, a várad nagy temető...

Nézzétek csak, Váradra most érkezett ifju magyarok, a mi Váradunkat, az örök magyar legendák városát. Kár lenne elhinni a szidalmakat. Biharból kelt mindig a magyar feltámadás napja.

Krisztus után 1192-ben szentet avatnak itten, az Árpádok véré, László királyt, akinek arany hermája előtt térdepeltem bérmláskor és azokon a csodálatos legendákon tündöttem, amelyeket apám mesélt a várbeli ősi székes-egyház csodájáról. Valamikor a tatárjárás előtt már hetvenhárom templom tornya hirdette itt az Árpádok dicsőségét. Nemzeti búcsújáró hely Szent László temploma.

Ringass csak gyönyörű szeptemberi látomás, 1390-ben is volt ilyen hangos magyar rianás Várad piacán, mikor Szent László első lovas szobrát avatták, azt amelyből ágyut öntetett a török. Ugy tartja a legenda és a várad sziv esküszik rá, hogy volt olyan szép, mint Velence és Pádvia híres lovasszobrai, a prágai Szent György szobor híres magyar mesterei, a Kolozsvári testvérek csinálták.

Elvitte az örök magyar harc és háború a megmaradásért. A várbeli mohos falak és penészes kövek a hirmondói a ködbeveszett árpádkori dicsőségnek. De Várad mindig kikelt poraiból. Mátyás király idejében Vitéz János püspöke. Orzi is a várad püspök nyáját Fráter György, míg az ezeröttszáz éves végére Váradra is betör Erdélyből az új idők szele. 1558-ban kálvinista főiskola árnyékában Hofhalter Ráfael és Szenczi Kertész Ábrahám itt állítják az első magyar könyvnyomtató műhelyt. Itt nyomtatják az első magyar bibliát. Azóta is Te vagy Várad a nagy igehirdetők városa. A nagy papoké, a nagy vitázóké.

Pázmány Péter városa. A nagy biboros hitújító szavának ereje szorította innen a kálvinista főiskolát Debrecenbe s így még a híres debreceni kollégiumot is Várad lelke szülte. Az idők kovásza forralta is mindig ezt a lelket.

Gyerünk csak végig a káptalan sor lábas házai alatt, a püspöki palota udvarára. Milyen hatal-

mas, milyen európai ez a barókk kastély 365 ablakával, amint átnéz a városon. Biborosok, nagy-hírű papok lakták, köztük *Ipolyi Arnold* a magyar mithológia költője.

Kőfaragó-utcán a régi ház, az apám háza most mállo falában is reszket homlokán a piros-fehér-zöld régi zászlóval.

Ebből az utcából jártunk *Ady* szerkesztő ural a vármegyeházára, hogy megkérdessük *Beöthy* és *Miskolczy Feri* bátyánkat a Tiszák politikájának kényelmes, lassu lüktetéséről.

Mindig ebben a bihari vármegyeházában csatázott az idő muló és születő szelleme.

Ott nyugtózódott a hatalmas hosszú zöld asztal, amely mellől a *Szacsavayak*, *Beöthyek*, *Tiszák*, *Miskolczyak*, *Baranyiak* intézték Biharország sorsát. Itt került szembe a századfordulón a nagy magyar tragédia két kemény kálvínista koponyája: *Tisza István* és *Ady Endre*. Két év múlva negyven éve a nagy megyegülésnek, mikor *Ady* szerkesztő urnak *Hegyesi Márton* fő-szerkesztő ur visszaadja a megyegülésről írott cikkét, mert felsajgott benne a föld fiainak, a sárréti zselléreknek a panáza. Abban az időben riportot írtunk a geszti kutak vizéről és *Ady Endre* lobogó nagy szeme mögött már dünyögni kezdett az örökhírű, örökszavu magyar vers: „Felszállott a páva a Vármegye házára, minden szegény legény szabadulására.”

Mennyi ilyen bátor szó, mennyi ilyen lendítő, indító szó repült Váradról.

Ne felejtsetek, ott áll a Körös partján *Szacsavay Imrének* a

szobra is, aki 1849-ben a híres debreceni országgyűlésen a Habsburgok trónfosztásáról szóló törvényt fogalmazta.

Az se véletlen, hogy az ezeréves fennállását ünneplő Magyarország világraszóló nagy ünnepén, 1896-ban, amikor a történelmi Magyarország soha addig nem látott káprázatos pompával vonult fel Budavárába, *Ferenc József* trónja elé, egy váradi acélos kemény fej és hajlíthatatlan derék áll a történelmi jelet közepén, úgy, ahogy *Benczur Gyula* megörökitette: *Szilágyi Dezső*. Ez a nyakas, szókimondó bihari jogász, Várad lelkét szó-laltatta meg akkor a trón előtt, mint ahogy Várad lelke mindig megszólalt, valahányszor a magyar sors tragikus fordulóhoz érkezett.

Ez a város, az én városom, adta, formálta és mentette meg mérhetetlen elkövetkező magyar idők számára *Ady Endrét* és *Juhász Gyulát*. Ide sirt vissza mindig a századforduló minden költője, ahol a magyar nyelv ujjá-születésének *Barbizonja* élte néhány évig a magyar művelődés legelkessebb korát.

Oh igen, ez a Holnap városa, amelyről *Juhász Gyula* még szalcolai remeteségéből is a következő örökzengésű sorokat írta:

Várad: a kicsi magyar élet nagy és új küzdőit Te adtad
Költők és más ifjú merészek
Benned ébredtek és akartak
Áldott a Te száz estifényed
Es áldott nyugtalan vigalmaid
Pogány örökökre emlékezvén
Megáldalak én bús keresztény.

Szamosvölgyi vasut

A szamosvölgy. Ez nem név, ez fogalom. Fogalma mindannak, amit képvisel: a haladást, hogy már nem kétnapi ut Désről vagy Bethlenből Kolozsvárra menni, természetesen váltott lovakkal, mint ahogy az még anyám esküvőjekor divott; a frissen pergő üzleti életet, hiszen amikor a Szamosvölgyi létezik, fellendült a fa ára és hosszú szakállas, kaptáros alakok a bethleni állomáson adják és veszik a hegyekből hozott árut; a mindennapi izgalmat, hogy vajon ki érkezik és ki utazik el, vagy ha éppen semmi érdekes sem történik aznap, a falusi ismerősökkel való trécelést a pályaudvaron, miközben a Szamosvölgyi lassan, megmondottan és gyorsakat pőfékelve érkezik és indul; az összeköttetést a nagyvilággal; a megszo-kott kedves, régimódi teremkocsi, melynek egyik fele első, másik fele második osztály volt, két oldalán hosszú, az ablakok mentén húzódó, kimondhatatlanul rosszul rugózott, kanapészerű ülésel, amelyen olyan jól esett a gyerekeknek ugrálni anélkül, hogy valaha is azt mondanák nekik: „ne rontsd a butort!"; a mindenki által ismert és mindenkit ismerő kalauzt, aki olyan jókedvű piros arccal üdvözölt, ahogy beszálltunk: „Hogy van a Margit komteszka? Megnőtt tavaly óta, biz' Isten! Csak az esze is úgy nőjön, mint a lába, akkor jól van minden", és olyat kacagott hozzá, hogy csak úgy rengett belé a tokája; az örömteljes érzést, mikor zsuki-versenyre utazott be az ember. „Be" mindig Kolozsvárt jelentette; a dési állomáson kapható kitűnő töpörtyűs pogácsát s az onnan Nagy-bánya felé elágazó vágányt, mely mindig kicsit titokzatos volt, mint a mesebeli operációs tengerentuli vidékek, mivel arrafelé sohasem mentünk; mindez és még sok, sok egyéb benne foglaltatik ebben a szóban: Szamos-völgyi.

A Szamosvölgyi Kolozsvárról jött és Besztercére ment. Bethlenig a táj inkább érdektelen volt, mezők, szántóföldek és kopasz, gömbölyű tetejű dombok. Mezőség. Bethlennél aztán hirtelen megváltozott a táj. A dombok szemérmesek lettek és erdőruhát öltöttek magukra, nyáron zöld, ősszel aranyárga, vörös ruhát, mely úgy ragyogott és csillogott, mint a tündérkirálynő palástja, amikor váratlan szeszélyből megmutatkozik emberi szem előtt. A Szamos mint ezüst öv keretezi az erdős dombok alját, messziről a Cibles emeli ég felé sokszor már

szepemberben hóval borított fejét. Nem tudom, másnak is az, nekem a világ legszebb tája.

Tavaly, amikor utóljára voltam ott, éjjel-nappal román katonasággal telt vonatok dübörögtek, fűtőket, sivitottak végig a Szamosvölgyin. Besztercéről jöttek és még távolabbról, Bukovinából. Utóbbi a szomszédságban van, tizenötben s tizenhatban alig volt nap, hogy ne hallottuk volna az ágyudörgést Bethlenben. A katonák szomorúak voltak és egykedvűek. Nemigen énekeltek, legtöbbször saját ruhája volt még széles bőrv a nadrágon kívül hordott ing fölött, bocskor a lábukon, fejükön széleskarimájú fekete kalap, vagy egy-egy száz legény kis, rövid bárányszőr kabátkában, ültek, kilógó lábbal a „nyolc ló, negyven ember"-féle vasuti kocsiban, megadással nézve maguk elé. Az első osztályban tisztek ültek. Hangosak voltak és sokat beszéltek Románia Marerről. És azt, hogy milyen kitűnő a tüzérsgük meg a repülőflot-tájuk.

Tizenötben is sok volt a Szamosvölgyin a katonavonat. Mentek, mentek, dübörögve Bukovina felé. Énekelve, vígan, hetykén mentek a magyar bakák neki a halálnak. Sokszor álltam akkor a bethleni állomáson és néztem utánuk. Akkor is kint voltam, amikor *Károly király*, akkor még csak trónörökös, átu-tazott. Emlékszem, ott áll az ócska teremkocsi lépcsőjén, amikor három kis, fehér matrózhás fiammal odaléptem hozzá és vörös rózsacsokrot nyújtottam át neki. Szegény, nem hozott neki szerencsét.

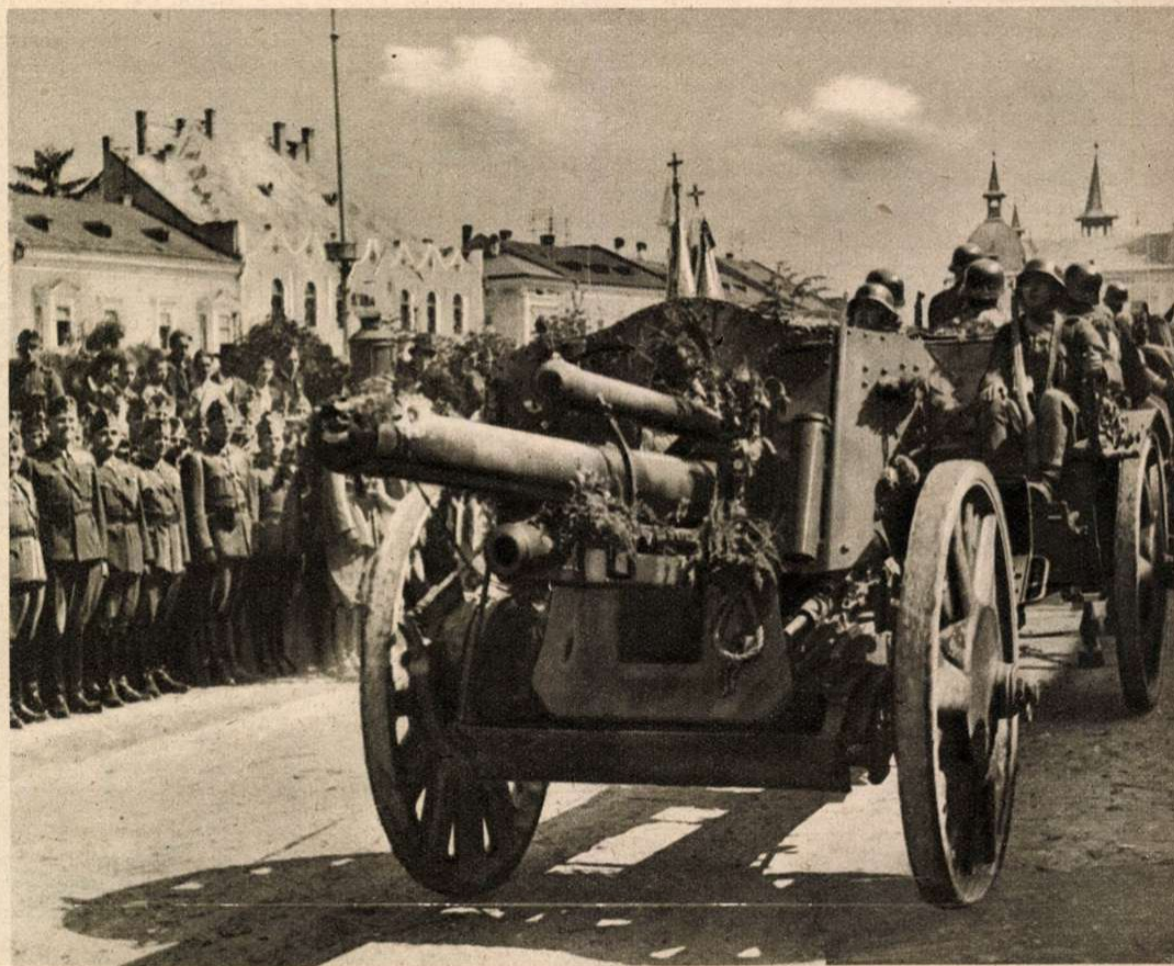
Besztercén csak egyszer voltam életemben, pedig elég közel laktam hozzá. Szép, tiszta, rendez kis város, mint minden száz város általában. És a környéke nagyon szép, magas hegyek, erdők körítik. Régen az volt a Szamosvölgyi végcélja és állomása, most kapott egy mellékvágányt Bukovina felé, de azon sohse jártam. Valószínűleg ezután sem fogok.

Es most megint magyar bakák ülnek a Szamosvölgyi kocsijai-ban, huszonkét esztendő után magyar szó hangzik végig rajta, magyar nótát énekelnek a virradó hajnalban. Mennek, mennek végig Nagybanján, Désen, onnan tovább, most már átszállás nélkül: Retteg, Bethlen, Somkerék, Sajómagyaros... Beszterce! Is-tenem, hogy ezt a napot megér-hettük. Adassék Néked érte hála mindörökké.

Bethlen Margit.

A gyalogság bevonul Máramarosszigetre.

Tüzérség vonul be a városba. — Alsó kép: ünnepélyes fogadtatás Máramarossziget főterén.

Útban. Beszterce felé.

Magyar tankok Beszterce főterén. — Alsó kép: a honvédek bevonulnak Nagydemeterbe.

Magyar honvédek bevonulnak Nagybánya városába.

Nagybánya

Verőfényes napsütés ragyogott ki szeptember hó 7-én Nagybánya fölött. Várta a gyönyörű város a honvédcsoportokat. A híres főtéren minden talpalatnyi helyet elfoglalt a lelkesülő tömeg. A díszemelvénnyel Ajtay-Nagy Gábor polgármester üdvözölte a magyar honvédséget. Wieland János plébános a katolikus magyarság nevében köszöntötte a magyar csapatokat, Fábrián György református lelkész pedig a protestáns egyházak nevében mondott lelkes, lelkesítő üdvözlést.

Vadregényes hegyek féltőn ölelik körül a völgyben elterülő szépséges városkát. A Teremtő mindent megadott a számára, változatos, színpompás vidéket, rejtelmes patakokat, szelid gesztenyeerdőket, varázsos ligeteket s jókedvében elrejtette a hegyek mélyébe a nemes, csillogó aranyat is, hogy műve egészen tökéletes legyen.

Ez Nagybánya! Nem csoda, ha a festőművészek hazájukul, otthonukul választották s megbabonázták ennyi szépségtől beleszerettek örök időkre.

A színek gazdagsága, szeszélyes változatossága valóban vászonra kívánczik. A különlegesen kék égboltozat alatt a hegyek is mind más és más ruhában pompáznak; a Virághegy, Morgó- és Kereszt-hegy, a Kopaszhegy s a távolabbi Blidár és az Izvora, melynek menedékházába a völgyön át kis hegyvasutat szállítja télen a sízőknek ebbe az Eldorádójába a sportkedvelőket. Gyertyánligetek, tölgy- és bükkerdők, fenyvesek, havasi legelők változtatják egymást, s lent a veresvízi tarka köntösű bányászházacsok huzódnak meg virágos kertektől átfonva a lombos, rejtelmes utak mentén.

A Főtérről elszökülő zeg-zúgos utcákban nehéz tölgyfaajtós, boltíves kapuja házakat találunk, régi évszázadok viharvert maradványai. A Zázár partján túl már új utcák, házak is akadnak.

A szabályos négyszögű, egyszerűen kikövezett Főtéren a régi világ százados fákkal körülvett kútja áll, két éve még idejártak egy kis tereferére, vízfordásra a

leányok, legények. Egy reggel a lakosság arra ébredt, hogy a román hatóság a fákat kivágatta, s ezzel megfosztotta a Főtérét bájos, régi mivoltától.

A tér egyik sarokházában szállott meg a közeli Koltórról érteztérve Petőfi Sándor ifjú feleségével. Gróf Teleki Sándor, a negyvennyolcas ezredes, átengedte kastélyát a költőnek a mézesetekre és itt született meg, a máig is őrzött kőasztal mellett a világ egyik legszebb költeménye:

„Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldel a nyárfa az ablak előtt,
De látod amottan a téli világot?
Már hó takarja el a bércei tetőt.”

A virágtól borított mezők, pazarszínű síkság ölelkezik itt az égbenyúló, hófödte hegyormokkal s a kirívó ellentétek meglepő találkozására szívéig hatott a költőnek.

*

A nagybányai festőiskolát Hollosi (Korbuly) Simon alapította, s nagyrészt külföldi tanítványai, angolokkal, oroszokkal, lengyelekkel és németekkel népesítette be. Az iskola másik mestere Iványi-Grünwald Béla volt, később hozzájuk csatlakozott Thorma János, Ferenczy Károly, Réti István. Olyan neveket említhetünk még itt, mint Perlrott Csaba Vilmos, Thormáné Nagy Margit, Krizsán János és Krizsánné Csikos Antónia, Boromisza Tibor és a fiatalon elhalt nagytehetségű Matejka. Thorma János élete végéig itt dolgozott és itt készült el két monumentális műve is, az „Aradi Tizenhárom” és a „Talpra magyar”. A híres bányai iskola kiállításait messze környék előkelősegei látogatták, de megfordult itt sok külföldi vásárló is. A művészek hajléka és műtermei a Széchenyi-liget legszebb pontján épültek, s a város vezetésége — megértve az iskola óriási jelentőségét — a Münchenből leutazók számára az államtól ingyen vasuti jegyet eszközölt ki a határtól Nagybányáig és vissza.

*

Seholsem látni annyi színpompás tarka viseletet. A bányászok

lnak Nagybányára.

stői diszruhája méltó ehhez a természeti szépségekben megáltt környékhez. Hétköznapiakon rejtekezve küzd és dolgozik ez nép a megélhetésért.

A nemes fémeket nehéz munkával fejtik ki a szürke kőtömbökből s kis vasuton a zuzdába szállják. Itt kisebb részre zuzzák innen kerül a „flotációba”, ahol vegyi uton választják ki be az aranyat.

*

Nagybánya sokat szenvedett természeti kincseiért. A legrégibb években a város őse, a kis „Asszony-pataka”, a középkorban már építési hatalmas templomát, a Szent István-toronyt.

A város sokszor leégett, de az évszázados romok között a torony székén megmaradt és áll ma is. Toronyhoz hozzáépült, hozzáalódott a város. Ebből az időből való a nyolcszögű, méretei hatalmas városi pecsét is, melynek művészi kidolgozása, a székett nyomóját a föld alatt ásták meg valahol egy szőlőben, 1904 táján. Ide ásták el a polóhordák elől. A gazdag nyerbányák hírére messze föld-vándorolnak ide az emberek, galakulnak az önálló céhek s a város védelmére külön tyákat építenek.

Később Zsigmond király szorru sorsra juttatta Asszony-patakát. Lázárevics István szerb potának ajándékozza hálából, mert az 1410-iki boszniai oruban olyan erővel támolt. A polgári szabadságra váemberek elmenekültek a bányaváros.

A szeszélyes sors egyik kézből másikkba dobálja ezután s a öbbször bizony rossz kezekbe il. Bethlen Gábor uralkodása t sikerül ismét lábra állnia. A Zázár folyó aranyfövenyére an szemet vetettek; Szidi Ahbudai basa uralmát csak 100 tallér váltságdíjjal tudják akadályozni. Az erre felvett sönre a város „korcsmát fog”,

senkinek sem szabad saját borát mérni.

*

Nagybánya nagyráhatottságát mutatja, hogy, valahányszor leigázták, tönkretették, annál szívósabb kitartással dolgozott, küzdött a felvirágoztatásáért. Hogy ez mennyire sikerült, azt a város mai képe mutatja.

A főtéren álló emeletes házak mindegyikének megvan a maga története. Legrégibb talán a kincstári épület, mely a hozzáépített boltíves támasztékával Hunyadi János palotája volt. A híres Lendvay-házon emléktábla hirdeti a nagy színész születésének helyét. Szobrát a kivonuló román katonák ledöntötték.

A Zázár partján áll a „Mincz” pénzverőház, itt vannak a kincstári bányahivatalok s a régebbi kamaragróf, most bányagazgató lakása. Itt élt utolsó éveiben udvarházában „az ezredes” gróf Teleki Sándor s itt őrizte értékes ritkaságainak gyűjteményét is. Hosszabb ideig lakott itt báró Kemény Zsigmond, s ezen a költői helyen írta a „Zord idők”-et. A főurak közül Drágfiak, Apork és Dégenfeldek éltek itt.

A reformátusok temploma egyik legszebb épülete a városnak, karcu tornya a debreceni templom mása. Nagybánya lakossága nagyrészt hivatalnokokból áll, de évről-évre mind több és több nyugdíjas katonatiszt, magánzó költözött ide. Sajátos jelleget ad ez a városnak.

*

Az 1848-as forradalmi időkben az első volt a városok között, mely Kossuth Lajost diszpolgárává választotta.

De van egy, számunkra még fontosabb ok is, amiért ezt — a sok szenvedés, elnyomatás után visszatért várost — különösen meleg szeretettel zárjuk a szívünkre: Nagybánya büszkén vallja magáénak az országnagyobbitó Horthy Miklóst, akinek családjá innen kapta az előnevét. Azt a nevet, amely az ország-szabadító Kormányzó nevéhez kapcsolódva soha el nem muló, káprázatos fényvel ragyog örök időkön át a magyar történelemben.

S. Csengery Ilonka.

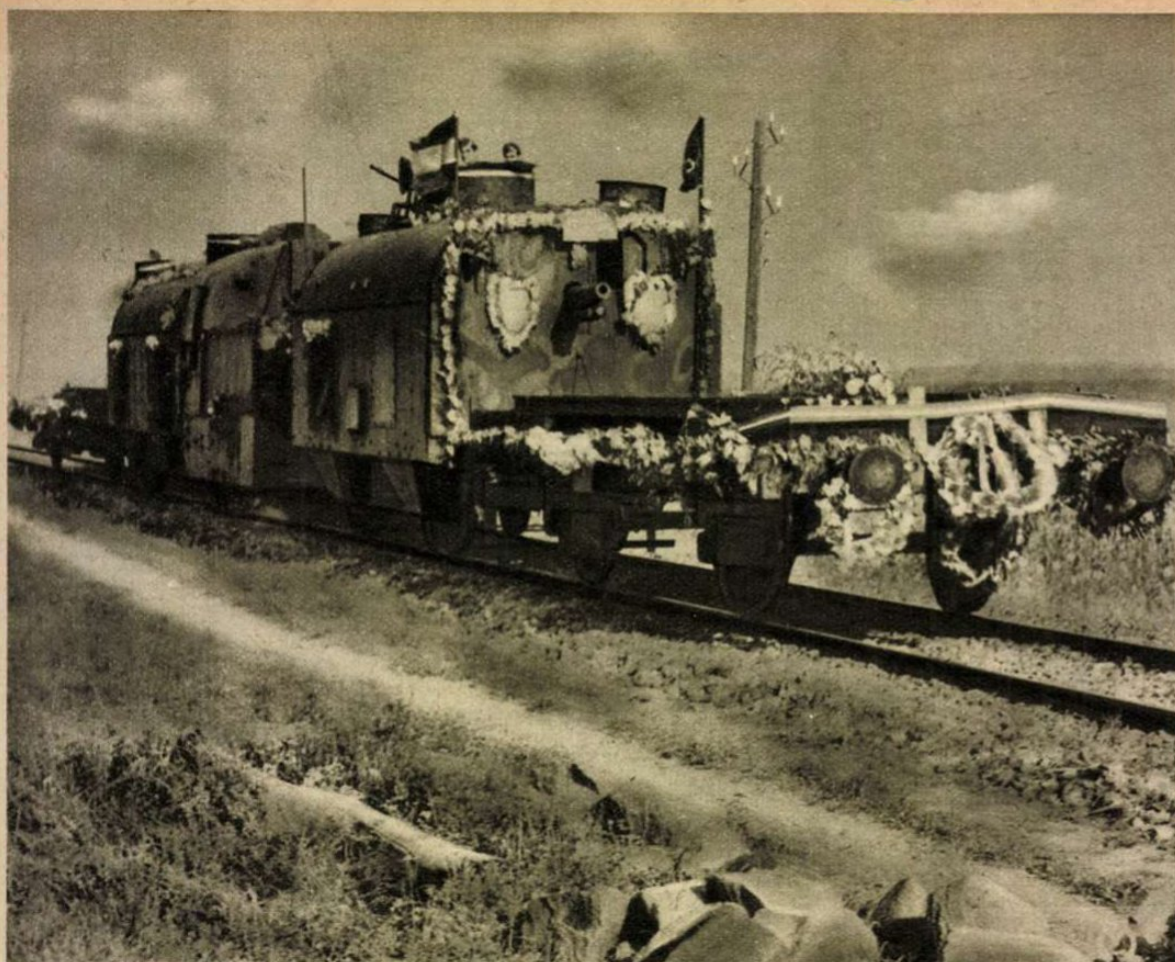
Albrecht kir. herceget a Nagybányára bevonuló csapatok élén a fogadóbizottság üdvözl.

A nagybányai ifjuság óriási lelkesedéssel üdvözl a honvédeket. — Alsó kép: a honvédcsepatoth diadalkapu alatt vonulnak be Nagybanýára.

Felvirágozott magyar páncélvonat felderítő útján.

Drótakadályok egy román bunker előtt a Carol-vonalban.

Vasuti sinekkel eltorlaszolt utszakasz a Carol-vonal előtt. — Alsó kép: Egy tankelhárító vizes árkon megy keresztül egy terepjáró gépkocsi.

A román Carol-vonal jelentősége

Minden erősítésnek csak akkor van jelentősége, ha azzal a céllal építik, hogy védelmet nyújtson az ország bizonyos határ-területein addig, amíg a hadsereg a mozgósítással elkészül, vagy pedig hogy biztosítsa a főerők alkalmaztatását más irányban, esetleg más hadszíntéren. A tisz- tára csak defenzív célokat szolgáló hatalmas erősítési vonalak majdnem károsnak mondhatók, mert csökkentik, bénítják a had- sereg, a hadvezér támadó szelle- mé, mint ezt például ez év ta- vaszán a nyugati hadszíntéren láthattuk. A franciák annyira hittek híres Maginot-vonaluk megtámadhatatlanságában, hogy a háborút, melyet egy év előtt ők üzentek meg, meg sem kezdték, hanem védelmi vonalaik beren- dezései mögött tétlenül várták az eseményeket, hangoztatva, hogy ez a háború „furcsa”. Egyebet sem lehetett hallani, mint „Com- me ce drôle, cette guerre!” Hogy azután Montmédynél hirtelen megszakadt a tényleg gondosan kiépített Maginot-vonal és csak néhány „betonbunker” képezte folytatását egy aránylag szerény akadályövvvel, melyet Daladier- vonalnak neveztek s melynek gyengéit a németek helyesen fel- ismerte, azonnal áttörték — az persze más kérdés.

A németek viszont 1938—1939- ben tulajdonképpen támadó cél- lal építették ki nyugati határaik mentén a híres „Westwall”-t, hogy addig biztosítsák aránylag csekély csapatok nyugati hatá- raikat, míg a hadsereg főerejével keleten a döntést kierőszakolja.

A volt kisantant államai külön- ösen Csehszlovákia és Romá- nia, melyek Franciaországot min- denben utánozták, szintén csak- hamar megerősítették országuk határait a Maginot-vonal mintá- jára.

Ezeket az államokat azonban nem az erélyes stratégiai elgon- dolás vezette, mint Németorszá- got, hanem a passzív védelemre gondoltak csak. 1919-ben össze- táktolt országukat akarták min- denáron megvédeni — elsősor- ban ellenünk.

Mind a volt csehszlovák, mind a Carol-vonal a francia Maginot- vonalnak elég gyatra másolatai, inkább a Daladier-vonalat utá- nozták. A rendszer, a kisebb- nagyobb betonerődök sorozatából áll, melyek részben igen ügyesen simulnak a terephez. A tarka színezetűek csak egész közről te- szik felismerhetővé őket. A ro- mán „betonbunkerek” átlagban jóval nagyobbak, mint azok, me- lyeket a volt csehszlovák határ mentén láttunk és pusztítottunk el. Rendszerint néhány géppuska, esetleg kisebb ágyú képezte fegy- verzetüket. Az erődöket úgy épí-

tették, hogy egyik a másikat tá- mogathassa oldalozó géppuska tüzevel. Egyik-másik bunkernek előre az ellenség felé nem is volt kilövése, csak oldalt. Az előtté lévő terepet, melyen megtámad- hatták volna, a szomszéd erődök géppuskái és géppágyui pásztázták.

Általában véve ügyesen vá- lasztották meg az erődök helyét, s többnyire jól álcázták, csak gyakorlott szem fedezte fel őket, akkor is csak az utolsó percben. Igaz, voltak olyan erősítmények is, melyek már messziről lát- szottak, mert a betonfalakat fe- héren hagyták. Ilyen rosszul ál- cázott bunkert láthatunk képin- kön is. A sík földön a rej- tés sokszor igen nehéz feladatot képezett, másrészt azonban az erődök elfoglalása is nehéz lett volna s előreláthatólag nagy vér- áldozatot kívánt volna. Leküzde- ni csak közepes és nehéz tüzér- séggel lehet őket, még pedig csak tarackokkal vagy mozsarak- kal. Ezek számára igen kis célt mutatnak, úgyhogy esetleg — teljes értékű védelmet feltételez- ve — 200—500 lövése lehetett volna szükség, míg egy jól ál- cázott és kitűnően megépített bun- kert leküzdöttünk volna.

A németek Lengyel- és Fran- ciaországban a betonbunkereket a híres „Stukák”-kal támadták meg zuhanó bombázással, több- nyire kielégítő eredménnyel.

A Carol-vonal megközelítése sok helyütt nehéz feladat lett volna, különösen ősszel és ta- vasszal, ha a gabonát, kukoricát már betakarították, illetve még nem volt elég magas. Ilyen eset- ben a műszaki csapatok robban- tással próbálkoznak. Az éj leple alatt elszánt, csak néhány em- berből álló járőrök csuszva-kusz- va iparkodnak a betonbunkereket megközelíteni és hosszú rudakra erősített ekrazitszelencéket a lö- résekbe dugva, azokat felrobban- tani. A vállalkozás nagyon koc- kázatos, de a mai háborúban csak ezek a nagyon merész ki- sérletek kecsegtetnek eredmén- nyel. Lángszórókkal is próbál- koztak a nyugati fronton, még pedig nagy sikerrel. Persze a megközelítés itt is igen nehéz; a lángszórókat csak 15—20 méterre lehet alkalmazni, azonban akkor hatásuk féltelmes, megsemmi- sítő.

Gyengébb erősítményeket ne- héz harcokcsikkal, tankokkal kö- zelítenek meg. Ezek egyik-má- sika magát feláldozva a beton- erőd lövései elé fekszik, hogy a kilátást elvegye a védők elől. Az ilyen harcokcsit rendesen tönkre- lövik, de a támadó gyalogság, egy-egy sávban, legalább meg- közelítheti a kiszemelt betonbun- kert, ha már a tüzérség „megdol- gozta”.

Az egész védelmi vonalat ügyesen kiépített akadályöv védte. Még pedig a géppuskások hatáskörében, több méter széles és mély drótsövények, máshol ügyesen leplezett farkasvermek, melyekbe a támadók belezuhanhantak.

A mai harcok félelmetes támadó fegyverneme a harcokcsik, a tankok ellen külön gondosan kiépített akadályok biztosítják a védelmi vonalakat. Ezeknek elhelyezése nem könnyű feladat. Ha az ellenséges tüzéség már messziről felfedezi, összelövi, vagy összebombáztatja repülőivel. Ezeket a betonfalakat vassinekből készített tankcsapdákat is úgy kell elhelyezni, hogy csak az utolsó pillanatban lehessen őket egy hajlás, egy kanyar, erdőske, liget vagy házak mögött észrevenni, amikor már késő.

Utakat, páncélgépkocsik ellen, ma már inkább vasuti sinekkel zárnak el, mint képünk mutatja. Azonban a vassinekből készített román tankzár megközelítőleg sem olyan jó és erős, mint azt például a „Westwall“-nál láthattuk. A csehek annak idején többnyire betonpilléreket, falakat alkalmaztak, melyek a páncélgérművek számára abszolút akadályt képeztek ugyan, de könnyebben össze lehetett lőni vagy felrobbantani, mint a nagyszámu mélyreásott vassineket. Az akadályövben a közlekedés számára réseket tartanak nyitva, melyeket ellenséges támadás alkalmából keresztbe fektetett vassinekek zárnak el. Képünkön a vezető tiszt az utat keresi járművei számára. A fényképen látható ház valószínűleg az oldalozó páncéltörő fegyvereket is álcázta. Akárhányszor a muskátlis ablakba tölték be a páncéltörő ágyuk csövét, vagy a fegyvert, mely közvetlen közelből akkor ontotta erős átütőképessegi lövedékeit, midőn a harc- vagy páncélgépkocsi az akadály előtt megtorpant s csak nehezen tudott volna megfordulni.

A magyar parlamenterek munkája

Az országok közötti érintkezést béke idején a diplomácia látja el. Erre szolgálnak a követségek, különböző bizottságok és hivatalos személyek. Másik áll azonban a dolog háború, illetőleg háborús feszültség idején, amikor a diplomáciai összeköttetés megszakad. Ebben az esetben jutnak fontos szerephez a parlamenterek. Ezek katonai személyek, akik kizárólag katonai vonatkozású dolgokban vannak hivatalos tárgyalásokat folytatni. Egészen különleges helyzet adódott elő most már másodszor, hazánkban, amikor nem hadiállapotban levő országgal kellett a parlamentereknek felvenni az érintkezési kapcsolatot. Nevezetesen a Felvidék hazatérése és most az erdélyi részek visszacsatolása alkalmával. Bár nincsen háborús feszültség, de naponta mozgó határokat kell megállapítani és vigyázni kell arra, hogy a visszavonuló román csapatok és a diadalmasan előretörő magyar honvédség között sehol se történjék surlódás. A magyar és román parlamenterek kölcsönös érintkezésének módjait már a nagyváradi tárgyalásokon vitte Náday István altábornagy és a vezetése alatt álló katonai bizottság megbeszélte a románokkal. Ugyhogy a bevonulásokkor már mindenütt előre meghatározott helyeken és fontosabb pontokon tudták a magyar parlamenterek, hogy hol találkoznak a román hadsereg különleges megbízatású tagjaival.

A parlamentereknek egészen rendkívüli feladataik és ezzel kapcsolatban egészen sajátos szervezeti is van. Minden parlamentereknek személyére szóló meghatalmazással kell bírnia, melyet a csapatának főparancsnoka állít ki részére. A parlamenterek mellé beosztanak egy kürtöst, egy katonát, aki a fehér zászlót viszi és egy tolmácsot. Tehát az egyes parlamenterek-csoportok rendszerint négy tagból állanak. A négy személynél kevesebb tagja lehet a csoportnak, de több semmi esetre sem. Ezt a nemzetközi jog szabályozza, valamint a parlamenterek egész feladatkörét is. Természetesen a parlamenterek

Sokszor a beton- vagy vasakadályok előtt csapdákat építettek, melyek a páncélgérmű sulya alatt beszakadtak. Mäskor pedig szabálytalan körökben tányér vagy megfigyelt aknákat helyeztek el. Az előbbieket önműködően robbantak, ha a páncélgérmű megértette, az utóbbiakat megfigyelték s midőn az ellenséges jármű az aknamezőben tartózkodott, elektromos vezetékek segítségével robbantották fel őket.

Mivel a harc- és páncélgépkocsik számára a mocsarak, mely vizesárkok abszolút akadályt képeztek, lehetőleg ilyen nedves elhárító-övezeteket is építettek, ahol a helyi terepviszonyok megengedték.

A képünkön látható tankcsapda nem megfelelő, nem elég széles, meredek és mély, könnyen áthidalható.

A páncélvonatok, mint tudjuk, elsősorban a hadászati és harcászati felderítésre használják fel, vasutműszaki és helyreállítási munkákra.

Az Erdélyi bevonulásnál is elsősorban a páncélvonatok derítették fel a vasutvonalakat és befutva az első román állomásokra, biztosították a berendezéseket, míg a MÁV vonatai a személyzettel utána be nem érkeztek. A képen látható középen a páncélozott mozdony, előtte és mögötte a vasuti kocsi 1—1 löveg, néhány géppuskával. Azonban mind az „előfutó“, mind a páncélgépkocsi virággal díszítve látjuk. A megfigyelő torony is nyitva, a vonat parancsnoka élénk figyelemmel tekint a román állomás felé...

A román Carol-vonalat sebtében építették az utóbbi időkben ellenünk, francia mintára. Ilyen akadályok leküzdését csapataink gyakorolták. Hálát kell azonban a gondviselésnek, kormányunknak és nagy barátainknak adnunk, hogy ezeket az erődítményeket nem bombákkal és lángszórókkal vettük be, hanem virágokkal...
Suhay Imre.

egymásközi érintkezése a lehető legudvariasabb, mert csak így érhető el, hogy a sulyos kérdésekben megegyezhessenek.

Amikor a parlamenterek-csoport elindul, hogy a tárgyalásokat felvegye, feltűnő módon juttatja ki fejezésre a fehér zászlóval békés szándékát. Az első őrség megállítja és igazoltatja őket. Elveszik a személyre szóló meghatalmazást és értesítik a felettesüket, aki azután megadja az engedélyt, hogy a parlamenterek továbbmehessenek. Hadiállapotkor arra is különös gondot fordítanak, hogy a csoport tagjai lehetőség szerint úgy jussanak el a tárgyalások színhelyére, hogy a környezetből semmit se lássanak. Éppen ezért be szokták kötni a szemüket, vagy zárt gépkocsin viszik el őket a bizottsághoz. Sokkal szebb, bár egyáltalán nem könnyebb a parlamenterek munkája a mostani bevonulásnál. Nincs hadiállapot, tehát a tárgyalások csak az egyes területek átadásának mozzanatait ölelik fel. A visszavonuló csapatoknak bizonyos előre meghatározott időre kell kiüríteniök az egyes városokat és területegységeket. Az utóvéd mögött utolsónak maradnak vissza a román parlamenterek. Ezek közlik a magyar parlamenterekkel, hogy a kiürítés megtörtént. Előfordulhat az az eset, hogy közlekedési eszközök hiányában a kiürítés nem történhet meg az előre megjelölt időre, ilyenkor a parlamenterek későbbi időpontot jelölnek meg a bevonulásra. Természetes azonban egy-két órai időpontnál többet nem engedélyeznek. Arra is a parlamenterek vigyáznak, hogy a kivonuló csapatok az ottani lakosságtól igénybe vett fogatokat visszaszolgáltassák, valamint tiltakoznak mindannyiszor, hogyha az elvonuló lakosok a polgári lakosság vagyonában akarnak kárt okozni, vagy ha valamilyen közérteket akarnak elszállítani. Nehéz feladat a parlamenterek munkája, de hálás és lelkes feladat, hiszen öbennük üdvözli először a lakosság felszabadítottját, a magyar honvédséget.

P. P.

Magyar parlamenterek fehér zászlóval utban, hogy felvegyék az érintkezést a románokkal.

A magyar és román parlamenterek megbeszélése. — Alsó kép: a visszatérő magyar parlamentert találkozik a magyar elővéddel és jelentést tesz a parancsnoknak.

Hitler bevonul a Sportpalastba, ahol a téli segély érdekében nagy beszédét elmondta. Ebben a beszédben tért ki az Anglia elleni megtorló hadjárat bejelentésére is.

Az ostromlott Szigetország

Hetek, sőt hónapok óta a világ közvéleménye feszült érdeklődéssel kérdezi: mikor indul meg a nagy támadás Anglia ellen? A német hadvezetőség Franciaország légyőzése után, erre a feladatra készül. Angliában látják az utolsó ellenfelüket a németek. Az előkészületekből kilátszik, hogy a legerősebb ellenfelük is. A brit birodalom szintén átérzi, hogy történelmének legnehezebb óráit akkor fogja átélni, amikor a nagy német támadás megindul.

Ugy látszik, a világ közvéleményének kérdésére hamarosan drámai felelet fog érkezni. Ez hangzott ki Hitler nagyszabású beszédéből, amelyet az ideai háborús téli segélyakció megnyitása alkalmából mondott szeptember 4-én. A beszédet a német nép milliói hallgatták végig, de lélegzet-visszafojtva figyelt arra az egész világ is. Hiszen ez a beszéd üzenet volt Angliának és felelet a kérdésre, hogy mikor indul meg a német támadás. E beszéd után bizonyos, hogy a diplomácia műhelyeiben egyelőre elhallgat a munka zaja és megindul a még soha nem látott véres és kiméltelen küzdelem. Az elkövetkező napokon az egész világ a Vér és a Vas irtózatoss csatájának lesz szemlélője.

Angliával kapcsolatban Hitler többek között a következőket mondotta: „Azt mondták, hogy a háboru három évig fog tartani, ők három évre készültek fel. Én akkor így szóltam a Birodalom tábornagyaikhoz: „Göring, készíts elő mindent öt évre“. Nem azért cselekedtünk így, mintha azt hinnénk, hogy a háboru öt évig tart. De bármi jöjjön is, Angliát le fogjuk törni. A háborunak ez az egyetlen határideje, más határ-

időt nem ismerek. Ez a világ — folytatta a Führer — fel fog szabadulni. Véget kell vetni egyszer és mindenkorra annak a lehetetlen állapotnak, hogy egy nemzet abban a helyzetben legyen, hogy tetszésszerűen egy egész földrészt ostromzár alá vegyen. A jövőben lehetetlenné kell tenni, hogy egy államnak időnként ismét és ismét tetszése szerint, módjában álljon, hogy 450 millió embert egyszerűen többé-kevésbé szegénységre és nyomorra kárhoztasson.“ Megemlékezett beszéde során az angol repülőgépek éjszakai pusztító bombázásairól és így folytatta beszédét: „Az angolok éjszaka jönnek és bombáikat válogatás nélkül és tervszerűtlenül dobálják le polgári lakónegyedekre, tanyákra és falvakra. Erre három hónapon keresztül nem adtam választ abban a feltevésben, hogy beszüntetik ezt az értelmetlenséget. Churchill ebben gyöngeségünk jelét látta. Meg fogják érteni, hogy mi most éjszakaról-éjszakára válaszolunk. Ha az angol légierő két-, három- vagy négyezer kilogramm bombát szór le, mi egy éjszaka ledobunk 150.000, 180.000, 230.000, 300.000, 400.000 kilogramm és még ennél is több bombát. Ha az angolok azt jelentették be, hogy még nagyobb mértékben támadják városainkat, akkor városainkat eltöröljük a föld színéről... Eljön az óra, amikor kettőnk közül az egyik letörik...“

A beszéd elhangzott és nyomában borzalmas visszhang támadt. A német megtorló támadások a szeptember 7-re virradó éjjelen megindultak. Az első légiroham az angliai kikötők és a repülőgépipar építményei ellen indultak. Liverpool, Manchester, Der-

Baloldali kép: légi felvétel Portsmouth hadikikötőjének bombázásáról. Hatalmas füstoszlopok jelzik a találatokat.

A sötétségbe borult London: a Nemzeti Képtár, a National Gallery.

Csak a holdfény ragyog a londoni Szent Pál-székesegyházon.

by és a délangliai kikötők érezték legelőször a német légierők pörölycsapásait. De ezen az éjszakán London ellen is megkezdődött a roppanterejű támadás. A London keleti részében fekvő hajójavító üzemek hatalmas lánggal égtek. A thameshaveni olajtelep is lángbaborult és égbenyúló vörös fény jelezte a német bombázók útját. Ez az éjszakai támadás azonban csak bevezetése volt az Anglia elleni megtorló intézkedéseknek. Szombaton reggel — ragyogó napfényben — újabb légitámadás kezdődött a brit birodalom szíve: London ellen. A német légierő számtalan egysége vett részt ebben a támadásban. Göring birodalmi tábornagy irányította ekkor a légialakulatok munkáját. A francia partokon levő támaszpontokról egymásután emelkedtek magasba a Heinkel-bombavetők, az óriás Junkers-gépek és a rendkívül gyors Messerschmidt-vadászgépek. Alig érték el a Csatorna angliai partjait, máris a brit légvédelem zárótűzébe kerültek. A halál itt most nem számít. A parancsot teljesíteni kell. A német támadórajok máris továbbhúznak London felé. Az angol vadászgépek is felemelkednek és megkezdődik egy minden képzeletet felülmúló gyilkos légipárbaj a levegőben. Mig a német vadászgépek vivják halálos mérkőzésüket, az angol vadászokkal, a bombavetők egyszerre több irányból folyton ismétlődő hullámokban érkeztek London fölé. Alig dobta le egyik raj bombáit, máris újabb légitámadás zúgása hallatszik s amerre elszáguldanak, mindenütt halál és pusztulás jelzi útjukat.

Vasárnapra virradólag pedig újabb német támadás indul meg London ellen. Újból megszámlálhatatlan német gép száguld London felé. Kisérteties ez a londoni éjszaka. Lobogó lángtenger rőt fényében légvédelmi fényszórók ezüstcsíkja kaszálja az égboltot. Odafent, a csillagok alatt száz meg száz repülőgép, mint tébolyult madarak, vivják

az Élet és Halál szörnyű csatáját. És odalent? London népe a légvédelmi pincékben szorong és legfőbb menedéke az imádság. A hullámokban támadó német repülőgépek ezen az éjszakán ledobják Londonra a legnagyobb méretű bombáikat. A légiriadó kilenc és félóra hosszat tart a borzalmaknak ezen éjszakáján. Mintha sohase akarna végesza-

kadni a támadásoknak... De milyen rettenetes a felébredés. London fekete vasárnapja ez. Az égbolt a messze távolban sugárzó-kékben pompázik, London felett azonban haragos fekete felhő tolong. Egyre nő ez a felhő-légió. Amikor a londoniak előbujnak óvóhelyeikről, rémülten látják, hogy végeláthatatlan füst-felleg borítja be fővárosukat.

Igen, körülöttük mindenütt a rombolás nyomai. Láng- és füstvárossá változott London. Nem sok idő van felmérni a pusztítást. Alig pirkad, a fürge és elszánt német légiflotta újból ott van London felett. A vasárnapi harangok zúgásába belesikoltanak a légvédelmi szirénák. London népe ezen a vasárnapon a légvédelmi óvóhelyen szorong.

Ott imádkozott és énekelte zsoltárait a tömeg a pusztulás orgonájának félelmetes kíséretével. A német bombák felmérhetetlen károkat okoznak. Megszakadt a gáz-, a víz- és a villamosáramszolgáltatás. Ezen a vasárnapon folytatódik a német megtorlás. A kép alig változik. Az égbolton támadó és harcbanálló repülőgépek százai, London utcáin és a Temze partjain a halál és a rombolás aratása. Mindez hétfőn folytatódik tovább. Változatlan erővel folytatódott a légitámadások a keddi napon is. Ez már a negyedik nap, amelyet London a légitámadásban élt át. Churchill miniszterelnök és a brit kormány több tagja, kedden végigjárták az angol fővárosnak bombázástól sújtott részeit. Borzalmas látvány tárult a szemlélők elé. Fokozta a borzalmakat, hogy minduntalan megszólaltak a légiveszélyt jelző szirénák. Kedden este tíz óráig hatszor rendelték el a légitámadást Londonban. De a keddi főtámadás csak ezután kezdődött. A partvidéki jelzőállomások a sötétség beállta után hatalmas német légitámadás érkezését jelezték. A német bombázás ezen az éjszakán is óráig tartott.

A brit birodalom fővárosa, történelmének legtragikusabb óráit éli. Ez a tény jelzi, hogy a Vér és a Vas szörnyű háborúja újabb fázisba lépett. London a birodalom középpontja. Nem lehetetlen, hogy túl a megtorlásokon, más célja is van a főváros bombázásával a német hadvezetőségnek.

És miközben a világ közvéleménye feszült érdeklődéssel figyeli a száguldó eseményeket és felteszi a kérdést: mikor fog megindulni a főtámadás Anglia ellen, Churchill színdarab beszédet mondott az alsóházban. Beszédében ő is a feleletet kereste erre a kérdésre. Abban összegezhető beszédének erre vonatkozó része, hogy a jövő hétre várja a legerősebb német támadásokat s ez a hét lesz Anglia legnehezebb ideje a jelenlegi háborúban. Tehát a jövő héten... Talán akkor feleletet kap az ember és a világ. De addig is ki ne hallaná ezer-, meg ezerkilométernyire az eseményektől a haláltvivő gépi riasztások kísérteties zúgását?

Bárd.

Jobboldali kép: az első légitámadás London kikötőjének és a Temze partjának szeptember 8-iki óriási méretű légitámadásáról.

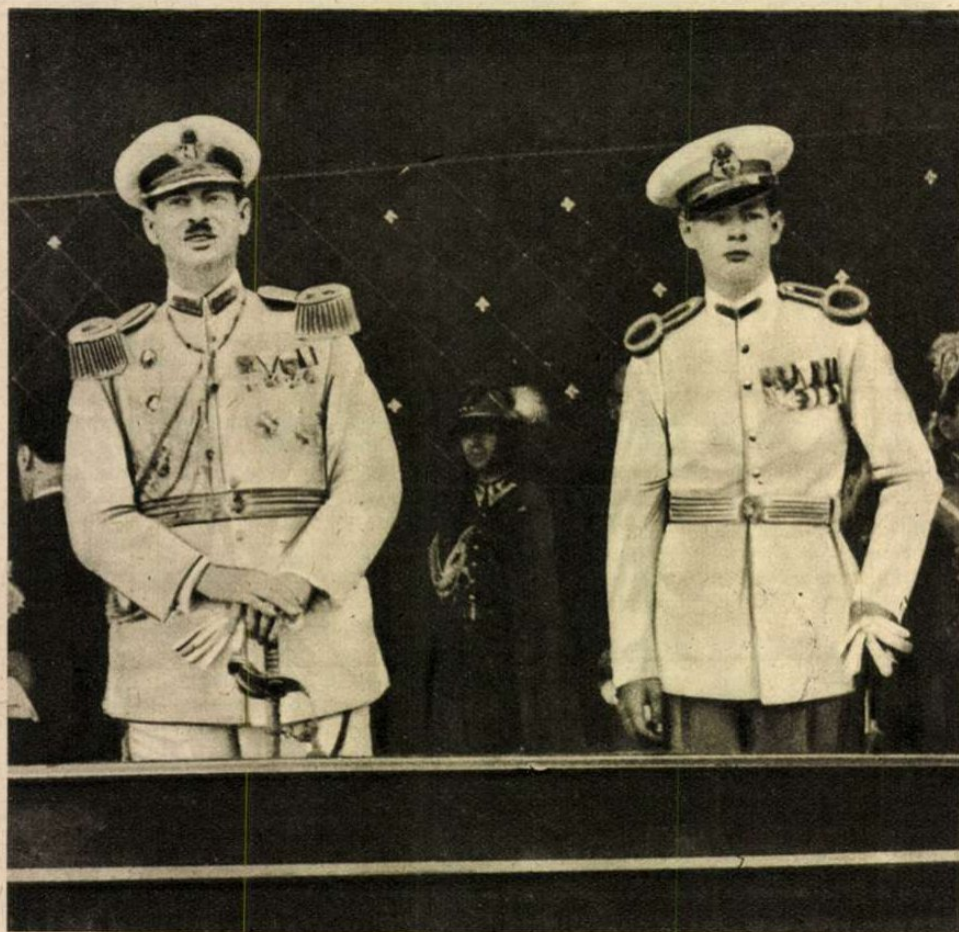
Heléna, Károly román exkirály felesége I. Mihály királlyal.

Károly román exkirály polgári ruhában.

Lupescuné, Károly román exkirály barátnője.

Károly román exkirály és fia, I. Mihály román király egy ünnepségen.
Alsó kép: Mihály trónörökös korában Budapesten a Halászbástyán.

Károly volt román király és Miklós herceg sétakocsznak Bukarestben.
Alsó kép: Miklós herceg, Károly román exkirály öccse Párisba érkezik száműzetésbe.

Apa és fiu

„Hirtelenkedő Károly” öröke

Mennyiben befolyásolhatja egy király vérmérséklete, képességeinek, szokásainak, vonzalmainak, ellenszenveinek kivételése országának boldogulását? Vagy mennyiben hathat egy ország szellemi összetétele, társadalmi berendezkedése, fejlődésbeli keresztmetszete király sorsának alakulására? A történészeknek Károly volt román király esetében kivételes alkalmuk adódik, hogy e kettős kérdésre feleljenek. Ők majd eldönthetik, hogy a volt uralkodó testi-lelki adottságai hatottak-e károsan Románia jelenének alakulására, vagy pedig ennek a — mi jól tudjuk, milyen cselszövésnek árán! — összetakolt országnak légköre, jelszó-arádaja, mesterkelt magatartása térítette-e helytelen irányba a nagyraagyó király életutját?

*

II. Károly határozottan érdekes egyéniség. Ráadásul vonzó férfi. (Csodálnók, ha nem kapna — amint ez már más, száműzetésben élő uralkodókkal megtörtént — szerződési ajánlatot Hollywoodból.) Vállas, mégis karcsú, szőkésbarna hajjal, tömött, angolra nyírt bajusszal, élestekintő szemmel. Sportember. Világfi. Alig negyvenhét éves. Társaságban rendkívül megnyerő, a hölgyekkel gálans, az urakkal (ha akarja) lekötöztetően szíves; könnyen és szellemesen cseveg, minden szavából, legapróbb mozdulatából a született „grand seigneur”, a nagyur érződik ki. Emellett — benfentesei bizonyítják — értelme éles, műveltsége széleskörű. Ugynevezett erőskezű király volt, kormányozni szeretett és nem irányítva lenni, senkinek sem hitt, csak a saját ösztönének, vagy ítélőképességének, minisztereit, kegyeltjeit a pillanatnyi helyzet követelményeinek megfelelően változtatta. Lehet, azt hitte, ha ennyien váltakoznak körülötte, ő a helyén maradhat. Mert szerette a király-mesterséget, ez bizonyos. Talán önbecsülésből, abból a meggyőződésből, hogy hazájának szüksége van rá. De talán azért is, mert kezdeti előnyei ellenére, eléggé kacskaringós utat futott be, amíg viszszaérkezett a trónhoz.

Apja — mint tudjuk — a Hohenzollern-házból származó I. Ferdinánd volt, anyja Viktória angol királynő másodszületett fiának, Edinburgh hercegeának lánya: a nagyon szép és nagyon okos Mária. Károly Jorga professzor (a hírhedt magyargyűlölő) vezetésével végezte egyetemi tanulmányait, majd nagyapjának, a színművész I. Károlynak kívánságára, a világháború kitörése előtt egy évig a potsdami gárdaezredben teljesített szolgálatot. Rövid idő múlva pedig, mint őrnagy, a román hadseregben harcolt a központi hatalmak ellen...

Ez volt az első törés életében. Azután jött a többi. Egyelőre nem világított meg ki, miért keletkeztek oly korán ellentétek közte és a román udvar között? Valószínű, hogy a szenvedélyes ifjú sok mindennel nem volt megelégedve, amit környezetében látott. Az udvar viszont vele nem volt megelégedve és nem ok nélkül: a lobbanékony trónörökös szerelemre gyúlt a szép Zizi Lambriño iránt és 1918 augusztusában el is vette. Alig tudták tőle elválasztani, majd — hogy felejtessen — világkörüli utra küldték. Viszátértekor Svájcban ismerkedett meg Heléna görög hercegnővel, akit aztán 1921 márciusában Athénben feleségül is vett. Valószínű azonban, hogy ez a házasság csak az észszerűség parancsára, az utódlás rendjének biztosítása végett történt; a krónikások úgy tudják, hogy Károly ugyanebben az évben ismerkedett meg azzal a nővel, aki élete komoly, nagy szerelme lett: Lupescu asszonnyal. Miatta bomlott fel házassága, miatta vált még feszültebbé a viszony közte és az udvar, főképp pedig kérelhetetlen ellenfelei: a Bratianuk között. 1925 decemberében Alexandra királyné temetésére Londonba utazott s onnan küldte el egy évvel később lemondását trónöröklési jogáról. Lupescu

asszony oldalán élte az angol és francia fővárosban a gazdag magánzók életét, de becsvágya nem hagyta nyugodni. Több sikertelen kísérlet után 1930 június 6-án Münchenből Bukarestbe repült, felosztotta a kiskorú fia, Mihály helyett kormányzó régenstanácsot — I. Ferdinánd még 1927 nyarán meghalt — és elfoglalta a trónt. A nép, meg a hadsereg, amelynek szemében amolyan mesebeli herceg és tékozló fiu volt egyszer-mélyben, szeretettel fogadta. A politikusok kevésbé.

Ami azóta történt, még élénk emlékeztetésben lehet mindenkinek. „Hirtelenkedő Károly” — így hívták egymás között bizalmasai — minden eszékkel megpróbálta uralmának biztosítását. A liberális színezetű irányzattól az abszolutizmusig ment el; Londonra és Párisra alapozott, majd hirtelen pálfordulással Berlin és Róma felé kacsintott; Titulescu és Duca tanácsára késhegyig menő harcot hirdetett a Vaszgárda ellen, kivégeztette Codreanut és társait, hogy aztán az örvény szélén kétségbeesetten keresse a megegyezést a Vaszgárdával — mindhiába. Az események tulnöttek rajta. Tíz év távlatából, külpolitikája époly szerencsétlen, mint belügyi elgondolásai. Ugy látszik, az ilyen ellentét-embereket csak az erősen kiegyensúlyozott, egységes, egészséges országok viselhetik el. De ahol az országban is végletek feszülnek egymással szembe, ahol alig fékezett szenvedélyek minden percben szétroppanással fenyegetik a társadalom ingó vázát, ott menthetetlenül bekövetkezik a katasztrófa. Károly, a maga képességeivel, talán hasznos uralkodó lett volna valamelyik skandináv államban, vagy Angliában. Még talán le is higgadt volna. De így, hiába született biborban, rossz helyre került. Nehéz eldönteni, ő ártott-e többet Romániának, vagy Románia neki.

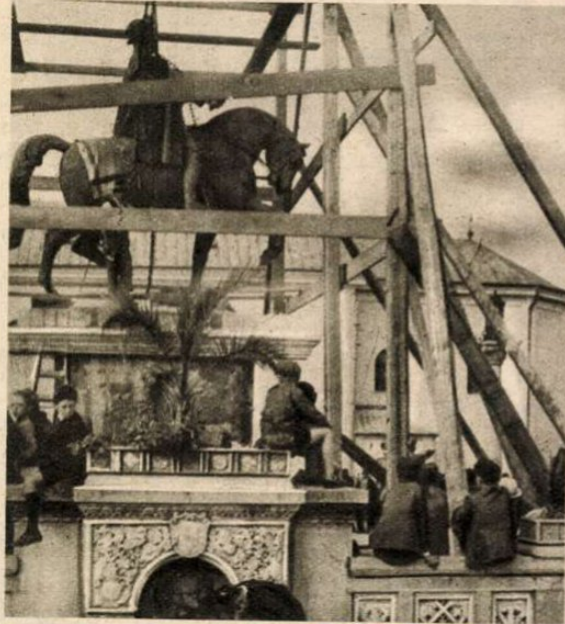
*

És mialatt eltűnik vele és vöröshaju társnőjével: Lupescunéval a vaszgárdisták golyóitól átlukgatott különvonat, egy magányos asszony érkezik Bukarestbe: elvált felesége, gyermekének anyja, Heléna. Keveset tudunk róla, csak finom alakját látjuk, a nemesen metszett arcot, fájdalmas vonással a száj körül. A napi események krónikása ne eszményítsen soha — de most nehéz e kísértést legyőzni. Ennek a királyi asszonynak élete eddig abban merült ki, hogy elviselje egy férfi szertelenségeit, majd visszavonuljon és néhanapján látogathassa meg csak a fiát. Annak idején sokat irtak arról a világsajtóban, hogy volt férje ismét közeledni próbált hozzá — akkoriban adományozta neki a „Felség” címet — és ezt a közeledést ő utasította vissza. Állítólag azért, mert egy magasrangú tisztet szeretett, akihez feleségül akart menni. Ebből a házasságból azonban semmi sem lett. Heléna tovább éldegélt olasz földön, Firenze mellett és most ismét megjelenik a történelem színpadján, hogy ott álljon tizenkilenc éves fia oldalán azokban a nehéz órákban, amikor ez elfoglalja a könnyelmű apa örökét.

A fiu — most már I. Mihály — sorsa sem mindennapi. Nem gyakran esik meg, hogy valaki hatéves fejjel király, kilencéves korában trónörökös és tíz évvel később megint király legyen. Romániában ez is lehetséges. Az atléta-termetű ifjúról egyébként mindenki a magasztalás hangján beszél. Kemény katonai nevelést kapott, meggyőződéses cserkész, sugárzott az örömtől, ha pajtásaival a szabadban kóborolhatt. Emellett a románokon kívül tökéletesen beszélt németül, olaszul, franciául, angolul, ismeri a külföldet — apját 1936-ban elkísérte a londoni koronázásra, majd 1939-ben Varsóba —, előszeretettel foglalkozik tudományos kérdésekkel és külpolitikával. Azt mondják róla, szerény, csendes, komoly fiatalember. És ez az, amire ma Románia királyának mindenekelőtt szüksége van: komolyságra. Gál László.

A román csapatok kivonulása Nagyváradról: a román nehézágyukat ökrök vontatják.

A románok leszerelik Ferdinánd király szobrát Nagyváradon.

Magyar diákiuk védőőrséget tartottak a nagyvárad gimnázium kapujában.

Magyar polgárőrség vette át a rend fenntartását Nagyváradon a románok kivonulása után. Képünkön egy magyar polgárőr irányítja a forgalmat. — Alsó képek: Erdélybe indultak a Mávaut felvirágozott autobusai, amelyek összeköttetést tartanak fenn ott, ahol nincsenek vasutvonalak.

Erdély mosolya

Gyarmathy ur hazakocsizik.

A fiatal Gyarmathy ur szigorló jogász korában bizony vidám életet élt Kolozsvárt. Aggódva kérlelte jó édesanyja:

— Gyere már haza, édes fiam, Bánffyhunadra.

Hát haza is került a fiatal ur Bánffyhunadra, még pedig elég sajátságos módon. Egyik mulatós éjszakán a New York vendéglő előtt (Kolozsvárt bizalmasan Nye-Hó-nak hívták ezt a szállót!), felült egy egyfogatu bérkocsira, kurtán annyit mondott:

— Vigyen haza!

A kocsis, aki parádéskocsis volt valamikor Gyarmathy uréknál, szószerint vette a parancsot. Az alvó fiatalurat hazavitte — Bánffyhunadra. Dél tájban megérkeztek.

*

Fráter Lóránd.

Fráter Lóránd szamosujvári honvédhuszár-főhadnagy korában szerelmes volt egy gyönyörű erdélyi főúri leányzóba. Akkor irta ezt a nótát:

*A kanyargó marosmenti
Bogárhátu kis házban...*

Megkérdezte egy tisztársa:

— Miért nevezed, Lóri, a nótában bogárhátu kis háznak azt a nagy kastélyt, ahol az ifjú hölgy lakik?

Fráter azt felelte:

— Csupán azért, mert az az iradatlan nagy kastély a nótába — nem fér bele.

*

Az erdélyi szilva.

Kicsi gyermek nézi a sötétzöld levelek között pirosuló, későn érő, nagyszemű szilvát:

— Édesanyám, milyen szilva ez?

— Ez, fiacskám, kék szilva.

— De miért veres?

— Azért veres, mert még zöld...

*

„Zeyk“.

Erdély egyik legősibb, legelőkelőbb családja a Zeyk-család. Mondják, hogy már többször lehetett volna grófok, bárók — nem fogadták el. Ez magyarázza annak a külföldi írónak a megállapítását, aki erdélyi utazásában írott könyvében azt írta:

Erdélyben vannak grófok, bárók, Zeykek és nemesek!

*

Petőfi és Teleki Sándor.

Szathmáron találkozott először Petőfi Telekivel. Azt monddta neki:

— Ön az első eleven gróf, akivel beszélek.

Teleki azt felelte:

— No, cimborám, velem nem sokat nyertél, magam is csak olyan vad gróf vagyok.

Egymásra néztek, kezét fogtak. Igaz barátokká lettek.

*

Milyen is a király?

A székely háziezredet Bécsbe helyezték. Mutatták a legényeknek Ferenc József király képét, elmagyarázták, hogyan kell „frontban tisztelegni“, ha véletlenül találkozik a hadfi az uralkodó aranykerekű kocsijával. Egyedül egy kis székely fiú nézett másfelé, rá se nézett a király fehér császárszakállas, piros tábornoki egyenruhás képére... más kép járhatott az eszébe, talán egy szép kislány képe, akit most itt kell hagyni sokáig, talán örökre.

A kapitány észrevette a figyelmetlen közlegényt, ráripakodott:

— Tudod-e már, milyen a király?

Ijedten ugrott föl a kis székely:

— Jelentem alálassan... tudom!

— Hát milyen?

— Hát... olyan küsded, barna!

*

A Muskátli-társaság.

Kolozsvárott a Csizmadia színen „működött“ egykor ez a vidám békebeli társaság. Elnöke vala doktor Óvári Elemér, disztagejai: Bogdánffy János negyvennyolcas honvéd és Dezséry Gyula színművész.

Ez a társaság arról volt nevezetes, hogy avató ünnepséggel iktatták tagjaik sorába azokat a szerencséseket, akik az ünnepség után — vigan együtt ihatnak a híres „muskátliakkal“. Volt köztük egy nevezetes fér-

fiu, akinek a legsajátosabb hivatalos címe van kerek e világon. Ő volt „A hamis hangok ellenőre“.

Aki hamisan énekelt (már pedig ki ne énekelt volna a második liter után hamisan?) az előtt megjelent az ellenőr egy buxával és kérielhetetlenül le-bírságolta.

*

Wesselényi Miklós báró

Közép-Szolnok vármegye főispáni helytartója rendkívül indulatos ember volt. Egyszer vadászat közben azért, mert egy fának az ága szemét érintette, erdészére emelte puskáját. Az erdész csak ennyit szolt:

— Legyen kegyes nagyságod özvegyemről és árváimról gondoskodni!

— Szerencséd, hogy özvegyed és árváid vannak — jegyezte meg a báró és ismét vállára vette a puskáját.

*

Benedek Elek,

a kiváló erdélyi író mondta:

— Franklin Benjámint azt mondta, hogy „az idő pénz“. Eből magyarázható meg talán az a tény, hogy azoknak, akik pénz-zavarban vannak, időre van szükségük.

*

Beöthy Algernon,

a későbbi országgyűlési képviselő, midőn Bihar vármegyében Mórícz Pál helyébe főjegyzőnek megválasztották, a választás után tartott díszlakomán a következő monumentális toasztot mondta:

— Tekintetes Megye, röviden akarok szólni, tehát az én díszes hivatalomra vonatkozólag e választás alkalmából elég legyen idéznem nagy költőnk szavait: „Multadban nincs öröm, jövődben nincs remény.“

*

Kováts Miklós

erdélyi római katolikus püspök ismeretes volt találó megjegyzéseiről. Egy alkalommal többek között Kolozsvárt, a plébánián nagy ebédet adott, melyre a kolozsváriak közül is sokan hivatalosak voltak. Köztük Schütz József kolozsvári polgár, akinek gyöngéje volt a kapott kitüntetések emlegetése.

Mihelyst bemutatták Kováts Miklós püspöknek, Schütz uram sietett is előállani, hogy „excellenciás uram, öfelsége kegyeskedett engem egy érdemkeresztel megtsiztelní“.

A püspök anélkül, hogy valamit reflektált volna a beszédre, egyszerűen hallgatott. Ebéd alatt, ugy a harmadik fogás körül, egyszer csak Schützre néz a püspök, komolyan szeme közé néz és azt kérdi tőle:

— Nos és mikor akasztják fel?

— Ki... ki... kit, kegyelmes uram? — hebegte megrémülten Schütz.

— Hát a maga keresztjét, édes Schütz — felelte mosolyogva a püspök, mire az egész társaság jóízű nevetésre fakadt. A megzavarodott Schütz csak ekkor tért magához szorongásából.

*

Csáktornyai Zoltán

festőművésznek egy alkalommal Erdélyben különös kalandban volt része. Mint kezdő festő Nagybánya vidéken festegetett. Kikeresett magának egy szép domboldalt, a háttérben facsoporthozattal, mely előtt egy igen szép kis, élénk színekben pompázó villa volt. Ezt a részletet festette napok óta.

Egyik napon, alig hogy festeni kezd, a háta mögé áll a villa tulajdonosa. Egy darabig szótlanul nézegette a készülő képet, azután megszólította a festőt:

— Megbizta önt valaki azzal, hogy lefesse a villámat?

— Nem, uram, nem bízott meg senki. Csak saját elhatározásomból festem ezt a tájképet.

— És kiállítja a képet valamelyik pesti kiállításon?

— Természetesen.

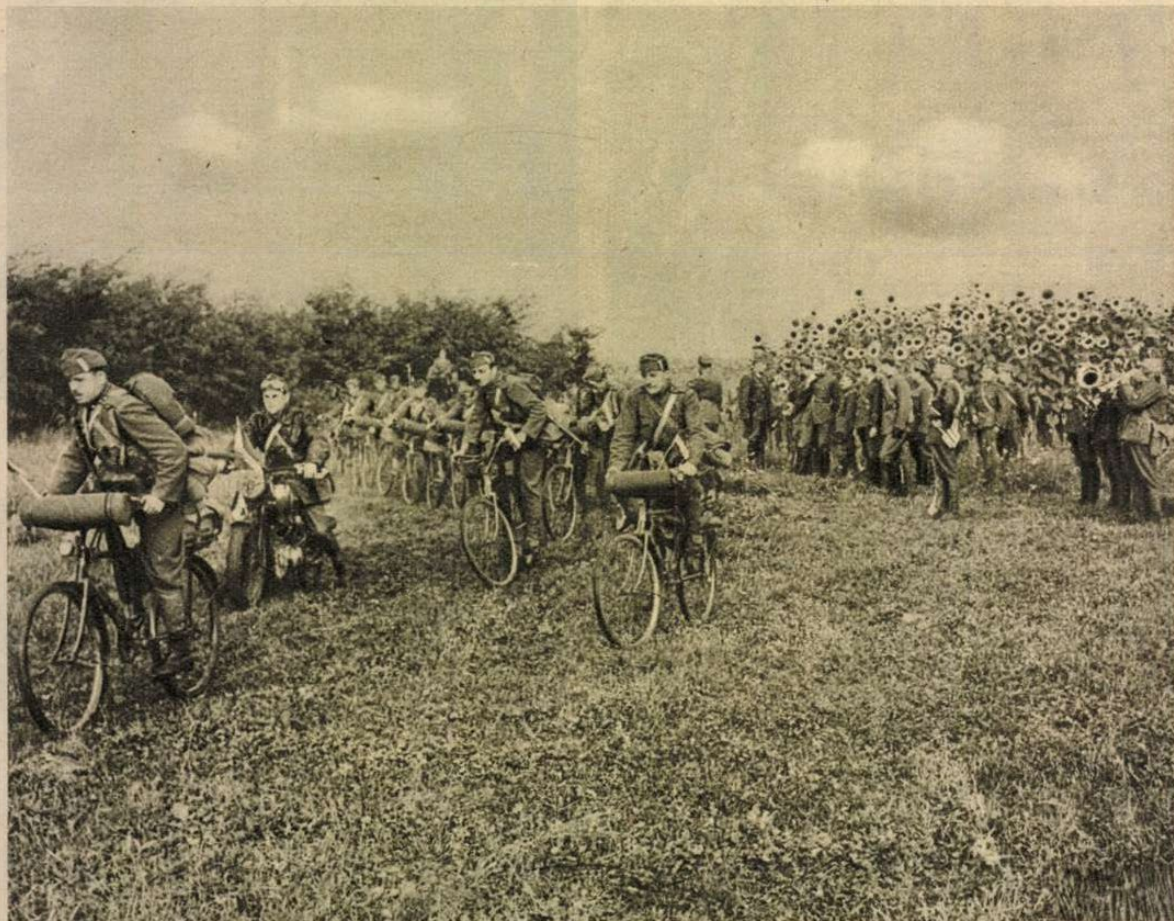
— Igen? — kiáltott örvendezve a villa tulajdonosa. — Akkor megkérném egy szívessegre.

— Tessék parancsolni.

— Fessen az ajtajára egy táblácskát ezzel a felirással: „Ez a villa eladó.“ Évek óta el akarom adni és hiába hirdetem az újságokban. Hátba ez használni fog.

A visszatérő Észak-Erdély lakossága lelkesen fogadta a bevonuló magyar huszárokat.

Kerékpárosok indulása. Mögöttük csodálatos szép napraforgó-mező. — Alsó kép: kerékpáros század bevonul egy magyar faluba.

